

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ДРУГА СЕДНИЦА
ПРВОГ РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА
21. април 2017. године

(Седница је почела у 10.00 часова. Председава Маја Гојковић,
председник Народне скупштине.)

*
* *

ПРЕДСЕДНИК: Поштоване даме и господо народни посланици, отварам Другу седницу Првог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2017. години.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика констатујем да седници присуствују 92 народна посланика.

Ради утврђивања броја посланика присутних у сали, молим вас да убаците своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да је у сали присутан 141 народни посланик и да постоје услови за рад Народне скупштине у смислу члана 88. став 5. Пословника Народне скупштине.

Обавештавам вас да је спречен да седници присуствује народни посланик проф. др Миладин Шеварлић.

Сагласно члану 87. став 2. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да сам ову седницу сазвала за петак, дакле мимо дана утврђених у члану 87. став 1. Пословника Народне скупштине.

Достављен вам је записник Шесте посебне седнице Народне скупштине Републике Србије у Једанаестом сазиву, одржане 3. марта 2017. године.

Прелазимо на одлучивање.

Стављам на гласање записник Шесте посебне седнице Народне скупштине Републике Србије у Једанаестом сазиву, одржане 3. марта 2017. године.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 131, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да је Народна скупштина усвојила Записник Шесте посебне седнице Народне скупштине Републике Србије у Једанаестом сазиву, одржане 3. марта 2017. године.

У сазиву ове седнице, који вам је достављен, садржан је предлог дневног реда седнице.

Прелазимо на одлучивање о предлозима за разматрање аката по хитном поступку.

Народни посланици Дејан Шулкић, Горица Гајић и Милан Лапчевић предложили су да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о војној неутралности Републике Србије.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – седам, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Тридесет два народна посланика предложила су да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог за разрешење Маје Гојковић са функције председника Народне скупштине, који су поднели Народној скупштини 13. априла 2017. године.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 13, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланици посланичке групе Двери предложили су да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог одлуке о образовању анкетног одбора ради утврђивања чињеница и околности везаних за дешавања током изборног процеса 2017. године, од дана расписивања председничких избора до дана објављивања привремених резултата избора на обрађених 99,9% бирачких места.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 15, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о потврђивању Споразума о изменама споразума између Владе Републике Србије и Владе Руске Федерације о међународном друмском саобраћају, закљученог разменом нота.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – пет, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о потврђивању Споразума између Владе Републике

Србије и Владе Републике Хрватске о преносу надлежности за пружање услуга у ваздушном саобраћају.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – нико, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Одбор за уставна питања и законодавство Народне скупштине предложио је да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог аутентичног тумачења одредбе члана 82. став 1. тачка 2) Закона о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, број 72/09,18/10, 65/13,15/15-УС и 96/15).

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – нико, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о високом образовању.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – два, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о планирању и уређењу простора и насеља.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – два, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог резолуције Народне скупштине о признању и осуди геноцида над Јерменима почињеном у Османском царству у периоду од 1915. до 1922. године.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – три, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Закона о финансирању политичких активности.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – три посланика, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допуни Закона о избору народних посланика.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – шест посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допуни Закона о Влади.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – шест посланика, против – два, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допуни Закона о избору председника Републике.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – шест посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Закона о раду.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – четири посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допуни Закона о избору народних посланика.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – седам посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Горан Богдановић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о јавном окупљању.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – пет посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Горан Богдановић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Закона о јавном реду и миру.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – пет посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народна посланица Мариника Тепић предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о играма на срећу.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – шест посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Горан Богдановић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Закона о порезу на добит правних лица.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – пет посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народна посланица Мариника Тепић предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о финансирању локалне самоуправе.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – пет посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народна посланица Мариника Тепић предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допуни Кривичног законика.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – пет посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Горан Богдановић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Закона о јавном информисању и медијима.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – четири посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Ненад Константиновић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о посебним мерама за спречавање вршења кривичних дела против полне слободе према малолетним лицима.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – шест посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Ненад Константиновић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о Агенцији за борбу против корупције.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – седам посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Ненад Константиновић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о порезима на имовину.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – седам посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Ненад Константиновић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допуни Закона о општем управном поступку.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – три посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Ненад Константиновић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о избору народних посланика.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – пет посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Здравко Станковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о јавним предузећима.

Да ли посланик жели реч? (Не.)

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – пет посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Здравко Станковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Закона о учбеницима.

Да ли посланик жели реч? (Не.)

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – осам посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Здравко Станковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Да ли посланик жели реч? (Не.)

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – пет посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланици Посланичке групе Двери предложили су да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању Анкетног одбора ради утврђивања чињеница и околности везаних за дешавања током изборног процеса 2016. године, од дана расписивања републичких избора до дана објављивања коначних резултата избора.

Да ли народни посланик Бошко Обрадовић жели реч? (Да.)

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштоване колеге народни посланици, поштовани грађани Србије који пратите овај директан пренос рада Народне скупштине Републике Србије, помаже Бог свима.

Данас смо имали изнова ситуацију да је владајућа већина одбила предлог да се по хитном поступку формира скупштински анкетни одбор за утврђивање пуне истине о регуларности односно нерегуларности недавно, тј. тек синоћ, окончаних тзв. председничких избора. То је само још један доказ у низу онога о чему непрестано говоримо, да ви имате нешто озбиљно да кријете. Јер, да се ви заправо поносите како су избори били поштени и регуларни, ви бисте формирали скупштински анкетни одбор који би доказао да није било никаквих изборних нерегуларности и били бисте оправдани пред читавом јавношћу.

Исто се односи на овај предлог за формирање скупштинског анкетног одбора за испитивање изборних нерегуларности од пре годину дана, са претходних ванредних републичких избора. Ту има једна посебна занимљивост – да сте и ви сами, конкретно шеф посланичке групе СНС Александар Мартиновић, предложили формирање скупштинског анкетног одбора а онда гласали против сопственог предлога. Нешто се, дакле, у међувремену десило и ви сте схватили да у тој борби и у том скупштинском анкетном одбору не можете да победите и да би он само показао истину о

изборним нерегуларностима којима сте се послужили и прошле и ове године.

Опет понављам, и мислим да је то грађанима Србије најважнији аргумент који желим да им понудим, да Српска напредна странка и власт у целини немају шта да крију како су крали на изборима, они би пристали на формирање скупштинског анкетног одбора и ту би доказали да су избори били регуларни. Чим ви не пристајете да ово дође на дневни ред, јасно је да нешто озбиљно кријете.

Шта ви заправо кријете? Ви кријете то да је јединствени бирачки списак неажуриран и да у њему има много мртвих душа које гласају за СНС. Ви кријете да је у Србији медијски мрак, да постоји апсолутна медијска неравноправност свих изборних учесника, да нема политичких емисија, да нема дебата, да нема сучељавања, да сте ви преузели комплетан медијски монопол у Србији. Ви такође кријете да РЕМ не постоји, да Републичко регулаторно тело за електронске медије не ради свој посао и не контролише медијску равноправност свих изборних учесника. Ви кријете да сте на Републичкој изборној комисији изнова донели антиуставно упутство о начину гласања на Косову и Метохији. РИК је себе прогласио већим, односно поставио се изнад Уставног суда Србије.

Дакле, ако не ставимо ову тачку на дневни ред, ви кријете да сте извршили изборну крађу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 18 народних посланика, против – један, уздржаних – није било.

Констатујем да овај предлог није прихваћен.

Народни посланик Горан Јешић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту.

Да ли народни посланик Горан Јешић жели реч? (Не.)

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – шест народних посланика, против – нико, уздржаних – није било.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланици Бошко Обрадовић, Срђан Ного, мр Иван Костић, Зоран Радојичић, Марија Јањушевић, проф. др Миладин Шеварлић и др Драган Весовић предложили су да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о престанку важења Закона о привременом уређивању начина исплате пензија.

Да ли народни посланик Бошко Обрадовић жели реч? (Да.)

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала, председавајући.

Мислим да наши најстарији суграђани, пензионери, и те како подржавају да се овај предлог закона стави на дневни ред.

Наиме, закон који сте донели пре три године, када је почела пљачка пензионера у Србији, носио је назив који је веома карактеристичан. Ви сте га назвали Законом о привременом уређивању начина исплате пензија. Дакле, тиме сте желели да кажете да ћете зарад уштеда у буџету привремено смањити пензије, док држава не стане на ноге. То привремено траје већ пуне три године. Никаква ту привременост не постоји, ту постоји идеја да се додатно опорезују наши најстарији суграђани. То је заправо оно о чему говорим од тренутка када сам постао народни посланик у Народној скупштини Републике Србије.

Ви никада нисте имали петљу ни храброст да опорезујете оне које треба опорезовати у Србији – стране банке, стране фирме и тајкуне. Ви једино имате храбрости да опорезујете сопствене грађане, па сте тако смањили плате, па сте тако смањили пензије, па тако на сваки други начин подижете намете на сопствене грађане. Да сте политички храбри, да сте озбиљни, да заиста желите да опорезујете оне који остварују екстра профит на грбачи овог народа, ви бисте додатно опорезовали све стране банке у Србији, ви бисте додатно опорезовали све тајкуне који не плаћају порез, ви бисте додатно опорезовали стране фирме – веровали или не, обраћам се бирачима СНС-а и СПС-а да обрате пажњу на овај детаљ – стране фирме у Србији које не плаћају порез на остварену добит коју остварују овде у Србији и износе екстра профит из Србије лажним књиговодственим пословањем, по коме приказују своје пословање у Србији са губитком како не би платили порез на остварену добит. Е, то ви дозвољавате.

Уместо да то додатно опорезујете, уместо да наплатите порез онима који заиста живе на грбачи овог народа, ви додатно опорезујете војску, полицију, просветне раднике, здравствене раднике, а конкретно овим законом, који сте сами назвали „Закон о привременом начину исплате пензија“, ви заправо пљачкате пензионере. Па да ли је то поштено? Да ли је поштено и каква је то храбра и поштена власт која пљачка и опорезује сопствени народ а не сме да уђе у коштац са онима који пљачкају ову државу, а то су стране банке, то су тајкуни и то су стране фирме? Зато наравно предлажемо закон о прекиду, односно престанку важења Закона о привременом начину исплате пензија, јер је коначно дошло време да се прекине са пљачком наших најстаријих суграђана и пензионера.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 17 народних посланика, против – један, уздржаних – није било.

Констатујем да овај предлог није прихваћен.

Народни посланици Бошко Обрадовић, Срђан Ного, мр Иван Костић, Зоран Радојичић, Марија Јањушевић, проф. др Миладин Шеварлић и др Драган Весовић предложили су да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог резолуције о геноциду Независне Државе Хрватске над Србима, Јеврејима и Ромима током Другог светског рата.

Да ли народни посланик Бошко Обрадовић жели реч? (Да.)

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштовани председавајући, поштоване даме и господо народни посланици, заиста морам поново да апелујем на вас, онако крајње братски, пријатељски, људски, српски – назовите то како год желите, али заиста је крајње искрено.

Пре свега желим да захвалим народним посланицима владајуће већине који су на прошлој седници гласали за предлог да се овај текст резолуције о геноциду над Србима у Независној Држави Хрватској нађе на дневном реду. Свака вам част на томе и ја сам вам дубоко захвалан. Изражавам отворено и искрено поштовање због тог чина. Сада апелујем и на све друге да кренемо заједно тим путем.

Ево, ја ћу и прочитати пред грађанима Србије текст резолуције, да бисмо сви заједно погледали има ли ту нешто спорно што не можемо сви да подржимо.

Резолуција о геноциду Независне државе Хрватске над Србима, Јеврејима и Ромима током Другог светског рата:

1) да су злочини усташа над Србима, Јеврејима и Ромима током Другог светског рата у Независној држави Хрватској смишљен и планиран геноцид, онакав какав је дефинисан Конвенцијом о спречавању и кажњавању геноцида усвојен од стране Генералне скупштине Уједињених нација 9. децембра 1948. године;

2) да је приликом спровођења овог геноцида само у јасеновачком систему хрватских концентрационих логора за истребљење Срба, Јевреја и Рома и неистомишљеника мучено, пљачкано, силовано и потом убијено од стране НДХ 700.000 Срба, 23.000 Јевреја и 80.000 Рома, једино због тога што су припадали другом народу, вери или раси.

3) да је Независна држава Хрватска била једина земља током Другог светског рата у којој су постојали концентрациони логори за истребљење деце у Старој Градишци, Јасеновцу, Уштици, Јабланцу, Јастребарском, Ријечи код Јастребарског, Горњој Ријечи код Крижеваца и Лобограду и да је у њима, према још недовршеним истраживањима, страдало, веровали или не, 42.791 српско дете, 5.737 ромске и 3.710 јеврејске деце;

4) да је злочин геноцида у НДХ по својим размерама раван Холокаусту који је Нацистичка Немачка извршила над Јеврејима и

5) да је током спровођења овог геноцида велики број Срба био принуђен да зарад биолошког опстанка промени свој национални и

духовноисторијски идентитет и да се одрекне своје православне вере и под присилом и смртном претњом прихвати римокатолицизам.

Поштоване колеге народни посланици, има ли у овим речима једна реч коју не можемо сви заједно да потпишемо? Ако је спорно што су „Двери“ предлагач ове резолуције, спреман сам да је повучем, да је предложи владајућа странка, било ко из власти, и да ви покупите поене – ако је питање тога ко ће бити носилац ове резолуције. Уопште ми то није битно, битно ми је да после више од 70 година овај дом Народне скупштине донесе и једну такву резолуцију.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 19, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланици Бошко Обрадовић, Срђан Ного, мр Иван Костић, Зоран Радојичић, Марија Јањушевић, проф. др Миладин Шеварлић и др Драган Весовић предложили су да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Да ли народни посланик Бошко Обрадовић жели реч? (Да.)

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала, председавајући.

Жао ми је што поново нисмо успели да остваримо консензус по једном веома важном националном питању, али настављамо даље. Надамо се да ће власт доћи до свести колико су неке теме заједнички битне.

Оно што овим законом предлажемо кроз измене и допуне Закона о ПИО фонду јесте нешто што смо заједнички конципирали, осмислили и срочили, у сарадњи са нашим стратешким социјалним партнерима а то су Удружење синдиката пензионера Србије и Удружење синдиката пензионисаних војних лица Србије. Желим овом приликом да им захвалим на заиста изузетном доприносу у борби за заштиту синдикалних права пензионера у Србији јер мислим да су ова два синдиката прави пример како синдикати у Србији треба да функционишу. Мислим да на прави начин штите интересе пензионера, за разлику од неких лажних пензионерских заштитника попут ПУПС-а.

Оно што овај закон предлаже и на чему посебно инсистирамо јесте заправо позивање на Устав Републике Србије, у којем јасно стоји у члану 70. да се Република Србија стара о економској сигурности пензионера. Дакле, Влада Републике Србије има обавезу редовног усклађивања пензија јер би у супротном пензионери били доведени у неповољан финансијски и социјални положај због инфлаторног умањења стварне вредности њихових пензија.

Дакле, ствар је веома једноставна. Цене расту, долази до непрестаног инфлаторног притиска на комплетан живот и потрошачку корпу у Србији, имате ситуацију да се не усклађују пензије са трошковима живота. Тачније, ви сте у закону када сте смањили пензије, пре три године, укинули одредбу која је постојала као обавеза државе да на годишњем нивоу усклађује висину исплате пензија са трошковима живота. Ми тражимо да се та одредба врати и да поново пензије буду усклађиване са инфлаторним притиском сваке године. То је, рекао бих, један потпуно разуман и нормалан захтев са наше стране и не видим заиста разлог да и то не буде подржано од стране владајуће већине. Кад већ толико причате да сте заштитници пензионера, не видим како ПУПС сме да изађе пред пензионере а да не гласа за овај предлог „Двери“. Заиста не могу то да разумем.

Друга ствар која је овде веома важна јесте предлог да се измени структура Управног одбора ПИО фонда. Шта сте ви, наиме, урадили? Ви сте смањили број чланова Управног одбора ПИО фонда на седам, од тога сте поставили четири из редова Владе Републике Србије, тиме сте преузели већину у ПИО фонду и тиме сте преузели да газдујете имовином ПИО фонда и сада распродајете бање и специјалне болнице. Ви на то немате право. То је имовина ПИО фонда и она мора бити стављена у функцију домаћег и економског интереса.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 20, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Балша Божовић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора ради утврђивања чињеница о улози и одговорности највиших органа власти у бесправном рушењу објеката у београдској четврти Савамола и утврђивању чињеница о одговорности лица која су извршила рушење наведених објеката.

Да ли народни посланик Балша Божовић жели реч? (Да.)

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, господине председавајући.

Даме и господо народни посланици, уважени грађани, мој колега Марко Ђуришић и ја предложили смо формирање анкетног одбора зато што је срамота за Србију, срамота за све нас који седимо овде да се ево већ скоро годину дана не зна ко је починилац, ко је извршилац – а заправо се и зна него је то постало јавна тајна – па неко мисли да ће протеком времена неко то заборавити и да више неће бити тема, попут поплава у Обреновцу, попут изгубљених живота током тих мајских поплава, попут хеликоптера, попут свега онога што се дешавало у последњих пет година.

Више је него јасно да чињеница да је и катастар, републички катастар, избрисао Савамалу из фактичког постојања пре него што је она срушена, говори о томе да се ради о организованом кривичном делу које се организовало на републичком нивоу, да су га спровели највиши чиновници градске власти у Београду, да су у томе учествовали и они који су руководили и командовали полицијом да не излази на позиве грађана и они који данас воде комуналну полицију. Они су такође игнорисали позиве грађана и свега онога што се дешавало у ноћи 24-ог и 25-ог. Навршава се годину дана од највећег злочина у модерној историји главног града и највеће срамоте за град Београд. Мислимо да је формирање анкетног одбора веома важна ствар, зато што имамо чињенице да полиција није желела да изврши предистражне радње, да тужилаштво у складу са законом није желело да реагује и да од полиције преузме предистражни поступак.

Имали смо сведочења, још увек, председника Владе Републике Србије да он зна ко је рушио у Савамали али да неће да каже, па ту постоји још једно кривично дело – прикривање кривичног дела. Када би тако ушли у спиралу набрајања свега онога што се није урадило у ових годину дана, више десетина особа би морало да буде саслушано и на крају процесуирано, јер сматрамо да нико нема права да руши приватну имовину. То је противно Уставу, противно законима Србије и Александар Вучић, заједно са својим сарадницима, ће кад-тад одговорати за то што је знао или за то што је наручио рушење објеката у Савамали. Анкетни одбор Скупштине Србије би представљао једино тело, пошто тужилаштво и полиција не раде свој посао, који би донекле покушало да разреши овај случај. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 15, против – два, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Балша Божовић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Кривичног законика.

Да ли народни посланик Балша Божовић жели реч? (Да.)

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Ово је закон који је у прошлом сазиву предлагао Драган Шутановац, председник Демократске странке. Закон који је изазвао буру у јавности, с обзиром да смо пре Нове године имали једну жустру дебату у овом дому, када су у питању права жена и када је у питању насиље у породици.

Дакле, ово је закон који предлаже да се насилницима у породици одузме ватрено оружје, али само онима који су евидентирани у

полицијској станици. На овај начин, да смо усвојили овај закон спасли би до краја прошле године 43 живота – од тренутка када је предложен па до оног момента када сте прекинули расправу на тему насиља у породици, изазвавши инцидент у Скупштини Републике Србије зато што је некога веома заболела истина да смо могли да усвојимо овај закон који нема никакве везе са политиком и који смо чак предложили да усвоји већина. Предложили смо чак да не користимо своје време да дебатујемо о овом предлогу закона, већ да га препустимо вама. Могли смо да спасемо неколико десетина женских живота. Од предлагања до вашег одбијања, у току ове године је преко 50 жена изгубило живот. Тај број се повећава у 2015, у 2016. години, и сасвим сигурно је тенденција да буде још већи у 2017. години.

Дакле, ради се о насилницима у породици који су регистровани у полицији, који имају легално наоружање. Овим законом би се омогућило да им се то оружје одузме. Не треба да вам причам колико се пута догодило, то ви најбоље знате али се правите да не чујете, колико се пута догодило да је регистровани насилник пуштен из полицијске станице, вратио се у свој дом, узео своје оружје и усмртио своју супругу, усмртио своју породицу, усмртио неког комшију или пријатеља. Мислим да смо на овај начин могли да решимо један горући проблем данас у Србији.

Драган Шутановац је предложио овај закон зато што је, пре свега, хуман, зато што спречава даља кривична дела којих у Србији, верујте ми, има све више и више. Пуне су насловне стране, пуне су стране црних хроника у новинама. Овакви случајеви се дешавају свакодневно и ви то можете да спречите тако што ћете овај закон слободно присвојити као свој и не мора нико из посланичког клуба Демократске странке да узме ни један једини минут у тој расправи, али је веома важно да ви схватите колико живота можете да спасете усвајајући овај закон. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање.

За је гласало – 15, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Балша Божовић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о престанку важења Закона о потврђивању споразума о сарадњи између Владе Републике Србије и Владе Уједињених Арапских Емирата.

Да ли народни посланик Балша Божовић жели реч? (Да.)

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Ово је још један од предлога закона и имали смо прилике да у последњих неколико година разговарамо на тему ових штетних споразума који су од Србије направили буквално робовласничку земљу.

Оно што је веома важно јесте да су овде улагања таква да нико не улаже ни један динар из иностранства и ови споразуми су потпуно лажни. Грађани Србије са својим осиромашеним буџетима, са смањеним платама и пензијама финансирају ове пројекте од којих корист има само искључиво мала група људи која је блиска врху Српске напредне странке. То су пријатељи или председника Владе или министара из Владе Републике Србије.

Продукт овог споразума јесте, наравно, пројекат „Београд на води“. Он је потпуно јасан са психолошког становишта, с обзиром ко га је предложио. Ако ништа не радите цео живот, него су вам функције у парламенту и Влади први послови у животу и онда морате константно да показујете и доказујете да нешто радите, да се за неког залажете 24 сата дневно.

Ако, са друге стране, немате никакву идеју и немате никакво образовање о томе шта су вредности за које се залаже Република Србија, шта пише у Уставу. Ако смо студирали тај Правни факултет онда се зна да је културно наслеђе уставна категорија. Не можете – да би оставили неки траг у свом животу када се домогнете власти јер чекате да вам падне у крило – да опљачкате ресурсе, да направите комбинацију шопинг мол, кафану, тржни центар и да вам онда падне на памет идеја да промените чак и изглед једног главног града који ту постоји 1.000 година, па да „посадите“ некакву кулу из Дубаија у центар Београда.

Значи, то говори не само о неваспитању и неразумевању града у којем се живи. То говори о некултури, то говори о непознавању етике. Можете да завршавате факултете, можете да будете најбољи студенти у историји тих факултета али ако не знате основна правила, шта пише у Уставу Републике Србије а студирате правни факултет – онда овакви споразуми и такви пројекти не долазе у обзир никако.

Ту су српски радници запослени са платом од 25.000 динара а грађани Србије улажу стотине и стотине милиона евра. Сматрамо да је ово веома лош споразум. Отворио је врата корупцији у Србији, омогућио је да српског радника третирате као роба, као човека недостојног свог посла и свог позива и сматрамо да овај споразум под хитно мора да се раскине. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање.

За је гласало – 15 народних посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да овај предлог није прихваћен.

Народни посланик Балша Божовић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о раду.

Да ли народни посланик Балша Божовић жели реч? (Да.)

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Ово је суштински закон о запошљавању младих људи и мени је драго што сам напoкoн дошаo у прилику да браним закон када су у питању млади, када је у питању младост и знање које одлази из Србије што је горући проблем нашег друштва.

Дакле, није праведно оно друштво где послове могу да добију само они који су блиски врху власти, партијски чиновници, није праведно оно друштво где добро живе само они који су у врху власти. Из неправедног друштва одлазе млади људи, одлазе људи са знањем. Без младости и знања Србија апсолутно нема никакву будућност.

Улагати у знање, културу и технолошки развој су једине ствари које могу хитно да доведу до препорода Србије. Оне могу да убрзају наш развој, односно да зауставе ову огромну спиралу у коју смо ушли почетком деведесетих година. Када су исти ови актери били на власти. Деведесетих година млади су бежали из Србије зато што нису имали посао, зато што нису имали место за живот, зато што нису ни на који начин могли да се препознају у некултури, у непристојности.

Мислим да је овај закон веома важан зато што омогућава да се поред формалног образовања успостави и неки вид праксе. Данас млад човек не може да се запосли из простог разлога што нема радно искуство. То је главни изговор. Иако имате просек десет нула на факултету. Иако немате факултет, ако сте најбољи у некој стручној школи, не можете да се запослите зато што вам кажу да апсолутно не постоји начин јер немате радног искуства.

Ми смо на овај начин омогућили да и средњошколци и студенти имају могућност да иду на праксу. Та пракса би била три месеца за средње школе, да не би дошло до злоупотреба, и шест месеци за студенте, за оне који студирају. За ту праксу и држава и послодавац издвајали би мали „цепарац“ који би ти млади људи могли да имају. То повећава конкурентност на тржишту рада снаге, како у Србији тако и у региону.

Ми сматрамо да је ово један од начина како можемо евентуално олакшати младим људима да дођу до запослења, а не да чинимо све друго и да улажемо паре у све друго а не у оно што је суштински проблем овог друштва које ће нестати кроз десет година, ако се овај темпо одласка младих људи са знањем настави.

Остаћемо старомодно друштво, друштво старих, изнемоглих људи. Ако млади људи не остану у Србији, Србије дефинитивно неће бити. Ово је закон о будућности Републике Србије. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 16, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Балша Божовић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о престанку важења Закона о привременом уређивању начина исплате пензије.

Да ли народни посланик Балша Божовић жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Балша Божовић. Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Овај закон смо предложили као посланички клуб. Предложили су га и многи други народни посланици. Оно што је веома важно јесте да ће закон који сте ви донели пасти на Уставном суду, када Уставни суд буде постао институција од интегритета а не политичка подружница странке на власти.

Када Уставни суд буде радио свој посао овај закон ће пасти а нека наредна Влада ће морати да исплати све заостала примања, односно она умањена која сте ви умањили у овом периоду. То се већ једном догодило 2000. године, након 5. октобра 2000. године, када смо враћали заостале пензије, више десетина заосталих пензија, како за пољопривреднике тако и за пензионере у Србији и ми сада буквално опет живимо своју историју.

Дакле, иста ова гарнитура која је била на власти деведесетих година унесрећила је како пензионере, тако и младе људе и народ. И данас је, такође, посегла за једном веома, по вама, оправданом мером која штеди неких 100 милиона евра, а са друге стране 200 милиона евра даје својим пријатељима из Уједињених Арапских Емирата да би они који су данас на власти себи градили станове од 3.500 евра по квадрату.

Због ових уштеда се неће запослити ни један млад човек. Закон о запошљавању младих, на пример, кошта 50 милиона евра а ефекти су енормни, а закон који сте ви предложили о смањењу пензија само узима легално стечене новце оних који су радили поштено цео свој живот. Некоме сте узели имовину, онда је трошите на неке своје кампање, на неке своје изборе, трошите је на неке своје привилегије а ти стари људи немају својим унуцима да дају џепарац.

Ти стари људи не могу да обрадују своју породицу неким динаром пошто врло добро знате да многе породице у Србији данас издржавају пензионери, али вас то није брига. Док год ви уживате у својим кућама, вилама, приватизованим фабрикама, дотле вас није брига за оне којима сте узели оно што су поштено стицали цео свој живот. Под изговором да ће неко други живети боље од тог новца, некоме сте ускратили наду и ускратили право на достојанствену старост у Србији.

Мислим да треба да се стидите овог свог закона и ово је, такође, једна од ствари по којој ће Србија бити упамћена, пошто су све земље у региону које су покушале да донесу овакав или сличан закон биле осујећене од стране Уставног суда. Али Уставни суд у Србији прави се да

не чује закон и да не чује оно што су уставне категорије и уставна правила. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 17, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни послани Балша Божовић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о престанку важења Закона о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима експропријације и издавања грађевинске дозволе ради реализације пројекта „Београд на води“.

Да ли народни посланик Балша Божовић жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Балша Божовић. Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Дакле, ако би ви доказали да овде постоји јавни интерес ја бих повукао свој предлог закона који је иначе подржао и колега Марко Ђуришић, односно заједно смо предложили овај предлог закона.

Оно што је веома важно јесте да је Србија уложила на посредан и непосредан начин неколико милијарди евра. С друге стране, и арапски инвеститор, тзв. инвеститор, уложио је 150 милиона евра заједничког кредита који отплаћујемо и ми као Србија, али и он као инвеститор. Формирано је заједничко предузеће где он има 68% власништва, а ми свега 32% и због овог уговора који је потписан од стране Владе Републике Србије кад тад ће неко да иде у затвор.

Кривична пријава коју сам поднео против овлашћеног представника Владе, министарке Зоране Михајловић, за потписивање Уговора о изградњи „Београда на води“ је на крају отишла на „специјалу“ у Тужилаштво за организовани криминал, које није негирало да овде не постоји кривично дело. Она је установила само да га је тешко доказати. Верујте ми да ће свака наредна власт доказати кривично дело и да ће онај ко је потписао овај уговор завршити у затвору кад-тад.

Милијарде евра Србија поклања или плаћа или их се одриче да би нечији пословни партнер, да би неко ко је усхићен очигледно први пут у животу изашао из земље, упознао неког у Уједињеним Арапским Емиратима и позвао га да дође у Србију да је опљачка. Па то нормалан човек апсолутно не може да појми, да се тако нешто догодило.

Да смо изградили станове за младе који имају 30 квадрата, да смо изградили 10 хиљада станова, да смо изградили социјалне станове па их као држава продавали, то би било исплативо. Да смо уложили три пута мање новца, па тамо направили Гугл град, да и ИТ сектор макар доживи неки подстицај, неки бум у Србији, па да крене да се извози из Србије, е онда би можда млади и остајали у Србији. Овако они немају посла а ви тај новац уместо да трошите на младе у Србији, трошите на своје арапске partnere који зарађују од Србије и од осиромашених грађана Србије.

Дакле, то су два концепта, две различите политике. То је ваш систем вредности и ваша политика робовласничког друштва и нас који предлажемо друштво слободних, образованих грађана који ће са знањем да остају у Србији, а не да иду из Србије. Очигледно вам одговара да они који нешто знају што пре оду из ове земље и та политика егзодуса паметних и младих људи неће проћи још дуго и нећете још дуго моћи да је спроводите у дело. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 18, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народна посланица мр Александра Јерков, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о високом образовању.

Да ли народна посланица мр Александра Јерков жели реч?

(Да.)

Реч има народна посланица мр Александра Јерков. Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, потпредседниче.

Уважене колегинице и колеге, треба да разговарамо о високом образовању. Треба да разговарамо о томе каква нам деца излазе са факултета. Треба да разговарамо о томе шта они на тим факултетима уче. Треба да разговарамо о томе како да их оспособимо да са факултета излазе као људи који су стручни за оно за шта су се школовали.

Треба да разговарамо о томе како да више немамо правнике који завршавају правни факултет а да нису видели, а камоли саставили неки уговор. Треба да разговарамо о томе како да имамо људе који излазе са факултета и сутра треба да почну да раде у некој школи, а нису имали ни минут нити педагошког образовања нити било какав предмет из методике наставе или нешто слично. Треба да разговарамо о томе каква нам је настава на факултетима, какви су нам професори на факултетима, какви су нам услови на факултетима, какво нам је градиво на факултетима, какви су нам факултети, каква нам је систематизација радних места.

Треба да разговарамо о томе да ли је у реду куповати дипломе или је то ипак срамота, да ли је у реду преписивати научне радове, плагирати дисертације, семинарске тезе, дипломске и све друго чему сведочимо.

Треба да разговарамо о томе како нам функционише акредитација факултета, шта могу да раде они млади људи који су негде у иностранству завршили факултете, па се врате и онда треба да уложи читаво мало богатство не би ли уопште могли да уђу на тржиште рада у

Србији а некад им је онемогућено да нострификују дипломе, чак и уколико су завршили најпрестижније светске факултете и универзитете.

Треба да разговарамо о томе како нам изгледа студентски живот, како се бирају професори, како ти професори раде, које су надлежности декана, шта декан сме, шта не сме да ради на факултету, на који начин се напредује на факултетима, како тече та универзитетска каријера, колико бодова нам је потребно да се пређе у следећу годину, да ли сваке године три или четири пута треба да реагујемо на протесте студената до којих долази искључиво због тога што не могу да се снађу у хаосу који је у високом образовању направљен.

Треба да разговарамо о томе зашто Нацрт закона који је направила Влада наилази на осуду свих који су тај закон видели, приватних факултета, државних факултета, Националног савета за високо образовање, свих људи који се баве образовањем, размишљају о образовању, пишу о образовању, сви су сложни у томе да оно што радимо не ваља а ви, ево већ две године, не желите да разговарамо о томе.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 17, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик мр Александра Јерков предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања.

Да ли народни посланик мр Александра Јерков жели реч? (Да.)

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Желим реч господине потпредседнице, али желим и да утврдите кворум с обзиром на то да видим да има много посланичких картица иза којих не седе посланици, па вас молим, пре него што наставим, да утврдимо кворум.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Наравно, колегинице Јерков.

Молим народне посланике да утврдимо кворум.

Молим народне посланике да још једном провере картице и да утврдимо кворум.

Направићемо паузу од 10 минута.

Са радом настављамо у 11 часова и 12 минута.

(После паузе – 11.12)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Настављамо са радом.

Молим вас да утврдимо кворум.

Констатујем да је присутно 127 народних посланика.

Народна посланица Александра Јерков, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложила је да се дневни ред седнице

допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања.

Да ли народна посланица мр Александра Јерков жели реч?
(Да.)

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Да, али ено поред колегинице Баришић и иза колеге Мићина је картица иза које нико не седи, а која је убачена у електронски систем. Молим само да служба то регулише, пошто ви не желите. Посланици не виде картице које стоје око њих и иза којих нико не седи, тако да вас молим да се уозбиљите. Ако вас не интересује утврђивање дневног реда, реците да вас не интересује. Ово је сада стварно срамота.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Јерков, на сугестији.

Молим техничку службу да нам достави такве картице, уколико постоје.

Даћу вам поново реч.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Да ли имамо сада 126?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Имамо.

(Александра Јерков: Да ли треба да вам верујем на реч да имамо 126?)

Малочас сам констатовао да имамо 127 посланика.

(Александра Јерков: Рекли сте да имамо, али сам ја након тога видела неисправне картице.)

У реду, колегинице Јерков.

Ради утврђивања броја народних посланика, молим народне посланике поново да убаце своје идентификационе картице, као и техничку службу да нам достави, уколико постоје картице које су у електронским јединицама а народни посланицу нису присутни.

Констатујем да је у сали присутно 127 народних посланика.

Колегинице Јерков, да ли желите сада реч?

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Сада су се стекли услови да се Скупштина изјасни о мом предлогу, тако да желим да говорим.

Желим колегама да предложим да на дневни ред данашње седнице ставимо Предлог закона о основама система образовања и васпитања. Чули смо у неколико наврата од министра Шарчевића да је у припреми потпуно нови закон. Тај нацрт, онако како има прилике да буде понуђен на јавној расправи, наишао је на апсолутну сагласност свих који се баве образовањем у овој земљи и њихов закључак, њихов захтев и њихова молба министру Шарчевићу и Влади Александра Вучића је да истог тренутка прекине рад на овом предлогу закона с обзиром на то да ће, онако како је Влада замислила да тај закон изгледа, он наше образовање вратити на период са краја прошлог века и свакако да је од свих ствари које СНС

лоше ради у држави ово што раде у образовању можда потенцијално најопасније, најштетније и ово заиста јесте ствар коју ћемо ми морати да исправљамо деценијама и генерацијама које долазе.

Чак и оне ствари које су декларативно постојале у важећим предлозима закона да образовање треба да буде усмерено на то да се ученици развијају индивидуално, да се развијају као личности, да развијају критичко мишљење, да израстају у особе које мисле својом главом, које могу самостално да одлучују о свом животу, да учествују на тржишту рада, да имају нека сазнања, осим оних која су научена напамет – сада се из онога што предлаже Влада Републике Србије то све апсолутно избацује. Ми се враћамо на модел учионице од пре 150 година, на модел наставе од пре 150 година, на модел уџбеника од пре 150 година, на модел стицања знања од пре 150 година, а резултат тога је да се наша деца у школама стављају у некакве калупе, иако у тим учионицама седи 30 потпуно различитих личности, различитих особа са различитим интересовањима, талентима, могућностима. Наставник приступа сваком једнако, сваком се обраћа једнако а од свих се тражи иста ствар, само да науче напамет оно што им је речено и за то ће добити оцену. Предлажем да уђемо у 21. век када је у питању образовање, а ви ако нећете, останите у 19. веку.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – девет, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народна посланица мр Александра Јерков предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о пољопривредном земљишту.

Да ли народна посланица мр Александра Јерков, жели реч?

(Да.)

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, потпредседниче.

Влада Републике Србије неће да објави колико је компанија из УАЕ „Ал Равафед“, са којом је Србија 2014. године основала заједничко предузеће, уплатила новца у буџет на име закупа 3.534 хектара пољопривредног земљишта у власништву Војне установе „Моровић“, погона у Карађорђеву.

Арапска фирма за закуп ових њива у 2015. години је платила свега 60 евра по хектару, мада је просечна цена по којој се лицитирају оранице у општини Бачка Паланка, у којој се налази погон Карађорђево, око 350 евра. За Србију то је чист губитак од око милион евра и то само на једном имању које је доспело у руке арапске компаније.

Заједничко предузеће које је том приликом основано као да је у земљу пропало. Нигде се не види, нема сајт, не постоји ниједан број

телефона а врата канцеларије у Булевару Михаила Пупина број 6 у Београду су закључана.

Том приликом, о тој проблематици, из Министарства одбране Србије стигао је веома штур и непотпун, нејасан одговор из којег се не види по којој цени је земљиште издато и колико се у буџет Србије слило новца од тог закупа.

На сајту Владе и Скупштине Србије више нема уговора о заједничком улагању, као ни међудржавног споразума који је наводно закључен од Владе Србије и компаније „Ал Дахра“ која је тада на папиру била партнер у Србији, са тим противуставним и противзаконитим радњама.

Дакле, то што сте урадили у Карађорђеву са пољопривредним земљиштем које је у власништву Војне установе „Моровић“ то сада радите у свакој општини у Србији, у свакој општини у Србији, у свакој општини у Војводини.

Испод цена, испод жита, мимо правила и мимо закона својим пословним партнерима додељујете пољопривредно земљиште у државном власништву тако да је то испод цене и испод жита, мимо правила и мимо закона.

У исто то време 10 или 15 хиљада породица у Војводини, које живе искључиво од узимања у закуп државног пољопривредног земљишта, ви остављате без хлеба, без икаквих прихода зато што је земља која њима може да припадне она земља коју ваши пословни партнери не буду желели, а то је земљиште лошег квалитета и ви практично тиме терате поштене сељацима, паоре и пољопривреднике да раде као надничари на пољопривредном земљишту које сте поклонили својим пословним партнерима. То су ваше инвестиције у привреду и тиме су се и пољопривредници сврстали у групу људи којима отворено плујете у лице.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Јерков.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 13, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да овај предлог није прихваћен.

Народна посланица мр Александра Јерков предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима.

Да ли народна посланица мр Александра Јерков жели реч?
(Да.)

Молим вас да се поново пријавите. Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем.

Ово је трећи у тој групи закона о образовању чију сам измену и допуну поднела у ишчекивању новог Предлога закона. Очигледно је да када смо усвајали Закон о уџбеницима и сам министар Вербић признао да је био

под одређеним притисцима. Очигледно је да су одређени приватни издавачи уџбеника „једнакији“, што би овде рекао, од других издавача уџбеника у овој земљи. Очигледно је да њихови уџбеници имају одређене предности које је врло вешто наметнула Влада Републике Србије, за шта се наравно по обичају окривљују наставници, просветари, учитељи и професори које је и сама Влада у образложењу Закона о уџбеницима, када је закон предлагала, навела као центар корупције у просвети и имала толико образа да наставнике, учитеље и професоре означи кривцима за то што наша деца уче из лоших уџбеника.

Нису криви наставници, професори и учитељи. Нису криви родитељи и нису крива деца. Крива је Влада Републике Србије која под један, није прилагодила наставне планове и програме онеме што они треба да буду 2017. године, није направила добар Закон о уџбеницима који ће натерати све издаваче да праве квалитетне уџбенике, није направила добар систем избора уџбеника, укинула је програм бесплатних уџбеника, увела потпуни хаос у тржиште уџбеника и одређеним издавачима врло пажљиво изабраним, претпостављам, омогућила да на тржишту уџбеника раде шта хоће.

Ми смо том приликом сазнали да постоји некаква, да кажем, уџбеничка мафија, због тога што се ради о изузетном великом тржишту, о сигурном тржишту зато што ће наравно сваки родитељ дићи и кредит, задужити се и позајмити паре ако треба, само да свом детету купи уџбеник који се у школи захтева.

Сазнали смо да постоје издавачи у овој земљи који могу да раде апсолутно шта хоће, да терају родитеље да купују уџбенике које деца током целог школовања ниједном не отворе и сазнали смо да та уџбеничка мафија, да су ти повлашћени издавачи уџбеника заправо у могућности да штампају чак и уџбенике у којима се налазе материјалне грешке.

Предлажем да о овим изменама и допунама разговарамо. Не морамо их усвојити у форми у којој ја предлажем, али дајте да пре него што почне следећа школска година макар део ових проблема решимо јер господин Шарчевић очигледно нема такву намеру.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 20, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народна посланица мр Александра Јерков предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Кривичног законика.

Да ли народна посланица мр Александра Јерков жели реч?

(Да.)

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Знате, често размишљам да ли је моје колеге срамота када не гласају за овакве предлоге закона, када не гласају за

то да се међу кривична дела која не застаревају уврсти кривично дело – крађе беба, када не гласају за ово што је колега Божовић предлагао да се насилницима одузме оружје да не би чинили још кривичних дела оружјем у породици итд.

Онда чујем заменика шефа посланичке групе СНС како се смеје што је, не знам, 15 или 20 посланика гласало за предлог да се насилницима, регистрованим насилницима у породици, одузме оружје. То је господине Орлићу срамота. Није то ништа да се смејете. Не треба да се поносите тиме. Треба да вас буде срамота. Треба да вас буде срамота што четири године, што Србија не усваја...

(Председавајући: Колегинице Јерков, молим вас да се не обраћате народним посланицима. Уколико желите, изволите, образложите Предлог закона за допуну дневног реда.)

Молим вас, господине потпредседнице, пренесите господину Орлићу да није смешно када се...

(Председавајући: Пренећу му. Молим вас да наставите са образлагањем предлога.)

Пренесите господину Орлићу да нема ничег комичног у томе што Србија четири године касни да усвоји Закон о крађи беба, да нема ничег комичног у томе када родитељи несталих беба, који су доживели највећу трагедију која некоме може да се деси, месецима не могу да ступе ни са ким из владајуће коалиције у контакт, само зато што сам ја предложила овај закон.

Нема ничег комичног у томе што се тим људима накнадно плује у лице, иако су преживели највећа могућа понижења у овој земљи која је ико могао да преживи. И нема ничег комичног у томе што им сада чак одузимамо време да када им кажу да им је дете умрло, да не могу да добију леш детета, да не могу да добију медицинску документацију, да не могу да сахране своје дете, ми им сада одузимамо чак и право да им прође неко време да се саберу, да размисле, да виде да ли је можда нешто било чудно у понашању или лекара или било кога другог и да имају времена да поднесу кривичну пријаву, а не да када се сете да се нешто десило већ буде касно.

Не знам, мени ништа није смешно у томе. Ако је коме год смешно нека му је на част, али да знате да ни оним људима који ово гледају вероватно и сигурно ништа није смешно, а то што се било ко смеје што овај закон по педесети пут неће проћи заиста мислим да нема смисла.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за је гласало – 16 народних посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народна посланица Маја Виденовић предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о буџетском систему.

Да ли народна посланица Маја Виденовић жели реч?

Изволите.

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Хвала, господине потпредседниче.

Овде заправо говоримо о укидању тзв. привремене забране запошљавања.

У децембру сам имала прилику да разговарам и са премијером и са министрима када смо говорили о предлогу буџета за 2017. годину и пратећим законима, тада сам – покушавајући да аргументујем ову погубну, дискриминаторску, неправедну, неправичну меру која оставља пустош у институцијама и ускраћује људе за елементарну шансу –апеловала на њих да то усвоје и рекла да уколико се тако нешто не учини, да ћу првом наредном приликом да предложим измене закона. Данас апелујем на вас, колегинице и колеге, да се суочите са реалношћу, да прихватите одговорност и да гласате за стављање на дневни ред овог предлога закона.

Погубност ове мере и сам цинизам произилазе из самог назива. Овде се не ради ни о каквој привременој мери забране запошљавања, јер се она из године у годину продужава, нити се заправо ради о забрани запошљавања. Једина гора ствар од чињенице да имате јако лошу меру је да се она не примењује на све подједнако. Данас смо сведоци, сви ми овде присутни у сали, много важније од тога – све грађанке и грађани, да она не важи за све.

Забрана запошљавања важи за поштеног, честитог човека који је вредно учио и радио, који само има знање и жељу да остане и ради у својој земљи, али не важи за стотине и десетине хиљада страначких активиста који су у буџету за 2017. годину, на различитим апропријацијама, предвиђени да се запосле по некаквим уговорима о делу. Она важи, забрана запошљавања за младу докторку, за младу научницу, за младу уметницу, за младу учитељицу, али забрана запошљавања не важи нпр. за Мишу Вацића, за осуђеног екстремног десничара. Млад и честит човек не може да се запосли, али Миша Вацић може. Па то није довољно, него се држава додатно руга и понижава грађане тиме што демантује да је он уопште запослен у некаквој Канцеларији за КиМ, да би само након неколико дана сопствени деманти демантовала и дала отказ човеку, на место на ком он заправо није ни запослен.

Ова забрана важи за младу особу која је изабрала, то је област о којој је моја колегиница Александра Јерков говорила, о важности реформе образовања и оно о чему она скреће пажњу већ годинама. Дакле, млада особа је изабрала да остане у овој земљи, да вредно учи, да поштено стекне занимање које је природно усмерено на државу, да ради, да остане у овој земљи, у области правосуђа, здравства, науке, уметности, културе, а држава

Србија поручује – за вас овде нема места, вама је забрањено уопште да радите.

Четири су кључна проблема код ове мере. Прво, огроман је простор за злоупотребе, некаква комисија у Београду која дискреционо одлучује о изузецима је практично озакоњен простор за корупцију, порука младима је потпуно погубна. Дакле, фискална консолидација, то је оно што сам рекла и министру финансија, не сме да постане нека идеологија која је важнија од живота и зато вас молим поштујући време да гласате за стављање овог предлога закона.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Виденовић.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за је гласало – 17 народних посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народна посланица Гордана Чомић, предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању Анкетног одбора ради утврђивања чињеница и околности које су довеле до хеликоптерске несреће у којој је живот изгубило седам особа.

Да ли народна посланица Гордана Чомић жели реч? (Не.)

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за је гласало – 13 народних посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Радослав Милојичић на основу члана 92. Пословника Народне скупштине предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о полицији.

Да ли народни посланик Радослав Милојичић жели реч? (Да.)

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Уважени председавајући, даме и господо народни посланици, нема потребе тако да реагујете, тако реагујете и на полицију која се налази пред Скупштином, на војску која се налази пред Скупштином, на све те људе које сте ви натерали да протестују и да штрајкују. Не из некаквог хира, већ зато што сте их оставили без основних, елементарних, услова за живот. Уставни основ за доношење Закона о полицији садржан је у одредби члана 97. тачка 4. Устава Републике Србије и ДС, и ја као народни посланик ДС, управо предлажемо измене и допуне Закона о полицији, зато што нам је живот на првом месту.

Стање у полицији је изузетно лоше, стање у полицији је толико лоше јер је СНС два пута частила смањењем примања припаднике МУП-а. Прво је СНС припадницима МУП-а смањила плате за 10% и више, а онда је СНС те исте припаднике МУП-а частила смањењем дневница на 150 динара. Припадник који цео дан обезбеђује нас и нашу државу, при том често ризикујући свој живот, има дневницу од 150 динара за коју не може да купи ни празну кифлу, ни чашу јогурта.

Две су кључне тачке у изменама и допунама Закона о полицији. Прва тачка је да Министарство мора да одреди потребе система, Министарство мора да има компатибилност између оног броја припадника који се прима у систем МУП-а и оног броја ученика који се прима на Полицијску академију. Сада нам се дешава да се запосли у полицији некаква Дијана Хркаловић, која није ни прошла поред полицијске станице, Војне академије или Средње војне полицијске школе, а ученици – млади, школовани и образовани – који заврше Полицијску академију не могу да се запосле у систему МУП-а. Зато ДС тражи да се сви ученици који заврше Полицијску академију аутоматски приме на посао у МУП.

Друга тачка је да се одредбом члана 172. тачка 2. руши презумпција невиности и ДС предлаже овом изменом и допуном Закона брисање члана 172. тачке 2. јер имамо ситуацију да против неког припадника полиције, који је честит и поштен, било који грађанин Србије, чак и неки Мартиновић, може да поднесе кривичну пријаву и тај припадник МУП-а аутоматски бива удаљен са посла до окончања поступка, што се коси са Уставом Републике Србије. Ми предлажемо брисање овог члана. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за је гласало – 12 народних посланика, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Радослав Милојичић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допуни Закона о социјалној заштити.

Да ли народни посланик Радослав Милојичић жели реч? (Да.)

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала, господине председавајући.

Даме и господо народни посланици, уважени грађани Србије, уставни основ за доношење овог Закона садржан је у одредби члана 97. тачка 8. и ДС предлаже конкретно решење те овом приликом молим посланике владајуће већине да не гласају притиском на звонце, већ да гласају по својој савести, јер сваког дана имамо 50.000 деце која су обухваћена основним и средњим образовањем а која немају за ужину. Зато ДС предлаже три конкретне мере: да се свим ученицима, чији родитељи не раде, обезбеди бесплатан превоз од куће до школе, да им се обезбеди бесплатна ужина и да им се обезбеде бесплатни уџбеници, које је СНС одузела свим тим ученицима чији родитељи не раде.

То није Србија какву жели ДС и за какву се залаже ДС. Нажалост, имамо сваког дана пуне новине црне хронике о томе шта се дешава у Србији. Имамо пример да се, нажалост, дечак из Мола убио, да је себи одузео живот због тога што није могао да обезбеди себи превоз од

куће до школе, а пре тога је напустио трећи разред средње школе у Бечеју. То није ништа смешно. Имали смо пре месец дана пример да је радник у „Гоши“, у Смедеревској Паланци, себи одузео живот зато што две године није примио плату. Зашто? Зато што нема здравствено и социјално осигурање и зато што је избачен из јавног превоза јер није имао 200 динара за карту.

У таквој Србији не жели нико да живи, а то је Србија какву је, нажалост, направила СНС.

Нажалост, у 2015. години је удео деце у укупној популацији Србије само 17,3 процента а ако не знате како да се бавите овим проблемима, зашто не питате. Зато што је у општини чији сам ја био председник општина плаћала бесплатну вантелесну оплодњу свим родитељима који нису могли да имају децу.

Србија је лидер у региону, како кажете ви из СНС, али Србија је лидер у региону по ризику од сиромаштва. Србија је прва земља у Европи по стопи ризика од сиромаштва. Можемо градити мостове, можемо градити путеве, али не смемо да дозволимо да нам 50.000 деце, која су обухваћена основним и средњим образовањем, сваког дана буде гладно а то је политика СНС и то је оно чиме се ви дичите.

То заиста није за осмех какав данас видимо на лицима СНС, знамо да су њима пуни џепови, знамо да они користе службене аутомобиле, знамо да користе виле, али је нама 50.000 деце свакога дана гладно и то је срамота и ДС ће се борити и борила се против тога.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 15, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Радослав Милојичић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допуни Закона о финансирању локалне самоуправе.

Да ли народни посланик жели реч? (Да.)

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала, господине председавајући.

Не знам чему нервоза у табору СНС. Мислим да су ово изузетно важне животне теме и мислим да је потребан консензус око ових питања.

Што се тиче Закона о локалној самоуправи, уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 97. тачка 3) Устава Републике Србије и ДС ове измене и допуне предлаже баш зато што нам је живот на првом месту.

Имамо поражавајућу чињеницу и поражавајући податак да сваке године у Србији један град величине Параћина, од 50.000 становника, нестане. Мислим да ми као одговорни и озбиљни људи који се налазимо у

Скупштини Републике Србије треба да имамо заједнички именитељ, заједнички садржалац шта ћемо радити са оваквим стварима. Због тога ДС предлаже да се локалним самоуправама за почетак врати пет милијарди динара, колико је СНС одузела смањењем локалним самоуправама.

Пошто сте сада СНС, за разлику од пре 20 година схватили сте да је пао Берлински зид, научили сте од нас из ДС да треба да заступате европске вредности, за које се данас залажете само декларативно јер то не видимо у конкретним примерима. Европска повеља, коју је Србија ратификовала 2007. године, гарантује свакој локалној самоуправи политичку, административну и финансијску независност. Ниједна локална самоуправа у Србији нема нити политичку, нити финансијску независност. У ЕУ половина буџетских прихода иде на рачун локалних самоуправа, а половина влади те државе.

Нажалост, у Србији ситуација није таква, у Србији само 10,2% укупних буџетских прихода иде на рачун локалних самоуправа, општина и градова и АП Војводине, док осталих 89,7% прихода иде на рачун Владе Републике Србије. Од 2012. године сте грађанима Србије, тј. локалним самоуправама, општинама и градовима одузели 50 милијарди динара.

Ако и ту не знате шта да радите, можете такође и на том примеру да научите од ДС. Влада Војводине је свим младим брачним паровима, док је ДС водила ту Владу, обезбеђивала 20.000 евра у виду субвенција за куповину куће и окућнице на селу, како би се људи вратили, како нам село не би умирало, 50.000 грађана сваке године има мање у Србији и против тога се морамо борити.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 16, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да овај предлог није прихваћен.

Народни посланик Радослав Милојичић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о јавном информисању и медијима.

Да ли народни посланик Радослав Милојичић жели реч? (Да.)

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: О овом закону вреди само ћутећи говорити, о овом закону сви посланици, свих 250 не треба да кажу ни реч.

Закон о јавном информисању и медијима је дозволио да кандидат владајуће гарнитуре има 93% заступљености у медијима током изборне кампање. О овом закону, који ћу бранити следећи пут а не сада, могу да кажем да од СНС очекујемо само да за директора РТС постави Александра Вулина, тј. једног од Александра Вулина. Једино би то било горе информисање и медијска објективност, него што је то било у овој изборној кампањи.

Сигуран сам да и у Северној Кореји постоји већа заступљеност опозиционих кандидата него што је то у Србији. То је срамота на шта се свела медијска слика под притисцима СНС и владајуће гарнитуре. Колеге из СПС су то већ доживеле 2000. године и они се тако више не понашају. Потребно је да ви из СНС то доживите, како бисте дозволили медијима да објективно, правовремено и тачно информишу све грађане.

Надам се да ћете имати свест, да нећете чекати притисак на дугме јер ћете и ви из СНС ускоро бити опозиција, ДС ће вас послати у опозицију и онда вам неће одговарати овакав медијски закон, али када ми дођемо на власт променићемо тај срамотан медијски закон.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 17, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Дејан Шулкић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о војној неутралности Републике Србије.

Да ли народни посланик Дејан Шулкић жели реч? (Да.)

Изволите.

ДЕЈАН ШУЛКИЋ: Даме и господо народни посланици, господине председавајући, народни посланици ДС поднели су Предлог закона о војној неутралности са захтевом да буде разматран на данашњој седници.

Овај предлог у основи дефинише Србију као војно неутралну земљу која, као таква, не би могла да буде чланица ни једног војног савеза, затим прописује сарадњу са међународним организацијама за колективну безбедност уз евентуално учешће у њиховим активностима, без чланства у тим организацијама, у сагласности са војном неутралношћу Републике Србије и, наравно, регулише учешће у мировним мисијама под окриљем УН, евентуално учешће Војске Србије у регионалним мировним мисијама, о чему би одлучивала Народна скупштина Републике Србије.

За доношење оваквог закона постоји правни основ, а постоје и разлози. Правни основ лежи у Уставу који прописује да Република Србија обезбеђује самосталност, сувереност, независност, територијални интегритет, безбедност, уређује међународни положај односа са другим државама и међународним организацијама.

При предлагању овог закона основе смо потражили у Резолуцији о заштити суверенитета, територијалног интегритета и уставног поретка, који је Народна скупштина Републике Србије усвојила 2007. године, и то тако што је пошла од дотадашње улоге НАТО алијансе, почев од противправног бомбардовања, без одлуке Савета безбедности – с једне стране, до анекса 11. одбаченог Ахтисаријевог плана којим је НАТО алијанса означена као коначни орган власти у тзв. независном Косову.

Дакле, у таквим условима и са таквим разлозима Народна скупштина Републике Србије донела је одлуку о војној неутралности до евентуалног расписивања референдума на којем би се донела одлука о таквом важном питању.

Када говоримо о разлозима за доношење оваквог закона, налазимо их у актуелним међународним приликама и у повишеним тензијама између великих сила, где сматрамо да војна неутралност Србије појачава положај Србије и представља ослонац у спољној политици Републике Србије, у заштити њених националних интереса – са једне стране. С друге стране, она је подударна са односом Руске Федерације у Савету безбедности која пружа ослонац и заштиту националним интересима Републике Србије.

Са оваквим разлозима и под оваквим условима сматрамо да војна неутралност из декларативне форме треба да пређе у законску форму. Мислимо да би се тиме ставила тачка и на једну унутардруштвену велику дилему, а да би Србија у међународним оквирима имала јаснију позицију по питању... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 12 народних посланика, против – нико, уздржаних – није било.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Мирослав Алексић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о локалној самоуправи.

Да ли народни посланик Мирослав Алексић жели реч? (Да.)

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем, председавајући.

Колеге народни посланици, ево настављамо са праксом да опозиција предлаже законе уместо Владе. Ја ћу поново предложити законе које сам предлагао и пре два дана, пред почетак претходне седнице.

Први закон који предлажем тиче се измене и допуне Закона о локалној самоуправи и односи се на функционисање месних заједница, као најнижег нивоа власти са којима се сусрећу грађани широм Србије.

У постојећем Закону није прецизирано ни где се они могу оснивати а ни како функционишу, односно какво је њихово финансирање, тако да и њихово функционисање у таквом облику нема смисла уколико се то не промени, тако да ја по ко зна који пут предлажем измену Закона у делу увођења обавезности формирања месних заједница на територијама општина и градова широм Србије, а са друге стране да се део средстава од пореза на имовину директно пребаци месним заједницама како би људи који тамо живе доносили одлуке о приоритетима, у шта треба улагати тај новац, односно шта треба тиме финансирати.

Мени није јасно да Српска напредна странка не прихвата овај закон, и поред тога што они широм Србије имају највећи број и општина и градова у којима су у власти, самим тим и месних заједница, зашто тим људима не помогну да ураде нешто за своје место?

Предлажем ово из још једног разлога, а то је што су данас, поред избора за председника Републике, избори за чланове савета месних заједница још једни демократски избори где се људи бирају именом и презименом, а не бирају се чланови партија или представници странака. Из тог разлога сматрам да их треба уважити, јер тај ко се одважио да ради за своје место спреман је да нешто и уради, ако се већ кандидовао.

Што се тиче Изборног закона, да није такав и да није накарадан, данас не би имали овакву ситуацију у парламенту где посланици нису представници народа него су партијски делегати и служе само као машина за изгласавање онога што им кажу њихови партијски шефови. Онога тренутка када посланици буду бирани именом и презименом за овај Парламент, онда ће имати обавезу према грађанима а не према шефовима који су их ту поставили и неће моћи да се крију ни иза једног плаката својих лидера.

Дакле, и поред тога што сте прошле године одузели 4,8 милијарди градовима и општинама у Србији, наставља се та пракса отимања градовима, општинама, грађанима Србије и месним заједницама и овај предлог закона управо је један корак да се промени таква политика и однос према локалним самоуправама у Републици Србији.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 15 народних посланика, против – нико, уздржаних – није било.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Мирослав Алексић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју.

Да ли народни посланик Мирослав Алексић жели реч? (Да.)

Изволите.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Пољопривреда свакако представља једну од основних грана привреде у Републици Србији и јако ми је жао што Српска напредна странка, изузев лажних обећања које пред сваке изборе од 2012. наоვაмо, а имали смо их много јер се само изборима и бавите, ништа конкретно није урадила за пољопривреднике Србије осим давања лажне наде и лажних обећања.

Од 2012. године, када сте објавили „белу књигу“ у којој сте рекли како ћете повећавати буџет за пољопривреду из године у годину за 1 проценат, данас смо дошли до тога да је он испод 5%, колико је био 2012. године, дакле 4,7 и нешто процената. То говори о томе колико сте искрени

према грађанима Србије, колико сте искрени према пољопривредницима, јер да сте искрени и да заиста желите да спроведете програм био бих спреман да га подржим, јер би данас пољопривредницима из буџета Републике Србије уместо 4,7 давали 10 процената, да сте испунили оно што сте им обећали пре пет година.

Дакле, Предлог закона се односи на повећање подстицаја односно износа подстицаја које ћемо давати пољопривредницима у Републици Србији, како би могли да се запосле у пољопривреди, како би могли нормално да функционишу и да буду конкурентни пољопривредницима из европских земаља.

Оно што је важно, а што власт у Србији никако не може да схвати, је да су данас мала пољопривредна породична газдинства највећи послодавац у Републици Србији. Данас у 638 хиљада малих пољопривредних породичних газдинстава ради преко милион и по грађана Србије, и то треба да знате како бисте приликом израде новог буџета, ако већ не желите да гласате за овај закон, то имали у виду и њима дали у буџету онолико средстава колико им и припада а не да само водите рачуна о томе како ћете давати паре страним компанијама које ће овде кроз робовласнички систем запошљавати људе и који би требало, по вама, да буду срећни зато што имају посла и раде за 200 евра у својој рођеној земљи.

Да вас пољопривреда не занима говори и чињеница о томе шта се десило са најплоднијим земљиштем у Војводини. Дакле, ви сте пре три године фирми „Ал Равафед“ дали 10.400 хектара обрадивог земљишта које сте одузели нашим паорима, од тога три и по хектара земљишта у Карађорђеву. За то земљиште данас не знамо ни ко га обрађује, ни да ли та фирма уопште постоји, а врло често чујемо како вам смета кад се помињу имена брата премијера и осталих људи који можда данас обрађују ту земљу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Алексићу.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 14 народних посланика, против – један, уздржаних – није било.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Мирослав Алексић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о порезу на добит правних лица.

Да ли народни посланик Мирослав Алексић жели реч? (Да.)

Изволите.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Прошле године сте прогласили Годину предузетништва и обећали приватним предузетницима који послују у Републици Србији да ће се променити око 40 закона, да ће се олакшати њихово пословање и да ће они бити равноправни са страним компанијама којима дајете огромне подстицаје за запошљавање радника. Од свега тога није се догодило ништа, изузев што сте то злоупотребили као још једну

медијску кампању пред изборе, говорећи како ћете и те како бринути о предузетничким иницијативама у Србији.

Ја по ко зна који пут предлажем данас закон који треба да олакша пословање тих привредних субјеката у Србији, а то је да се свим фирмама које у току календарске године запосле на неодређено време, на минимум две године нове раднике, да им се основица пореза на добит за тај износ плаћених зарада и доприноса одбије. Други део предлога из истог закона је да се у оним недовољно развијеним привредним подручјима Републике Србије порез на добит не наплаћује новооснованим приватним предузећима минимум три године.

Ви заиста не желите то да ставите на дневни ред и тиме показујете колика је ваша истинска брига према привреди Србије, али зато са друге стране не пропуштате прилику да се утркујете којој ћете страниј фирми дати више хиљада евра, то су већ постале десетине, не пар хиљада него десетине хиљада евра које добијају стране компаније које на крају свој профит односе ван државе Србије.

Дакле, ја вас позивам да гласате за предлог овог закона, да овај закон дође на дневни ред уколико заиста желите да промените тренд, а тренд је да се на 10 новооснованих фирми у Србији угаси шест. 300 хиљада предузетника, колико данас у Србији послује, ствара тек негде око тридесетак процената бруто друштвеног производа, што је на половини онога што стварају приватни предузетници у развијеним земљама ЕУ.

Дакле, њима не фали ни предузетничке иницијативе, не фали им ни знања, не фали им ни познавање технологија, ни тржишта – фали им само законодавни оквир који ће им омогућити да развијају своју производњу, а не да буду ту да би пореске и друге инспекцијске службе долазиле код њих, као харачлије наплаћујући казне за све и свашта, без икакве превентиве, упозорења, или било чега... За разлику од страних компанија у које инспекције готово да и не долазе, наше су изложене једној невероватној тортури и то по правилу онда када је неопходно попунити рупу у буџету како бисте могли да се хвалите испред ММФ-а да имате суфицит, да имате оволико пара или онолико пара. Узимате од грађана, узимате и од привредника Србије.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 15, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Мирослав Алексић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о локалној самоуправи.

Да ли народни посланик Мирослав Алексић жели реч? (Да.)

Изволите.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем, председавајући.

Ово је један од закона за који сматрам да би требало да први дође на дневни ред, нарочито што се тиче младих људи у Србији – студената, наше талентоване деце и добрих ђака који остварују натпросечне резултате и које би ова држава требала да стипендира, да створи услове за нормално стипендирање и омогући градовима и општинама да то раде не кршећи закон.

Дакле, мој предлог је само усаглашавање два закона – Закона о ученичком и студентском стандарду са Законом о локалним самоуправама. То усаглашавање би омогућило градоначелницима и председницима општина да могу да стипендирају своје ученике, не стрепећи од тога да ли ће им доћи ДРИ или било која друга контрола или управна инспекција да их због тога казни. Не разумем зашто то радите, јер ви данас имате власт у највећем броју градова и општина широм Србије и тиме бисте показали да заиста бринете о студентима, о ђацима, али да бринете и о њиховим родитељима који, нажалост, живе у беди коју ви не видите и игноришете, а који једва састављају крај са крајем и тешко обезбеђују средства за финансирање своје талентоване деце.

Нажалост, ви показујете небригу према тим младим људима те зато и имамо тренд да више десетина хиљада младих људи сваке године жели да оде из Србије. Тај тренд се наставио и ове и прошле године, а наставиће се и надаље јер ви са младим људима разговарате тако што их јурите и прогањате по протестима, фотографишете и таргетираете их говорећи да они немају право да траже један уређени систем и да немају право да траже да живе у нормалној и уређеној држави. Нормална и уређена држава вама не одговара, јер ви најбоље функционишете у овој анархији која данас постоји у Србији, где постоје идоли који треба да управљају животима свих нас, а не постоји систем и не постоје закони, не постоји владавина права.

На крају, то што ви не желите да овај закон ставите на дневни ред, да се о њему расправља, не треба да објашњавате мени јер ја сам један од 250 посланика у овој сали, али ви дугујете објашњење натпросечним студентима и ђацима, дугујете њиховим родитељима. Дугујете им и објашњење како то да за њих после завршених државних студија, са озбиљним просеком, нема места да се запосле у Србији, али зато има места за Мишу Вацића, има места за возаче и за конобаре на местима државних секретара, на местима чак министара у Влади Републике Србије. То је порука коју ви шаљете младим људима, поред тога што не желите да расправљате о оваквим законским предлозима који би системски требало да реше неке проблеме. Тако да вас позивам да ви ставите овај предлог на дневни ред уколико вам је нелагодно што то предлажем ја, ево још једном.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 13, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Марко Ђуришић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о порезу на доходак грађана.

Да ли народни посланик Марко Ђуришић жели реч? (Да.)

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, председавајући.

Колеге посланици, верујем да неки од вас, уколико су слушали у овом мандату предлоге које износим на почетку сваке седнице редовног заседања за измену и допуну дневног реда, знају о чему се ради у овом закону. Наравно, сваки пут сте одбили да ову тачку уврстите у дневни ред али сматрам да је моја обавеза да у ових три минута, колико имам по Пословнику, предложим допуну дневног реда са овом тачком, пре свега у жељи да грађанима Србије покажем да постоји и друга политика у односу на ону политику коју спроводи Влада Републике Србије, да нисмо сви исти и да нас из опозиције брину проблеми грађана, али да за те конкретне проблеме имамо и решења а не само празну причу коју имамо од Владе Републике Србије.

Тако и овај закон. У предлогу пише да се порез на доходак грађана смањи са 10 на 9 процената. То је минимално смањење али би требало да буде почетак растерећења пореза и доприноса који се исплаћују на плате запослених у Републици Србији. То растерећење је нешто што се најављује свих пет година колико ова Влада управља животом свих грађана Србије. До сада није урађено апсолутно ништа, тај порез ни за један једини промил није промењен. И поред најаве да ће се то десити, сваке године више пута, кад год смо имали неку реконструкцију или нове изборе, нове ministre, долазили су ministри и премијер – један, други, трећи и у својим експозеима говорили о томе да ће се кренути са растерећењем пореза и доприноса на плате. То се још ниједном није десило.

Ми предлажемо ово смањење из разлога што је изменама и допунама Закона о локалној самоуправи део средстава који од пореза на плате запослених остаје локалним самоуправама смањен, повећан је приход буџета Републике Србије за неких пет милијарди и ово смањење је управо негде у том износу. Трбало би пре свега да растерети привреду, оне који праве додатну вредност, оне који запошљавају људе. То би им омогућило нове инвестиције, можда минимално повећање плата, али би се променио тренд по којем је Србија једино конкурентна у односу на своје суседе а то су су ниска примања, нето примања запослених.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 12, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Марко Ђуришић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о финансирању локалне самоуправе.

Да ли народни посланик Марко Ђуришић жели реч? (Да.)

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, поштовани председавајући.

Колеге посланици, претходни закон, ова два закона и овај други закон, решења у њима су међусобно условљена и повезана. Када би било среће да о њима расправљамо, могли бисмо у складу са Пословником и да објединимо расправу, а не супротно Пословнику као што се дешава на свакој седници Народне скупштине.

Поновићу, финансирање локалне самоуправе, Закон који смо променили у октобру месецу када је овде речено да локалним самоуправама не треба неких пет, шест милијарди динара, колико су добијале од пореза на зараде који је остајао локалним самоуправама и који је тада смањен са 80 процената, односно 70 процената у случају града Београда, за четири, односно шест посто. Тај износ је стављен у буџет Србије, који је по свим најавима и причама и тада а и последње две године стално у плусу – све до последњег дана године, а онда сваку годину ипак завршимо са одређеним дефицитом. Ако је већ буџет у плусу и има више пара, ми предлажемо да се ово смањење анулира тиме што ће се вратити износ локалним самоуправама на онај проценат колики је био, а да се укупна пореска стопа, то је онај претходни закон, уместо са 10 оптерети са 9 процената.

Крајњи ефекат на буџете локалних самоуправа би био нула, односно не би било никакве промене, они би радили са оним буџетима који су, како су нам министарка локалне самоуправе и министар финансија то објаснили у октобру месецу, пуним срцем и са задовољством прихватили – смањење од тих пет милијарди динара. Значи, оне би остале на истом али би се створила могућност у буџету Републике Србије да се смањи, понављам, оптерећење на зараде, да се смањи порез на зараде са 10 на 9 посто, што би омогућило привреди и дало један минимални, али позитиван сигнал у ком смеру Србија жели да иде даље, жели да промени ту лошу слику где је једина конкурентна предност Србије у односу на друге земље јефтина радна снага. То се више и не крије.

Одлазећи председник Владе рекао је да је он срећан када чује да Влада Републике Румуније повећава минималну зараду у својој земљи јер ће тада српски радници бити још беднији у односу на румунске раднике, па да ћемо онда имати више инвестиција. Ми мислимо да је то лоша политика и да је ово један од начина да се та лоша политика промени.

ПРЕДСЕДНИК: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 12, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Марко Ђуришић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о акцизама.

Да ли народни посланик Марко Ђуришић жели реч? (Да.)

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, поштовани председавајући.

Колеге посланици, ово је такође један закон који се директно тиче грађана Републике Србије. Идеју смо добили читајући извештај Светске здравствене организације која је прогласила епидемију гојазности на светском нивоу. По светским мерилима, број гојазне деце је порастао у свету са 2,6 на 4,9 процената и то је био један од основних разлога за проглашење ове епидемије, а као једну од мера коју је Светска здравствена организација предложила свим владама је увођење посебног пореског оптерећења, односно акцизе на заслађена пића.

Нажалост, ситуација у Србији је драматичнија у односу на ове бројеве. Ја сам нашао неколико текстова. Каже – учесталост гојазности код деце у Србији је повећана пет пута. Каже се у једном тексту да је сваки четврти ученик гојазан, у другом тексту каже се да је сваки пети ученик у Србији гојазан.. у сваком случају, ови бројеви су драматични. Мислим да је потребно да држава Србија реагује, да реагује на начин на који су реаговале бројне владе у ЕУ и у свету, и у Мексику где је уведено пореско оптерећење од 10 посто још 2013. године, у Мађарској где је уведено 2011. године а што је имало, између осталог, за ефекат да је за 20 процената смањена потрошња вештачки заслађених пића, а да је за преко 25 процената повећана потрошња природних воћних сокова.

Друга идеја овог закона није да ова средства, а ту се по грубој процени ради о неких пет милијарди динара годишње, служе само за попуњавање буџета и стварање лажне слике о наводном суфициту у буџету државе Србије. Наша идеја је да се та средства искористе за едукацију младих људи о штетности брзе хране, лоше исхране, коришћења ових пића, као и да се омогући да деца имају макар један здрав оброк дневно тамо где је то могуће. Када се каже „па немамо пара“, ово је начин да се до тих пара дође, али нажалост Влада одбија. Иако је министар рекао да он начелно нема ништа против, он ову иницијативу није прихватио а вероватно је није прихватио зато што је био почасни гост на извештају о пословању „Кока-коле“ у Републици Србији, где се придружио похвалама и хваљењу ове интернационалне компаније о њиховим резултатима рада у Србији, који нису спорни али нажалост имају негативне последице по грађане Србије.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Ђуришићу.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – девет, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Марко Ђуришић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора ради утврђивања чињеница и околности у вези са рушењем објеката у Београду у делу града познат као Савамала 25. априла 2016. године.

Да ли народни посланик Марко Ђуришић жели реч? (Да.)

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, председавајући.

За три дана навршиће се тачно годину дана како се десило бесправно рушење три уцерице, како то председник Владе воли да каже, у насељу Савамала у Београду. Од 6. јуна, када смо ја, у име посланичке групе СДС, и господин Балша Божовић, у име посланичке групе ДС, тражили формирање анкетног одбора који треба да испита све оно што се дешавало и на који начин су државни органи поступали. Ево, у ових годину дана ми немамо ниједан одговор ниједног државног органа.

По мени, најмањи проблем је бесправно рушење три објекта, три уцерице које су ружиле изглед града – како се то каже – па то ваљда треба да буде довољно објашњење за то што је нечија приватна имовина противправно срушена. Много већи проблем је, оно до чега желимо да дођемо кроз рад овог анкетног одбора, одговор на питање – ко је суспендовао државу Србију на тих неколико сати?

Држава је, по дефиницији Макса Вебера, једина која има монопол над физичком силом. Неко је одлучио да тај монопол над физичком силом одузме држави Србији и органу који је задужен за спровођење те силе, Министарству унутрашњих послова, и додели га групи људи са фантомкама који су неколико сати те ноћи у Београду лишавали противправно слободе грађане Републике Србије, одузимали њихову имовину, а за све то време – они који су успели да побегну од те банде под фантомкама позвали су Министарство унутрашњих послова да реагује а тамо је неке наређено да се ти позиви не прослеђују и да Министарство унутрашњих послова не реагује.

Ми тражимо одговор на питање – ко је тај из државног врха који је наредио суспензију државе Републике Србије на тих неколико сати? Не зато што можемо да исправимо оно што је урађено те ноћи, него како се то више никада не би десило, како би они који су одговорни завршили у затвору а они који су све ово време о томе ћутали и окретали главу да науче лекцију да то више не сме да се ради.

Пошто знам да ово нећете данас уврстити у дневни ред, позваћу грађане да дођу 25. у 18.00 часова у Херцеговачку улицу у Београду и протестују против свега онога што је држава радила у заташкавању овога у последњих годину дана. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 11, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Марко Ђуришић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом.

Да ли народни посланик Марко Ђуришић жели реч? (Да.)

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала.

Од почетка овог мандата, на сваком редовном заседању тражили смо стављање Предлога овог закона на дневни ред. Нажалост, ниједном није добио, као ни један предлог који долази од посланика из редова опозиције, подршку и није стављен на дневни ред. Образложење Владе за неприхватање овог закона нису понуђена решења, него чињеница да Влада спрема свој предлог.

Како га спрема? У септембру 2014. године, значи пре више од две и по године Влада доноси, односно министар доноси одлуку да се формира радна група. После шест месеци се та радна група формира. Она нешто ради и онда, како каже, долазе једни избори, па се формира нова Влада, па се формира нова радна група, сада су дошли други избори и сада ћемо имати поново нову Владу и поново одлагање доношења овог закона.

Шта се дешава за то време? Шта се дешава са животима грађана Србије и са децом у Србији? Једна четвртина грађана Србије живи угрожена сиромаштвом. Шта то значи у преводу? То значи да породице имају 60 процената од средњих, медијалних укупно исплаћених зарада у Републици Србији, а то значи да живе са 20.000 динара месечно – читаве породице. Деца која живе у таквим породицама, то је свако треће дете у Србији. И да ли ми имамо тај луксуз да три године чекамо радну групу Владе да изађе са неким решењем, да промени ситуацију, да је само 25 процената деце обухваћено давањем на основу овог закона, а тај проценат 2000. године износио је 50 посто. Да ли ћемо нешто урадити или ћемо чекати радну групу Владе?

Морам да кажем онима који кажу да треба да чекам, живот не чека. Нажалост, читамо данас како је један живот, односно два су живота изгубљена зато што људи нису имали да плате струју, искључена им је струја пре месец дана а онда су се неком жицом накачили на струју која их је синоћ убила. И да ли ћемо нешто ми урадити или ћемо чекати да живот у Србији нестане, а да тек онда реагујемо.

Овде сам чуо пре неки дан, каже – више се људи иселавало 2012. године него данас. То је лаж. Дупло више људи се иселило из Србије 2015. године него што је то био случај 2007, 2008, 2009. године. Нажалост,

и ми овде морамо нешто да урадимо. Сви смо одговорни за то, ви као већина сте одговорни за нечињење. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 12, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Марко Ђуришић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допуни Закона о култури.

Да ли народни посланик Марко Ђуришић жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Марко Ђуришић. Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: О важности културе за развој једног друштва говорио сам сваки пута када сам Предлог овог закона покушавао да ставим на дневни ред и да добијем вашу подршку, и ништа од тога није дало резултат.

Користио сам цитате и Черчила, надајући се да је он уважен од стране највеће странке као мислилац и о томе како се он односио и говорио о важности културе, о томе шта је говорио председник Европског савета, господин Туск, који је рекао да демократија без културе и медија постаје диктатура, и тиме, чини ми се, најбоље описао оно у чему живе грађани Републике Србије данас.

То препознају и ови људи који већ више од две недеље протестују по улицама градова Републике Србије тражећи културу, а не диктатуру. Ми овде, игноришући њихове захтеве и игноришући овај предлог закона, бојим се игноришемо и будућност Републике Србије јер без културе, без продуховљења људи нема државе, нема грађана и све оно што ова Влада ради, бојим се, имаће трагичне последице уколико се не промени.

Наша обавеза као посланика опозиције овде је да критикујемо ту Владу и такву политику али и да нудимо конкретна решења. И не прихватам критике да смо сви исти и да немамо решење. Ево га једно решење. Решење у закону који треба да промени лоша решења у Закону о култури, која су уведена пре више од годину дана. Конкретно ради се о примању националног признања које је овим законом предвиђено као могућност на основу одлуке Владе Републике Србије, а не као законска обавеза као што је то случај код спортиста који добију, освоје медаљу на најважнијим светским и европским такмичењима.

Ми сматрамо да је исти такав однос потребан и према оним културним радницима који освоје највећа међународна признања и да то не треба да буде препуштено одлуци Владе која може или не мора, само зато што поштује неку уредбу или ту уредбу промени па каже да нема средстава, или да не може да је спроводи. То треба да буде законска обавеза, да аутоматски сви они културни радници који стекну највише признање добију право на националну пензију оног тренутка када се за то стекну услови. Жао ми је ако опет не прихватите овај предлог. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Заључујем гласање: за је гласало – 15 народних посланика, против – нико, уздржаних – није било.

Констатујем да овај предлог није прихваћен.

Народни посланик Марко Ђуришић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о систему плата запослених у јавном сектору.

Да ли народни посланик Марко Ђуришић жели реч? (Да.)

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Предлог овог закона поднели смо у овом мандату с обзиром да су неки други предлози први пут поднети још у претходном мандату Народне скупштине и они су били реакција на лош закон који је донет у фебруару или марту прошле године, а који је донет по налогу ММФ који је угрозио економски положај запослених у јавној управи, који је, нажалост, довео до одласка најбољих кадрова из јавне управе, који је оставио нерешен проблем неједнаких плата у јавном сектору зато што је из дефиниције јавног сектора изоставио јавна предузећа, НБС, Јавни медијски сервис...

Управо су то места, и то сваки пут понављам, где постоје највеће разлике у зарадама запослених у јавном сектору у односу на посао који раде. Значи, за исти посао плате у неким јавним предузећима, а сасвим сигурно у НБС или у Јавном медијском сервису, неколико су пута веће у односу на плате за исти посао који раде запослени у државној управи или у другим деловима јавног сектора, онако како је то дефинисао овај закон.

Ми сматрамо да то треба да се промени. Као и да треба да се промене решења којима ће морати да се убрза, у крајњој линији, доношење закона који прате овај закон. Овај закон је требало да прати Закон о платним разредима који је требало да у Скупштини буде усвојен до краја 2016. године. Па онда, не знам чијом одговорношћу, тај закон није усвојен, па је његово доношење пролонгирано за целу 2017. годину... а видимо да Парламент неће радити практично целу прву половину 2017. године.

Зато сматрам да би било одговорно од посланика владајуће већине да ставимо на дневни ред овај предлог закона. Усвојите решења са којима се слажете. Усвојите нека друга решења и обришите она решења са којима се не слажете, али немојмо дозволити да овај парламент не ради и да се не бави оним законима који се директно тичу живота грађана Србије.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Заључујем гласање: за је гласало – 12 народних посланика, против – нико, уздржаних – није било.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Марко Ђуришић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о порезу на додату вредност.

Да ли народни посланик Марко Ђуришић жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Марко Ђуришић. Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Овај предлог закона смо први пут поднели пре годину и по дана, још у прошлом сазиву. Врло је кратак. Предвиђа да се на храну за бебе примени умањена пореска стопа од 10 процената уместо пореске стопе од 20%, колико је предвиђено законом. За тих годину и по дана, не зато што се овај закон нашао на дневном реду, него зато што сваки пут када је Влада предлагала своје измене и допуне Закона о порезу на додату вредност, ми смо стављали амандмане који су суштина овог закона и нисмо наишли на разумевање Владе.

Разлози за одбијање били су, по мени, неозбиљни и неодговорни, од тога да је потребно велико администрирање пореске администрације да би се овај закон применио, што је ноторна лаж – имајући у виду начин на који ради Пореска управа која две године није могла да изда пореска решења паушалним обвезницима, па им је онда дала решења за две године са роком од 15 дана да их уплате и тиме угрозила пословање великог броја малих привредника који паушално плаћају порез – до тога да нема гаранција да би ова мера довела до смањења малопродајних цена, а да би онда Влада, образлажући смањење пореских стопа у неким другим случајевима, говорила како ће, наравно, то довести до смањења малопродајних цена и да ће то олакшати живот грађанима.

Зашто овде постоји сумња да се то неће десити, а у другим случајевима та сумња не постоји? Мислим да је неодговорно ово избегавање Владе да се ухвати укоштац са проблемом, са проблемом тешког материјалног стања породица у Србији, породица са децом, што је, по мени, главни разлог негативног прираштаја који годинама, нажалост, постоји у Републици Србији и доводи у питање економски, социјални и сваки други опстанак државе Србије за 40, 50 и више година.

Наравно да овај закон и ова мала промена не могу то да промене, али може да буде почетак и ја вас молим да не чекамо више Владу и њене иницијативе, јер су у том чекању прошле већ три године, него да урадимо данас нешто, да ставимо ову тачку на дневни ред, усвојимо је... ово је мала, минимална промена, али да пошаљемо сигнал Влади да смо ми овде спремни да разговарамо о стварним и реалним горућим проблемима грађана Србије.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 17, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.
Народни посланик Марко Ђуришић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о предлагању закона.

Да ли народни посланик Марко Ђуришић жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Марко Ђуришић. Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Предлог овог закона, да будем искрен, нема директне везе са животом грађана Србије. Тиче се начина на који овај парламент треба да ради и да уреди свој законодавни рад, али посредно има везе јер када бисмо усвојили овај закон имали бисмо на дневном реду у много мањем броју предлоге закона који стижу по хитном поступку и који се усвајају без обављања јавне расправе, без да је најшира јавност упозната са законским решењима и тиме бисмо избегли лошу праксу оваквог усвајања закона преко ноћи, по хитном поступку.

Та пракса је да смо имали по неколико пута, у истој години, доношење измена и допуна једних те истих закона зато што се показало да су одређена законска решења погрешна, да се нису предвиделе све ситуације и да су потребне поновне измене закона. С друге стране, усвајање овог закона омогућило би и да на дневни ред дођу предлози закона које предлаже неко други осим Владе Републике Србије, евентуално када желимо да мало глумимо парламентаризам и неки посланик владајуће већине предложи одређени закон.

Ни један једини предлог који је дошао од стране посланика опозиције за ових пет година није стављен на дневни ред а било је прилике и било је сасвим сигурно потребе, поготово у ситуацији када ми у парламенту у 2017. години за четири месеца имамо три радна дана и оправдан је гнев грађана који кажу шта ви тамо радите, због чега примате плате ако не радите, ако не заседате, не расправљате о законима. У 2017. години Влада није предложила ни један једини закон. Па да су чак и по хитном поступку предложили неки закон, али не.

У овој земљи је 2017. године изгледа суспендован законодавни рад. Једини који нешто раде на томе су посланици опозиције. Данас сте могли да чујете више од 50 предлога закона које су посланици опозиције покушали да ставе на дневни ред ове скупштине, да разговарамо о проблемима грађана, о конкретним решењима за те проблеме. Можда она нису најбоља, али дајте ви боља.

Укључите се, колеге из власти. Немојте само да чекате Владу, јер очигледно да од те владе нема никакве вајде. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Заключујем гласање и саопштавам: за – 15, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Марко Ђуришић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о престанку важења Закона о привременом уређивању начина исплате пензија.

Да ли народни посланик Марко Ђуришић жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Први пут када смо предложили овај закон било је то после годину дана од примене овог закона, када је кренула прича од стране Владе и надлежних министара и премијера о томе како је стање у буџету Републике Србије сјајно и ту причу слушамо већ годину и по дана, али нажалост иницијатива да се усвоји закон о престанку важења Закона о привременом начину уређивања исплате пензија не може да дође на дневни ред. Предложила га је посланичка група СДС, предложила га је посланичка група ДС и колега Балша Божовић, посланичка група Двери, колега Бошко Обрадовић, али одговора нема. Нема одговора.

Ако је стање у буџету тако добро, зашто се не примени кључна реч из овог закона – „привремено“ уређивање? Привремено значи да је орочено неким роком. У предлогу закона који је дошао у ову скупштину у октобру 2014. године тај рок је био три године. Тада је амандманом, који је усвојен од стране Владе, тај рок обрисан и речено је да је обрисан зато што ће Влада радити боље и у краћем временском року ће се створити услови да се прекине са применом овог закона.

Каква је ситуација после две и по године? Ово привремено треба да се промени у трајно. Мислим да би било поштеније од Владе и од владајуће већине да промени назив овог закона и да то буде закон о трајном уређењу исплате пензија, јер очигледно је намера ове власти да овај закон важи док га не сруши неки суд. Уставни суд Републике Србије очигледно није то место али, срећом, због свега онога што смо радили од 2000. до 2012. године постоји један виши суд, Суд у Стразбуру коме грађани Србије могу да се обрате.

Сигуран сам да ће, када иницијатива за оцену законитости овог закона дође пред тај суд, одлука бити да је овај закон неуставан и лош и да ће се поништити његово дејство. Али то ће тада бити велики трошак за Владу, а очигледно је да они који су данас у Влади мисле да се то њих не тиче, јер знају да они у том тренутку неће бити у Влади Републике Србије.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 16, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Марко Ђуришић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Закона о јавним медијским сервисима.

Да ли народни посланик Марко Ђуришић жели реч? (Да.)

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Закон о јавним медијским сервисима, када је донет, предвидео је плаћање таксе супротно обећању Александра Вучића из 2012. године да ће ТВ такса, односно претплата бити укинута. Супротно томе, она је поново враћена у закон и сада је постала обавезна. Ни један једини грађанин Србије не може да је не плати. Може једино да не плаћа електричну енергију, испоручену, али онда долази у опасност да остане без те електричне енергије. Нажалост, видимо какве последице то може да има.

Оно што ми тражимо овим законом није укидање таксе него могућност да грађани, који због чињенице да имају више електричних бројила на своје име, могу да се у складу са законом таксе ослободе а не да морају да потпадају под одређене социјалне категорије којима је закон предвидео ослобађање, односно процедуру са, не знам, два сведока, доказивањем и разним другим стварима, како је закомпликовано ослобађање плаћања ТВ таксе у случајевима где имате више бројила.

Суштина закона је да грађанин Србије плаћа ако већ мора да плаћа ту таксу, и ми нисмо априори против плаћања таксе. Ми пре свега имамо замерке на рад Јавног медијског сервиса, као таквог, јер не испуњава своју законску обавезу. Суштина предлога овог закона је ослобађање у случајевима када имате више електричних бројила. У домаћинствима у селима постоје случајеви да имате једно бројило за гаражу, једно бројило за помоћни објект, па на свако то електрично бројило грађанин мора да плаћа таксу. Сматрамо да је то неравноправно.

Сасвим сигурно да расправа и о овој измени, као и о свакој измени Закона о јавним медијским сервисима, наравно заслужује и део приче о стању Јавног медијског сервиса, о томе каква је слика Србије и какав је углед Србије данас у свету. Имали сте у светском часопису „Економист“ слику о томе у којим земљама је најугроженија слобода медија, па се ту поред Филипина, Турске, Венецуеле, Пољске, Русије и Боливије нашла и Србија. То је углед који Србија има данас у свету. Срећом, постоји Центар за истраживачко новинарство Србије који је добио награду европске институције, млади људи који тамо раде и боре се ...

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 15, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народна посланица Мариника Тепић предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о забрани манифестација неонацистичких или

фашистичких организација и удружења и забрани употребе неонацистичких или фашистичких симбола и обележја.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем.

Уважене колегинице и колеге, читајући овај предлог закона – који је и приликом утврђивања дневног реда претходних заседања предлаган да буде стављен на дневни ред – чини ми се да су ове предложене измене сада бенигне у односу на оно што се дешавало последњих недељу, две или месец и више дана.

Наиме, измене које ја предлажем односе се на члан 5. и тичу се фашистичког односа према припадницима било којег народа и националне мањине, цркве или верске заједнице. Оно што сам ја иницијално предлагала је да се испољавање фашизма и према припадницима ЛГБТ популације санкционише законом.

Међутим, мислим да је – и то је моја дубока стрепња – протекле недеље и у овом високом дому почела да се спроводи чиста фашизација, с обзиром да сам препознала врло директно успостављање нове расе.

ПРЕДСЕДНИК: Посланице, хајде да се договоримо да будете пристојни, да поштујете Дом Народне скупштине Републике Србије, да поштујете све посланике и да не употребљавате такве квалификације за парламент Републике Србије.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Фашизација и фашизам јесу озбиљне теме. Ја мислим да је парламент управо место на коме о томе треба да се разговара, а не да се фашизам промовише. Ако дозволите, да објасним због чега сам се тако изразила, врло радо ћу то урадити.

ПРЕДСЕДНИК: Парламент не промовише фашизам. То је врло ружно што ви покушавате ...

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Причам о закону. Ја вас молим да прочитате наслов закона.

ПРЕДСЕДНИК: Знам, али знам и шта сте рекли и ваше уважене колеге посланици у овом парламенту врло негодују због тога.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Ово није Закон о играма на срећу, него Закон о забрани истицања симбола и организовања фашистичких и неонацистичких манифестација. Према томе, ја не могу да причам на другачији начин него о појавама које су симптоматичне. Дозволите да завршим, па ћете закључити да сам дубоко у праву.

Дакле, пре десет дана у овом високом дому, помислила сам да је грешка по среди, када је први међу једнакима у оквиру водеће и највеће владајуће посланичке групе практично у овај дом увео нову категорију, можда чак и нову расу, а то су деца наших колега народних посланика и деца новинара. (Искључен микрофон.)

(Посланици Српске напредне странке негодују.)

ПРЕДСЕДНИК: Посланица вређа друге посланике. Ја не могу то да дозволим. Ово не иде нигде, не иде у добром правцу.

Хвала вам што сте данас дошли на седницу. Ово иде у врло лошем правцу.

(Мариника Тепић: Могу ли да наставим?)

Може о Предлогу закона, ја бих вас најљубазније молила. Имамо врло важне законе данас на дневном реду. Немојте да правимо скандале.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Вратили сте ми време на почетак. Хвала.

Дакле, ја причам врло конкретно о овом закону апелујући истовремено да и сви други разумеју колико је тема озбиљна и да уводећи нове категорије људи и нове категорије, по мени, раса, нарочито у овај високи дом – па и јуче током редовног заседања – схвате напокон да то не сме да се ради, без обзира да ли је тај режим успостављен законом или не.

Оно што ме додатно брине јесте ваш поступак, председнице Народне скупштине, а то је да данас, колико сам ја информисана, што је такође једна врста фашизације, забраните ... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Овакве увреде не дозвољавам у име читавог парламента Републике Србије. Ово је скандалозно. Ово је за сваку осуду и јавности и парламента Републике Србије. Ја бих молила све уважене посланике, све шефове посланичких група да реагују на овакав непримерен речник.

(Мариника Тепић: Да ли могу да наставим?)

Не, не можете наставити, заиста. Под пуном одговорношћу не дозвољавам да наставите. Смените ме, спалите ме, набијте ме на колац, то сте предлагали сви заједно преко друштвени мрежа, али дозволити да се говори о фашизму у Парламенту Републике Србије не дозвољавам.

Ви знате шта говорите и шта изговарате. Пунолетна сте особа. Не дозвољавам да се таквим речником уопште обраћате уваженим колегама и јавности у Србији.

Ако ја нисам у праву, ту сам за све критике, за смену, за све, али стварно постоји неки лимит преко кога човек, а не председник Парламента, не може да иде. Ја имам црвену линију, не дозвољавам такво понашање, смените ме, боже мој.

Боже мој, остаћу упамћена у историји овог парламента да нисам дозвољавала да се говори о појавама фашизма у нашем парламенту.

(Мариника Тепић: Ово је закон који је...)

Све сам ја вас разумела, јер пре неки дан сам рекла да сам особа „која се не копча на леђа“. То је стари израз. У Војводини се често употребљавао за оне који не знају о чему се ради из одређених разлога. Врло добро знам о чему се ради, слушала сам и неистине које сте износили испред. То је ваше право, али овде не може. Не, жао ми је.

Стављам на гласање Предлог закона, не ово што је изречено, да се разумемо, о изменама и допунама Закона о забрани манифестација неонацистичких или фашистичких организација и удружења и забрани употребе неонацистичких или фашистичких симбола и обележја, пошто је поднето 25. октобра 2016. године, сигурно сте се упознали са садржајем, али не овог изговореног.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 13 ...

(Владимир Ђукановић добацује.)

Дозволите ми да завршим. Молим вас, посланиче, да поштујете и мене и Парламент. Ко не може да слуша, нека се мало одмори. Балшу Божовића исто молим да не учествује у томе.

(Владимир Ђукановић добацује.)

Молим вас, посланиче Ђукановић.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 13, против – осам, уздржаних – нема, нису гласала 134 народна посланика.

Констатујем да Скупштина није прихватила да се овај предлог закона уврсти у дневни ред данашње седнице.

Молим вас да утврдимо кворум и да видимо прво колико посланика присуствује овој седници у овом тренутку.

У сали је присутно 136 народних посланика.

Народни посланик др Александар Мартиновић, на основу члана 92. став 2. и члана 157. став 2. Пословника Народне скупштине, предложио је да се обави заједнички начелни претрес о Предлогу закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи и Предлогу закона о трансфузијској медицини.

Да ли народни посланик Александар Мартиновић жели да образложи овај предлог? (Не.)

Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 131, против – 11, уздржаних – нема, нису гласала четири народна посланика.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила предлог.

Пошто смо се изјаснили о предлозима за стављање на дневни ред седнице аката по хитном поступку, предлозима за допуну дневног реда и о предлогу за спајање расправе, стављам на гласање предлог дневног реда у целини.

Закључујем гласање и саопштавам: за – 131, против – четири, уздржаних – нема, није гласало 14 народних посланика.

Констатујем да је Народна скупштина утврдила дневни ред Друге седнице Првог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2017. години, у целини.

Дневни ред:

1. Предлог закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи, који је поднела Влада (број 011-3428/16) и
2. Предлог закона о трансфузијској медицини, који је поднела Влада (број 011-3429/16)

Прелазимо на рад по утврђеном дневном реду седнице.

Сагласно члану 90. став 1. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да су позвани да данашњој седници присуствују: др Златибор Лончар, министар здравља, државни секретари у Министарству здравља Берислав Векић, Владимир Ђукић, Вицко Ференц и Мехо Махмутовић, Нада Младеновић и Злата Жижић из Управе за биомедицину Министарства здравља, као и Марко Павловић, сарадник у Министарству здравља.

Молим посланичке групе, уколико то већ нису учиниле, да одмах поднесу пријаве за реч са редоследом народних посланика.

Сагласно члану 157. став 2. Пословника Народне скупштине, отварам заједнички начелни претрес о Предлогу закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи и Предлогу закона о трансфузијској медицини.

Пре него што дам реч министру здравља, изволите, посланиче Ђуришићу.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, поштована председнице.

У складу са чланом 294. Пословника, који говори о томе да се о реду у згради Скупштине стара МУП у складу са законом и Одлуком о унутрашњем реду а да се о спровођењу овог реда брину председник Скупштине и секретар, желим да вас питам – на основу чега, односно да ли се и због чега спроводе посебне мере безбедности у парламенту Републике Србије, као што то каже ова Одлука о унутрашњем реду, јер су то услови када се забрањује улазак грађанима Републике Србије у парламент?

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, ви не говорите о повреди Пословника.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Говорим.

ПРЕДСЕДНИК: Повреда Пословника се односи на вођење седнице.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Повређен је Пословник.

ПРЕДСЕДНИК: Ако имате неко питање за мене, молим вас у уторак ујутру. Бићу ту, па ћете ми поставити питање.

(Марко Ђуришић: Повређен је Пословник јер не омогућујете рад парламента.)

Као што видим, посланици раде. Хвала вам пуно.

Ово није била повреда Пословника и нећу вам одузети две минуте. Повреда Пословника мора бити непосредно учињена и мора се

односити на рад парламента у пленуму, а не ван тога. Све остало што имате или усмено код мене у кабинет или писмено или у уторак.

Не знам зашто сте уморени, нисам вам дала реч.

(Балша Божовић: Повреда Пословника.)

Реч има народни посланик Мариника Тепић.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Председнице, сматрам да сте управо повредили члан 107. Пословника, одговарајући на начин на који сте одговорили колеги Марку Ђуришићу, односно одбијајући да му одговорите на врло важно питање – због чега је данас вашом одлуком, односно имејлом... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Имејле не шаљем, иначе. Према томе, немојте да спроводите намеру коју сте испланирали већ много раније да од овог парламента правите све само не дом демократије и место на коме се расправља о законима.

Пошто ви не припадате ни једној посланичкој групи, мислим да се нисте ни пријавили за дискусију, не могу да вам одуздем две минуте, а друге санкције нећу спроводити.

Реч има народни посланик Балша Божовић, повреда Пословника.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем се, председнице Скупштине.

Рекламирам повреду Пословника – члан 103. Народни посланик има право да усмено укаже на повреду Пословника о раду када то урадите ви, као председавајући, односно председница Скупштине, што је колега Марко Ђуришић урадио. Не видим разлог због којег сте га прекинули када је у складу са Пословником реаговао не тему зашто је забрањено грађанима да уђу у Народну скупштину Републике Србије.

ПРЕДСЕДНИК: Грађани у ову Скупштину могу да уђу под условом да се пријаве да желе да присуствују раду парламента.

БАЛША БОЖОВИЋ: То је данас изричито забрањено и занима ме због чега.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вам пуно. Питања уторком, писмено или усмено код мене у кабинету.

БАЛША БОЖОВИЋ: Повреда Пословника.

ПРЕДСЕДНИК: Ово није била повреда Пословника, пошто није било учињено ништа у пленуму, нити непосредно учињено... Немојте да правите шоу. На сваком почетку парламента, када покушавамо да радимо и да се посветимо ономе због чега смо дошли и због чега смо изабрани. Теме за јефтине новине и насловне странице стварно нису моја шољица чаја и не могу да дозволим да будем саучесник у том вашем покушају да обесмислите рад парламента.

БАЛША БОЖОВИЋ: Ово је парламент грађана, а не Српске напредне странке.

ПРЕДСЕДНИК: Апсолутно, да, али није ни ваше партије, нити вашег председничког кандидата.

БАЛША БОЖОВИЋ: Наравно. Желео сам да кажем да је парламент...

ПРЕДСЕДНИК: Молим лепо.

Заборавила сам, иначе, да честитам данас на почетку, због количине посла које имам, грађанима Републике Србије на избору председника Александра Вучића за председника. Мислим да је то био основни ред од мене као председника Парламента, али...

БАЛША БОЖОВИЋ: Ту нема баш шта да се честита. Ништа честитог нема у речима „честитам на победи“. Да има нечег честитог, неко би и честитао, а овако...

(Радослав Милојичић: Устаните мало.)

ПРЕДСЕДНИК: Хвала пуно.

Прелазимо на тачке 1 и 2 дневног реда – ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О БИОМЕДИЦИНСКИ ПОТПОМОГНУТОЈ ОПЛОДЊИ и ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ТРАНСФУЗИЈСКОЈ МЕДИЦИНИ (заједнички начелни претрес).

Пошто сам отворила расправу, дајем реч представнику предлагача др Златибору Лончару, министру здравља, да образложи предлоге закона.

Изволите, министре.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Поштована председнице, даме и господо народни посланици, поштовани грађани Републике Србије прво ћу причати о Закону о биомедицински потпомогнутој оплодњи.

Област биомедицински потпомогнуте оплодње до сада је била уређена Законом о лечењу неплодности поступцима биомедицински потпомогнутог оплођења као и подзаконским актима донетим на основу тог закона, који нису довољно прецизно или су лоше дефинисали услове, организацију и делатност биомедицински потпомогнутог оплођења, као и надзор над обављањем ове делатности, што је довело до тога да ова област на територији Републике Србије не буде уређена у складу са савременим стандардима медицинске науке и праксе, као и прописима ЕУ.

Уочена је лоша дугогодишња пракса да се у здравственим установама обављају поступци биомедицински потпомогнутог оплођења, али без дефинисања услова на националном нивоу како ће се они обављати, где је свака здравствена установа која спроводи поступке биомедицински потпомогнутог оплођења унутар своје установе дефинисала те услове прилагођавајући их себи, што је директно утицало на неједнакост у пруженој услузи у области биомедицински потпомогнутог оплођења а што је у супротности са тежњом и потребом да се успоставе јединствена правила у овој области на територији Републике Србије.

Вантелесна оплодња је према садашњим решењима бесплатна само за неплодне парове који испуњавају низ услова, и то у ограниченом броју покушаја. Сматрамо да биомедицински потпомогнута оплодња мора да буде што доступнија, мада не може бити и кључна у борби за демографски опоравак земље.

Намера нам је била да се дефинише ниво ваљаности и доступности здравствене услуге, очувања плодности и лечења неплодности путем биомедицински потпомогнуте оплодње, односно БМПО како ћу даље читати.

Такође, ово је корак ка усклађивању са европским уредбама и препорукама за рад са људским ћелијама и ткивима, и биомедицински потпомогнута оплодња је толико друштвено, научно и правно сложена област да је морала бити уређена посебним законом. Зато су параграфима прецизно дефинисани поступци добијања, обраде, испитивања и расподеле репродуктивних ћелија, њиховог продуженог чувања, правило њиховог увоза или извоза, мере надзора, инспекције у центрима које се баве потпомогнутом оплодњом.

Одредбе овог правног акта односе се на брачне или ванбрачне супружнике, жене без партнера или појединце који чувају своје полне ћелије за будућу потпомогнуту оплодњу. Закон утврђује правила рада и државних и приватних клиника, тзв. центара за БМПО, банака дарованих репродуктивних ћелија и ембриона, управе за биомедицину и инспекцијске службе. Поступци биомедицински потпомогнуте оплодње, се ослањају на сложено технологију што захтева посебну опремљеност центара, високу обученост и вештину клиничара, ембриолога и осталог пратећег особља, као и непрекидан надзор како би се стигло до жељеног родитељства.

Основни циљ новог закона је повећан број обављених поступака и повећан проценат успешности обављених поступака, а он се пре свега остварује кроз јасну поделу овлашћених здравствених установа у овој области, прописујући услове које треба да испуни свака од њих.

Нови закон је најпре утврдио ко може да обавља ову делатност и направио јасну разлику између центара за БМПО у које је укључио, поред здравствених установа, и приватну праксу јер се због повећане учесталости неплодности у нашој земљи последњих година, као и потребе да се што већи број парова укључи у поступак, указала потреба да се ова врста услуга учини доступнијом што већем броју парова и банака репродуктивних ћелија ткива и ембриона, који обављају делатности добијања, обраде, очувања, складиштења и дистрибуирања репродуктивних ћелија и ткива за хетерологно оплођење, као и делатност складиштења и дистрибуирања ембриона за хетерологно оплођење, што у постојећем закону то није био случај.

Такође је прецизно дефинисана делатност БМПО, као и поступака који се спроводе у оквиру њих – остварујући да се начин,

поступак и услови за обављање делатности тестирања, добијања, обраде, очувања, складиштења, репродуктивне дистрибуције репродуктивних ћелија ткива и ембриона, као и увоз и извоз репродуктивних ћелија уреде подзаконским актима.

Кроз јасно дефинисање делатности, као и начина, поступака и услова за обављање истог добијамо у Републици Србији здравствени систем у коме све здравствене службе, које желе да обављају неку од дефинисаних делатности, морају најпре да испуне исте услове, да имају исту опрему као и исти кадар, што до сада није био случај. Према постојећем закону приватна пракса није обављала делатност, јер је законодавац проценио да је ово високостручна и софистицирана здравствена делатност која може да се обавља само на нивоу терцијарне здравствене делатности.

Новим законом прихватио се став да се под једнаким условима: простор, опрема и кадар, може обављати ова здравствена делатност и у приватној пракси, што је уобичајено у земљама Европске уније. Проширењем круга лица која могу учествовати у поступку – поред супружника, ванбрачних партнера, као и саме жене која испуњава законом прописане услове – нови закон је проширио и круг лица која могу учествовати у поступку, утврђујући и право на поступке у хомологној оплодној пословно способној жени, односно мушкарцу, који су употребу својих репродуктивних ћелија одложили због постојања могућности смањења или губитка репродуктивне функције, чиме се створила могућност да грађани из медицинских разлога могу замрзнути своје репродуктивне ћелије и искористити их касније. То ће омогућити да се и горе поменуте особе остваре у улози родитеља.

Поред поменутих, право на чување репродуктивних ћелија, односно ткива, имају и малолетна лица за које постоји опасност да ће трајно остати неплодно због медицинских разлога. Ово законско решење је последица повећања броја грађана Републике Србије који нису препознати у постојећем закону а који због насталог здравственог проблема нису били у могућности да сачувају своје репродуктивне ћелије, чиме су, медицински неоправдано, директно ускраћени за остваривање улоге родитеља.

Наиме, у нашој земљи се последњих година јавила потреба да се ова врста услуга учини што доступнијом, што већем броју грађана, појединцима и паровима, и то због повећања учесталости неплодности у народу, све веће потребе за очувањем плодности, пре свега оболелих лица, због невољног или пак присутног одлагања родитељства за касније године – све већи број парова има смањене шансе за природно зачеће.

Такође, навођењем крио презервације, као саставне делатности у оквиру БМПО, овим Предлогом закона осигурава се већа доступност ове врсте услуге, бар у оквиру поступка које покрива РФЗО, а стратешки и на широј друштвеној равни. Наиме, са више поновљених ембриотрансфера,

ембриона сачуваних из претходних поступака путем крио презервације, значајно се повећавају кумулативне стопе трудноће, тиме се значајно појефтиније део поступка лечења неплодности. Такође се ствара могућност растерећења од страха од неуспеха и парови се могу одредити за враћање мањег броја ембриона у првом поступку са свежим ембрионима и сваком наредном поступку са отопљеним ембрионима.

Коначно, оваква стратегија непосредно смањује стопу близаначких трудноћа, која са собом носи повећани ризик по мајку и плод, и додатно растеређује здравствени систем јер нестају трошкови лечења од последица ових ризика, као и компликација од превремених порођаја и сл.

Омогућавањем даровања ембриона, супружници и ванбрачни партнери новим законским решењем имају могућност даровања својих ембриона који су настали за њихову оплодњу, од којих су одустали, уз обавезно спровођење јасне процедуре која подразумева давање пристанка оба супружника, односно ванбрачних партнера за даривање ембриона, као и правно и психо-социјално саветовање. Како је поступак БМПО веома скуп за заједницу али и за државу, предложено законско решење ће директно смањити трошкове поступка јер се у наведеним ситуацијама не плаћају трошкови за скупо стимулисање, избегава се поступак аспирације и лабораторијских трошкова обраде репродуктивних ћелија и прављење ембриона. Омогућавањем обављања поступка са дарованим репродуктивним ћелијама, постојећи закон је својим решењем допринео да се у Републици Србији не обављају поступци БМПО са донираним репродуктивним ћелијама, иако је дозволио обављање поступка са наведеним репродуктивним ћелијама.

Нови закон је јасно дефинисао банку, прецизирајући која здравствена установа може обављати послове банке репродуктивних ћелија и ткива и који су то послови које она обавља, а такође је дозволио могућност увоза односно извоза под контролисаним условима, прописујући јасна и строга правила у циљу успостављања система квалитета у области БМПО у нашој земљи, чиме је створио услове да грађани Републике Србије могу бити даваоци својих репродуктивних ћелија, као и да могу да учествују у поступку БМПО са дарованим репродуктивним ћелијама по јасно унапред утврђеним критеријумима.

Важно је нагласити да је даровање репродуктивних ћелија или ембриона добровољан и несебичан чин, да се репродуктивне ћелије и ембриони не плаћају. Даровање ћелија ембриона могуће је уз строги правни етички медицински оквир, уз темељно испитивање дариваоца и додатно да један даривалац може уступити своје ћелије искључиво једном пару, односно жени примаоцу. Ово правило је уведено због велике могућности сусрета и укрштања у сродству, полубраћа и сестара, у земљама са невеликим бројем становника.

Постојећи закон је на нејасан начин уредио инспекцијски надзор у областима БМПО те је због тих нејасноћа, непрецизности и недоречености око вршења инспекцијског надзора врло често у пракси настајала нејасна слика око тога где је требало формирати инспекцију, у ком саставу и ко може да буде инспектор.

Нови закон је формирањем инспекцијског надзора у оквиру Управе за биомедицину обезбедио континуираност стручног надзора у области биомедицине, која је специфична због свакодневног увођења нових метода и процедура рада, те се намеће потреба за надзором од стране стручњака са највећим искуством у пракси, који прате савремена достигнућа науке у овој области.

Уз одговарајућу едукацију кадрова који га врше, инспекцијски надзор се спроводи континуирано најмање једанпут у две године а закон је унео промене у погледу рока важења дозволе за рад. У постојећем закону, установа која је добила дозволу требало је да исту обнавља сваких пет година, уз поновну процедуру која се односи на прилагање исте документације и плаћање таксе.

Нови закон уводи трајање дозволе на неодређено време, уз могућност одузимања исте у случајевима прописаним законом, чиме се смањују трошкови здравствених установа али се истовремено одржава квалитет њихове услуге при обављању делатности БМПО, будући да здравствене установе приватне праксе морају непрекидно испуњавати прописане услове система квалитета јер им, у супротном, закон прописује одузимање дозволе за рад.

Забрана сурогат материнства. Као и претходни, тако и нови закон забрањује сурогат материнство, односно како је то дефинисано – забрањује се „укључити жену која има намеру да дете после рођења уступи трећем лицу са или без плаћања било какве надокнаде, односно остваривања било какве материјалне или нематеријалне користи, као и нуђење услуга сурогат мајке од стране жене или било ког другог лица са или без плаћања било какве надокнаде, односно остваривања друге материјалне или нематеријалне користи.“

Током веома темељне и разложне анализе остало се при ставу да сурогат материнство и даље буде забрањено у Републици Србији, пре свега због могућности злоупотребе и изигравања закона у земљама у којима је дозвољено сурогат материнство, што упућује на закључак да се ради о очигледној комерцијализацији.

Поред тога, 2015. године је Европски парламент донео Резолуцију којом је осудио праксу сурогат материнства у свим њеним облицима, па би њено уношење у закон било у супротности са актуелним европским нормативима.

Како је постојећи закон делимично усклађен са директивама ЕУ а обавеза Републике Србије је да сви прописи из области биомедицине

буду потпуно усаглашени са директивама ЕУ, нови закон је добио позитивно мишљење Европске комисије и потпуно је усаглашен са директивама ЕУ.

Предлог закона о трансфузијској медицини. Област трансфузиолошке делатности до сада је била урађена Законом о трансфузиолошкој делатности, „Службени гласник Републике Србије“ број 72/09, као и подзаконским актима донетим на основу тог закона.

Овај закон је делимично усаглашен са европском регулативом, са оном која је важила у време његовог доношења. Након периода примене овог закона у трајању од шест година, утврђена је потреба да се побољшају и прецизирају постојећи услови, организација и делатност трансфузијске медицине, као и надзор над бављењем трансфузијском медицином на територији Републике Србије, а у циљу обезбеђивања квалитетне и сигурне крви и компонената крви.

Предложени закон о трансфузијској медицини треба да уреди и уједначи организацију прикупљања крви. Главна новина је да ће уместо досадашњих 47 болничких банака крви трансфузиолошких служби убудуће постојати четири овлашћена центра за прикупљање, обраду, тестирање и дистрибуцију крви. Центри у Нишу, Новом Саду, Београду и Крагујевцу биће међусобно повезани информационим системом, али и са свим болницама.

Предлог закона је у складу са директивама Савета Европе а узор су му савремени закони из ове области. Зато се и предвиђа да се убудуће на једнообразан начин крв прикупља од добровољних давалаца и тестира истим реагенсима на крвљу преносиве болести и друге факторе. Специјализоване екипе четири завода за трансфузију одлазиће свуда где буде акција добровољног давалаштва крви, коју организује Црвени крст.

Држава овим законом дефинише количину крвних потреба у здравству Србије према броју становника. Годишње мора да се обезбеди 250.000 јединица крви. Сада се прикупља између 230 и 240.000 јединица.

Постојећи закон је непрецизно урадио организацију трансфузиолошке службе у Србији, тако да је обављање трансфузиолошких делатности у Републици Србији организовано на три нивоа. Први ниво су Институт за трансфузију крви Србије, Завод за трансфузију крви Војводине и Завод за трансфузију крви Ниш.

Други ниво су службе за трансфузију крви при општим болницама, здравственим центрима, клиничко-болничким центрима и њих је укупно 44.

Трећи ниво су болничке банке крви при болницама, институтима и клиникама и укупно их је 80.

Наведена подела рада нема јасне границе па се здравствене установе и њихове организационе јединице свих нивоа практично баве свим трансфузиолошким активностима у различитој мери и на различите

начине, што је знатно отежало уједначеност снабдевања крвљу и компонената крви, као и нерационалну, неадекватну примену крви и компонената крви. Такође, лоша организациона структура довела је до великог броја законом дефинисаних служби у којима не може да се обавља трансфузиолошка делатност прописана законом јер, пре свега, немају адекватан простор за горе поменуте делатности, чиме се не може остварити један од основних циљева постојања закона а то је обезбеђивање адекватне количине безбедне крви. Све ово за последицу има да ниједна од наведених трансфузиолошких установа нема дозволу за обављање законом дефинисане трансфузиолошке делатности.

Поред тога, капацитети постојеће опреме са којима институт и заводи располажу нису искоришћени у пуном обиму јер тренутно обрађују мању количину крви и компонената од оне количине за коју су опремљени. Наравно, због модернизације и развоја технологије у овој области неопходно је убрзати амортизацију постојеће опреме и обезбедити нову опрему тамо где је неопходна.

Да би се обезбедила адекватна количина безбедне крви за становништво Републике Србије нови закон је, пре свега на јасан и недвосмислен начин, у складу са директивама ЕУ, дефинисао улоге две врсте здравствених установа и то – здравствене установе које обављају припрему крви и компонената крви, односно обављају делатност планирања, прикупљања, тестирања, обраде, чувања и дистрибуције крви и компонената крви ако су намењене за трансфузију крви и не укључују болесничке банке крви и болничке банке крви које су организационе јединице стационарне здравствене услуге које обављају делатност чувања, издавања крви и компонената крви за терапијску примену, предтрансфузијска испитивања, бригу за оптималну примену крви и компонената крви, аутологну трансфузију, терапијске аферезне процедуре, хемостазе, перинатална испитивања, праћење ефеката лечења за потребе те здравствене установе.

Ово практично значи да је предвиђена подела на здравствене установе које се баве припремом крви и компонената крви и на здравствене установе које се бави клиничком трансфузијом, јер се тиме обезбеђује пре свега подизање нивоа квалитета примарне делатности сваке од тих здравствених установа.

Због остваривања основног циља, закон је предвидео оптимализацију броја трансфузијских установа која се баве припремом крви и компонената крви јер квалитет услуга из области трансфузијске медицине непосредно зависи од услова у којима се обављају активности. Све предвиђене и овлашћене трансфузијске установе ће морати да имају амортизовану опрему, одговарајући простор, као и едукативне здравствене раднике и сараднике – што директно утиче на побољшање квалитета прикупљања крви и компонената крви.

Постојећи закон уређује само један део трансфузијске медицине и то припрему крви и компонената крви, док област клиничке трансфузије уопште није био предмет важећег закона. Укључивање клиничке трансфузије у нови закон обезбеђује да лекар специјалиста, трансфузиолог, директно учествује у процесу лечења сваког пацијента према препорукама Светске здравствене организације, чиме ће се пре свега рационално употребљавати крв и компоненте крви, као и у знатној мери смањити број компликација, број озбиљних нежељених догађаја и реакција које могу настати као последица примене крви и компонената крви.

Према подацима Управе за биомедицину 2011. године прикупљено је 240.626 јединица крви у Србији, а 2015. године 243.743 јединице. У односу на приказан број укупно прикупљених јединица крви, сваке године Институт за трансфузију крви Србије, Завод за трансфузију крви Војводине, као и Завод за трансфузију крви Ниш прикупи више од 50% од укупног броја прикупљених јединица крви.

Новим законом је јасно утврђено да су овлашћене трансфузијске установе, пре свега, задужене да планирају и прикупљају крв и компоненте крви на територији Републике Србије. Годишњи планови акције давања крви доносе се на основу годишњег плана потреба, који им достављају болничке банке крви.

Улога овлашћених трансфузијских установа у делатности планирања и прикупљања крви и компонената крви је врло значајна и од њиховог доброг планирања зависи и обезбеђеност довољном количином безбедне крви у целој земљи. Због тога је неопходна њихова сарадња са Црвеним крстом Србије, са којим спроводе промоцију добровољног, неплаћеног и анонимног давања крви. Промотивне активности, пре свега, треба да буде јединствене и усмерене на обавештеност о времену и месту давања крви, као и да своју крв дају за потребе свих грађана Републике Србије а не својих суграђана или, још горе, одређеног пацијента.

Кроз добро планирање и организацију све овлашћене трансфузијске установе би требало у сваком тренутку да имају довољну количину крви за било ког пацијента на територији Републике Србије. Наиме, нова организација омогућиће рационално, ефикасније и са мањим материјалним средствима прикупљање крви од добровољних давалаца, а прикупљањем крви и компонената знатно ће се лакше управљати и дистрибуирати на места где је оно неопходно.

У новој организацији, са само четири места дистрибуираће се крв и компоненте крви ка свим болничким банкама крви, према њиховим потребама које ће сваке године приказивати. Како је рок трајања појединих компонената ограничена, нпр. концентрат еритроцита до 42 дана, тромбоцита пет дана – наведена четири центра строго ће водити рачуна о року употребе компонената крви и дистрибуираће их на време тамо где је компонента неопходна, односно лакше ће се управљати залихама крви и

компонената крви са четири места него са садашњих 47 места, што ће директно утицати на рационалну употребу крви и компонентата крви.

У циљу обезбеђивања квалитета и безбедне крви за становништво Републике Србије неопходно је да овлашћене трансфузијске установе обављају делатност тестирања и обраде крви, компонентата крви намењених трансфузији кроз успостављање, односно коришћење поступака аутоматизације у тестирању и обради крви. У области обраде крви коришћењем аутоматизације, савремене опреме и материјала добијају се квалитетне крви које самим тим обезбеђују бољи квалитет и ефикасније лечење пацијената. Утврђивање оптималног броја здравствених установа које обављају делатност припреме крви и компонентата крви је тренд који се може уочити у свим европским земљама, односно у земљама у окружењу.

На овај начин, поред обезбеђивања сигурне и безбедне крви и успостављања система квалитета кроз тестирање сваке јединице узете крви или компоненте крви, смањују се трошкови неопходни за обављање ових послова. На пример, коришћењем поступка аутоматизације у одређивању крвних група обезбеђује се уштеда у коришћењу потрошног материјала тест серума, односно могућност настанка људске грешке сведена је на минимум, а пре свега на крвљу преносиве болести. На тај начин се обезбеђује безбедна крв за пацијента, а самим тим елиминише настанак додатних трошкова здравствене заштите.

Новим законом о безбедности се квалитет крви и компонентата крви подиже на виши ниво тиме што прописује да се свака тестирана јединица крви и компонента крви тестира техником умножавања нуклеинским киселинама, односно методом НАТ. Наиме, увођењем методе НАТ постиже се краћи период у откривању вируса који се могу пренети трансфузијом крви, што подразумева знатно безбеднију и сигурнију примену крви и компонентата крви.

Досадашњом праксом се могла инфекција доказивати само Елиза техником, која на индиректан начин доказује постојања антитела на присуство неких од горе поменутих вируса и у великом броју случајева детектована антитела не припадају том вирусу. Због тога су добровољни даваоци крви код којих су детектована антитела неког од вируса ХИВ, ХЦВ, ХБВ, били изложени додатном стресу и морали су да иду у другу здравствену установу на додатна испитивања која би искључила постојање горе поменутих вируса.

Увођењем НАТ тестирања свака прикупљена јединица крви ће се тестирати, чиме ће се обезбедити јасан и сигуран налаз, избећи ће се лажно позитивни налази, а са друге стране избећи ће се додатни и непотребни стрес за добровољне даваоце крви.

Према искуствима земаља ЕУ, као и САД, Аустралије и Канаде, потврђено је да је таква организација тестирања добровољних даваоца најбезбеднија, најсигурнија, једноставнија и најјефтинија, пошто је

неопходно да опрема буде потпуно аутоматизована, чиме се знатно смањује могућност грешке а све у циљу максималне безбедности крви и заштите свих грађана наше земље. У земљама ЕУ у нашој близини, као што су Хрватска, Мађарска и Словенија, НАТ се углавном, због исплативости, радио на једном месту, што се процењује према броју становника одређене земље.

Због недовољно јасне формулације око вршења инспекцијског надзора, које је створило у пракси нејасну слику око тога где треба формирати инспекцију, у ком саставу и ко може да буде инспектор, као и одредбе да се у оквиру здравствене организације утврђене законом обављају послови инспектора за трансфузиолошку делатност – послове надзора обавља здравствена инспекција, образована у складу са законом којим се уређује здравствена заштита. Након шест година стручни инспекцијски надзор у овој области и даље не постоји, односно и даље нема инспектора који има адекватно образовање и стечено знање из области биомедицине у складу са највишим стандардима надлежне организације и стручних тела ЕУ, те инспекцијски надзор не спроводе континуирано.

Нови закон је формирањем инспекцијског надзора у оквиру Управе за биомедицину обезбедио континуиран стручни надзор у области биомедицине, која је специфична због свакодневних увођења нових метода и процедура рада, где се намеће потреба за надзором од стране стручњака са највећим искуством у пракси, који прате савремена достигнућа науке у овој области.

Провера система квалитета у области трансфузијске медицине подразумева добро едукованог инспектора за биомедицину који ће стручно и објективно да утврди правилност – неправилност у раду овлашћене трансфузиолошке установе, односно болничке банке крви.

Како је у питању врло осетљива област, чија неправилност у поступању може да изазове значајне последице по питању здравља већег броја људи, неопходно је пре свега имати едуковане инспекторе из области трансфузијске медицине који ће својим постојањем и делањем осигурати одрживост високог нивоа квалитета у овој области. Уз одговарајућу едукативну инспекцију која врши инспекцијски надзор континуирано, а најмање једанпут у две године, закон је унео промене и у погледу рока важења дозволе за рад.

У постојећем закону установа која је добила дозволу треба да обнавља исту сваких пет година, уз поновну припрему исте документације и плаћања нове таксе. Нови закон уводи трајање дозволе на неодређено време, уз могућност одузимања исте у случају прописаном законом, чиме се смањују трошкови здравствених установа а истовремено се одржава ниво квалитета услуге које обављају делатност трансфузиолошке медицине, јер здравствене установе морају непрекидно испуњавати прописане услове система квалитета јер им, у супротном, закон прописује одузимање дозволе.

Предвиђено је да се овај закон примењује од 1. јануара 2019. године. Због значајних промена које доноси нови закон, због реорганизације трансфузиолошких установа неопходно је направити план реорганизације по фазама, који подразумева промену овлашћених трансфузиолошких установа које прикупљају најмање јединице крви и компонената крви, болничке банке крви, како би се примена закона могла реализовати до 1. јануара 2019. године.

Како је већ постојећи закон делимично усклађен са директивама ЕУ а обавеза Републике Србије је да сви прописи из области биомедицине буду потпуно усаглашени са директивама ЕУ, нови закон је добио позитивно мишљење Европске комисије и потпуно је усаглашен са директивама ЕУ. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Војислав Шешељ. Изволите.

Извињавам се, само да продужим рад, јер смо почели касно са расправом.

Сагласно члану 27. и члану 87. ставови 2. и 3. Пословника, обавештавам вас да ће Народна скупштина данас радити и после 18.00 часова, због потребе да што пре донесемо важне законе из дневног реда ове седнице.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Опет морам да вас браним ако дођу протестанти.

ПРЕДСЕДНИК: Да, молим вас, истрајте у томе.

Изволите.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Даме и господо народни посланици, веома уважавам значај проблематике која се покушава регулисати овим законом, јер у складу са технолошким развојем, променама у начину живота и неадекватној заштити здравља и жена и мушкараца, протеклих деценија повећао се број породица које нису у стању да имају потомке, повећава се број и жена и мушкараца који не могу да имају децу. Тај проблем друштво мора да решава.

Зато је један овакав закон важан, али законски текст мора да буде дотеран, измењен, тако да у потпуности одговара интересима друштва. У првом реду – питање плаћања. Комплетан поступак вештачке оплодње у свим варијантама, по мом мишљењу, мора бити потпуно бесплатан, а сада се, колико сам информисан, око 100.000 динара плаћа само припрема за тај поступак. Дакле, свим женама које желе да остваре материнство – биле удате или неудате – то треба омогућити тако што ће им укупна медицинска помоћ бити апсолутно бесплатна.

Друго, проблем сурогат мајки. Мислим да он мора другачије бити решен него што је овај закон предвидео. Заправо, овај закон искључује ту могућност. Сурогат мајке су већ уобичајена пракса у неким развијеним

земљама, земљама које се у свету, чешће незаслужено него заслужено, називају цивилизованијим од остатка планете.

Шта је овде разлог да то буде забрањено? Правно је тешко образложити ту забрану а нема ни моралних разлога да се то забрани. Ако се једна жена доказала као мајка, родила двоје, троје, четворо деце, и сад је спремна да послужи као сурогат мајка да и нека друга жена дође до потомства јер другачије не може, такви су јој репродуктивни органи да једноставно никад у животу не може, а може да произведе јајну ћелију – који је разлог да се њој не омогући да добије дете, ако се слаже потенцијални отац детета, ако се слаже потенцијална мајка и ако се слаже сурогат мајка, чак и уз новчану надокнаду? Зашто мајка која има неколико деце не би могла да роди још једно дете, па да јој се и плати да то уради?

Видите, много је чешћи случај у богатим породицама да дође до неплодности и мушкарца и жене него у сиротињским. Шта на то утиче, то би наука могла да докаже кад би се озбиљно бавила тиме, кад би неко хтео да то истражује. Ја нисам истраживао и не знам зашто је тако. Можда имам погрешан утисак, јер се чешће дешава да људи из богатијих породица траже алтернативне начине да дођу до потомства него људи из сиромашних породица. Али, у сваком случају, нема моралне запреке.

Сурогат мајка обавља један тежак физички посао на тај начин, исцрпљује свој организам, мора пуних девет месеци да се понаша као што се понашала и кад је своју децу носила и треба јој онда дати неку надокнаду зато што жели то да уради. Друго је питање ко то треба да плати, да ли и то треба да плати држава или треба да плате они који су заинтересовани да на тај начин добију дете? Али, да се забрани тај начин стицања потомства, ја мислим да је апсолутно супротно друштвеним интересима. Јер, код сурогат мајке јасно се зна ко је права мајка.

Може дете имати наклоности према сурогат мајци јер је, док је још било несвесно, слушало откуцаје њеног срца па су јој они некако најближи, неко инстинктивно поверење има према тим откуцајима итд. Све је то могуће, али није толико значајно да би због тога спречавали да се уопште сама институција сурогат мајке у нашем друштву не уведе. Било би доста потенцијалних мајки које би то обрадовало, било би доста брачних парова без деце који би били спремни да то и плате, а било би, претпостављам, и спремних жена које би под одређеним условима пристале да буду сурогат мајке. На тај начин себи доприносе, зараде за своју породицу и већ рођену децу, доприносе друштву... а деца рођена на потпуно природан начин, од оригиналне мајке, како бих је могао назвати, мајке која је произвела јајну ћелију, имају у друштву исти третман као и она које је родила жена која им заправо није у биолошком смислу мајка.

Имамо случајева у неким развијеним земљама где се ствара и неко дугорочније пријатељство међу тим породицама, па има неки осећај

привржености и сурогат мајка, има права биолошка мајка, и зашто да не, ако се добро слажу, зашто то не би смело бити дозвољено?

Друго питање, ја мислим да сте ви, министре, и ваши сарадници, мало заробљеници старих догми, кад сте увели члан 32. где кажете – забрањено је нуђење односно даривање репродуктивних ћелија, односно ембриона ради стицања имовинске или било које друге користи.

Може жена која не жели да се удаје да одабере мушкарца који неће да је ожени, а он представља неки идеал у њеној уобразиљи правог мушкарца, или по физичком изгледу или по интелектуалним способности или из било ког другог разлога. Ако се они договоре да се једна таква за друштво важна услуга обави и плати новцем, који је онда разлог да се то не прихвати? Који је разлог да је медицински радник, како бих назвао, мада не волим да их зовем радницима, али медицински техничар или лекар или неко други дужан, чим посумња да се тако нешто дешава, да обустави процес вештачке оплодње? Зашто? Зашто то не би било препуштено елементарној људској слободи?

Зар није боље да жена нађе привременог партнера који ће јој дати своје сперматозоиде да обави оплодњу на вештачки начин, који ће бити по њеном избору, који ће дати своју сагласност али ће тражити одређену материјалну или другу надокнаду? Зашто држава да се меша у то, ако не дође до правног спора и грађанске парнице?

Зашто би било забрањено рекламирање или оглашавање потребе за репродуктивним ћелијама жене и мушкарца, односно нуђење тих ћелија, нуђење новчане надокнаде за то итд.? Чему то? Да ли је то неки апстрактни морализам у питању? Дете је дете. Ја мислим да на другим местима овде треба детету, још нерођеном, ако се роди гарантовати да има право кад-тад да сазна за идентитет оба права родитеља и да не може неко ко дарује своју сперму рећи – никад ме то не интересује. Дете има право да сазна ко му је биолошки отац.

Мора се водити евиденција. Евиденција се мора водити из здравствених разлога, у случају неких наследних генетских болести за које се у првом тренутку не зна, за које се у првом тренутку не може сазнати, за које у овом тренутку медицина није способна да сазна, а сазнаће за 10, 15 или 20 година. Дакле, то се увек мора знати и мора се на другачији начин поставити то питање очинства које не производи после родитељску бригу и старање, или материнства које не производи мајчинску бригу и старање, код сурогат мајки итд.

Има овде још неколико питања која су важна. Ви говорите о банкама репродуктивних ћелија, чак и банкама ембриона, мада мислим да је то једна опасна ствар. Ако се замрзне ембрион, да ли је могуће после да се заиста роди здраво и нормално дете или није? Мислим да ту ни медицина још није начисто. Ако није могуће замрзнути комплетног човека па га после одмрзнути да буде жив, нисам сигуран да је то могуће код ембриона.

Али овде сте забранили да се ембрион извади из труднице која је умрла. Зашто? Може трудница да доживи саобраћајну несрећу и да погине. Ако њен муж жели да се дете роди и ако је могуће наћи сурогат мајку и да се на брзину изведе операција док је ембрион жив, зашто то не дозволити? С једне стране дозвољавате да се живим људима вади срце, јетра и многи други органи, бубрези... Све се то вади живим људима. Човек је жив док му срце куца, а не док му мозак ради.

Немојте, докторе Ђукићу, да климате главом, јер кад би мозак био пресудан за утврђивање да ли је човек жив или не, верујте ми, овде трећина народних посланика не би могла бити проглашена живим. Нисам уперио прстом, немојте да се буните, не зна се која трећина.

Битно је срце. Док је срца – трају биолошке функције организма, а без мозга се може – то се доказало и то се упорно доказује и у нашем друштву. У овом случају, дакле, ако муж, отац нерођеног детета, жели да се плод спасава, а може се спасити пошто постоји сурогат мајка спремна да то преузме, може се два-три дана на апаратима одржавати страдала жена у животу, у стању кад јој куца срце, до тада је жив и ембрион. Је ли тако, докторе Ђукићу? Није ембрион жив док је жив мозак, него док је живо срце.

Ја сам доказао на сопственом примеру, на пример, да се у мозгу не налазе никакви центри емоција, него у срцу. Мени су спаљивали те центре за љубав у срцу и остали су ми само центри за мржњу. Аблацију су вршили, или како се то зове, а мозак ми нису дирали. Додуше, један ваш колега, кад сам био на Стоматолошком факултету, водили су ме на скенер мозга и кад је то било завршено, доктор онако раздраган каже – у глави немате ништа. Веома озбиљно се залажем да се нађе солуција да се још нерођеном детету пружи шанса.

Е, и овде упадате у контрадикцију кад говорите о увозу или извозу репродуктивних ћелија. Да ли се то плаћа или се не плаћа, министре?

(Златибор Лончар: Добровољно, без плаћања.)

Без плаћања се врши тај увоз и извоз из земаља међусобно, само добровољно?

(Златибор Лончар: Добровољно.)

Да ли се пита онај ко је давалац ћелија да ли се слаже да му се извози у одређену земљу расплодни материјал? То нисте овде навели баш тако јасно. Јесте ли?

(Златибор Лончар: У правилнику.)

У правилнику? Нисте ми донели правилник. Сад ћете? Ево о чему се ради. Ја мислим да се не може репродукциони материјал извозити без писмене сагласности даваоца. То сте у правилнику предвидели, али могли сте и у закону. Вредније је у закону кад то стоји. То је довољно

озбиљна ствар да буде у закону. У правилнику су обичне, стручне ствари, техника поступка, али ово би требало у закон да се унесе.

Још нешто, ја сам за то и кад је реч о пресађивању органа да ако није дао дозволу онај чији се орган узима, а са живог тела се узима, наравно, ми смо убеђени, нама је јасно да не може тај дуго остати у животу, али се узима са живог тела, искључиво његова породица може да одлучује да ли ће се дати орган или не. Ту нам не спремајте никакву промену. Ваљда се подразумева да неко жели да дарује орган. На пример, видели сте онај случај Биљане Ковачевић Вучо, ако се тако звала, њој су пресадили бубрег, бубрег се није примио и она је одапела. Замислите сад...

ПРЕДСЕДНИК: Преминула.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Како се каже, Мајо?

ПРЕДСЕДНИК: Преминула.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ми смо некад у четничком покрету баш тај израз користили.

ПРЕДСЕДНИК: Не знам, никада нисам била у том покрету.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Како, бре? Требало је војвода четнички да постанеш.

ПРЕДСЕДНИК: Не, не.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Предлог био спреман.

ПРЕДСЕДНИК: Види се да сте господин у годинама па се не сећате.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Да ја завршим, Мајо... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Искључила сам вам микрофон, па ако можете да завршите дискусију.

(Војислав Шешељ: Хоћу да завршим. Шта је било сад?)

Изволите.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Дакле, породица мора да зна коме се даје орган, па да на основу тога одлучи да ли ће орган бити пресађиван или неће. Ја кад би случајно погинуо, кад би случајно једног дана одапео, не верујем да се то може десити, али кад би се десило, па да мој неки орган, а имам неке органе веома вредне и са медицинског и са аспекта...

(Маријан Ристичевић: Јетра.)

Јетра ми је одлична. Јетра ми је способна да се сама одбрани.

Дакле, да се неки моји органи пресаде људима за које сматрам да у моралном погледу нису достојни, у политичком или идеолошком, ја бих се повампирео и кренуо бих да ишчупам своје срце или своју јетру или своја плућа или свој бубрег. Мора онај ко даје сагласност и да зна о коме се ради.

Код увоза и извоза, како би рекли ови пољопривредници и ветеринари, семенског материјала, посебно се мора пажљиво радити.

ПРЕДСЕДНИК: Истекло вам је време, а додала сам минут и 23 тачно.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Још пола минута ми треба.
(Вјерица Радета: Па било је на 18 и 20.)

ПРЕДСЕДНИК: Није било, минут и 32, ево генерални секретар ми каже.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ево, мени пратили људи.

ПРЕДСЕДНИК: Реците још реченицу-две, да се не нагађамо, и то је то.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Дакле, морају се имати у виду географски, културолошки, цивилизацијски, па и антрополошки моменти. Није то једноставна ствар. То није можда за политичку расправу умесно, али је веома осетљиво, и са аспекта друштвеног морала, са аспекта стања друштвене свести, са аспекта нивоа цивилизацијског развоја, тако да те ствари не треба...

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вам. Искористили сте и ово додатно време.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Јесам и то искористио?

ПРЕДСЕДНИК: Заборавила сам да дам реч известиоцу надлежног одбора др Лакетићу.

Извињавам се. Изволите.

ДАРКО ЛАКЕТИЋ: Поштована председнице, уважене колеге народни посланици, поштовани министри и његови сарадници, пре свега, данашња два предлога закона представљају правне акте који на најбољи могући начин прате савремене трендове медицинске науке и праксе, а уједно и прописе из законодавства Европске уније.

Данашња два закона ја доживљавам пре свега као намеру и жељу Министарства здравља да на најбољи могући начин, дакле, да адекватно регулише област биомедицински потпомогнуте оплодње и области трансфузијске медицине.

Наиме, где је важећи закон био инсуфицијентан? Пре свега, важећи закон, када говоримо о закону који регулише област трансфузијске медицине, био је дефинитивно инсуфицијентан у одређеним својим деловима. То кажем зато што је он регулисао само одређене области трансфузијске медицине. Наиме, он је регулисао и дефинисао област прикупљања крви и крвних деривата, док апсолутно није тангирао, није дефинисао, област клиничке трансфузије.

Ово је правило многобројне проблеме у области здравствене заштите, тачније у области трансфузијске медицине. Рећи ћу зашто. Клиничка трансфузија дефинише следеће делове ове области, то је: обавља делатност чувања и издавања крви и компоненте крви за терапијску примену, ради, дакле, предтрансфузијска испитивања. Врши се брига за оптималну примену крви и компоненти крви за аутологну трансфузију, за

терапијске аферезне процедуре, хемостазе, перинатална испитивања и да не набрајам даље.

Дакле, клиничка трансфузија представља у ствари тај суштински, круцијални део, рекао бих, трансфузијске медицине. Овим законом се ова област регулише. Ово је значајно не само због регулисања свих ових ствари које сам поменуо, већ и због једне нове чињенице, а то је да лекар специјалиста трансфузиолог у овим новим околностима, на начин који је предвиђен законом, буквално учествује у лечењу пацијента од почетка до краја његовог лечења. На тај начин, бар по мом мишљењу, смањује се ризик од свих компликација које су везане за трансфер крви.

С друге стране, ако сагледамо и садашње околности и садашњу ситуацију, дакле, чињеницу како важећи закон дефинише и сам статус трансфузиолога, сложићете се – ја сам хирург по професији – да трансфузиолози, лекар специјалиста трансфузиолог тренутно има задатак само да изда крв лекару друге специјалности, то је његова обавеза, дакле, исправну крв лекару друге специјалности. Мислим да је улога трансфузиолога на овај начин важнија и подиже се на виши пиједестал, који свакако сматрам да та специјалност заслужује, а уз то се решењем које се предлаже овим актом дефинитивно успоставља боља безбедност, већа безбедност приликом трансфера крви.

Друга врло битна ствар која је дефинисана овим законом о трансфузији управо је детаљнија и интензивнија претрага крви која се узима од даваоца и чији се трансфер ради. Ми лекари, а биохемичари поготову, знамо да се у третирању, дакле у анализи крви која се вршила приликом узимања од даваоца, користио чувени ЕЛИСА тест. ЕЛИСА тест дефинитивно има своје место и ЕЛИСА тест је кроз дужи временски период заиста донео добробит људској цивилизацији, не само кроз ове тестове, већ и кроз многе друге – доказивањем вируса. Али ЕЛИСА тест, у односу на његову сензитивност и специфичност, дефинитивно мора да лагано оде у историју јер га потискују нове, савремене методе доказивања патолошких узрочника не само у крви, већ и у другим телесним течностима.

Оно што је битно јесте увођење надсистема, које је предвиђено овим законским актом. Зашто је ово битно? Увођењем ове технике умножавања нуклеинским киселинама на много детаљнији и прецизнији начин утврђује се присуство патолошког агенса у крви. На тај начин, сматрам да ћемо овим законским актима, законским предлогом, добити чистију, безбеднију крв, крв која је сигурнија...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Приведите крају, колега Лакетићу. Пет минута имате само.

ДАРКО ЛАКЕТИЋ: Само ћу се дотаћи и другог закона.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не можете више, извините, пет минута.

ДАРКО ЛАКЕТИЋ: Захваљујем се. Онда ћу у расправи у начелу наставити излагање.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, други пут.

Реч има министар др Златибор Лончар. Изволите.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Вратићу се по питањима која сте поставили.

Значи, није тачно, држава сноси све трошкове вантелесне оплодње. Не постоје делимични или било какви, значи – држава сноси комплетне трошкове, од почетка до краја. Овај закон ће поправити доста ствари. Ми сад носимо све трошкове, као држава, али ми нисмо до сада могли да испратимо цео процес. Ми нисмо имали могућности...

Шта нам се дешавало? Дешавало нам се да као држава плаћамо трећи покушај, па локална самоуправа издвоји новац, па иде и на четврти и на пети покушај, па смо подигли старосну границу на 42 године, а онда смо схватили статистику да успе последњи покушај, у највећем броју случајева. Сада се поставља питање – шта се то радило у претходним покушајима? Ми нисмо имали регулисану ни инспекцију, нити је регулисано да у свим клиникама које то раде постоје исти услови, исти кадрови, исто све, него је све функционисало на „о-рук“ систему.

Мислим да ћемо имати много боље резултате када можемо да испратимо процес од почетка до краја, да видимо шта се ради за тај новац који држава даје и да ће они морати да оправдају све то што су радили. Мислим да ћемо умногоме помоћи тим паровима и добити сигурност, одлазиће у лиценциране клинике где смо дозволили да буду и приватне и државне, која год – али мора да испуни услове који су неопходни и да испуни стандарде са највећим процентом успешних процедура. Значи, морају да постоје исти услови за све а мислим да је то гаранција и квалитета и бољег успеха.

Што се тиче сурогат мајчинства, рећи ћу вам најискреније да тренутно постоји само у Грчкој, нема га ни у једној другој земљи, а Грчка размишља да промени тај закон.

(Војислав Шешељ: Како нема у Америци?)

О ЕУ само причам, о окружењу.

Мислим да нисмо у стању да спречимо злоупотребе у овом моменту. Не знам шта ће бити сутра, али једноставно – када га немате нигде у окружењу а да ви сад то пустите, ово што се дешава у Грчкој, признајем да нисмо на нивоу да бисмо успели да спречимо злоупотребе. То је један од основних разлога.

Примери које сте навели да, када неко хоће са неким да има дете или од неког да има дете, ако се договорио са њим, то није никакав проблем. Што се тиче плаћања ишли смо на добровољност и анонимност јер мислимо да је то нешто што је најсигурније и најбезбедније за нас у овом моменту, онако како ми размишљамо и сада уводимо неке нове ствари. Не кажем шта ће се сутра дешавати, али једноставно на основу примера других – а не мислим да смо ми најпааметнији, да ћемо ми нешто

ново да измислимо, да ћемо ми нешто брже од других да урадимо – ослањамо се на друге примере. Постојаће државни регистар у коме је оно што сте ви све питали. Значи, не само то, још много тога мора да постоји јер ко год дође ту, у три колена мора да донесе податке о болестима, о свему ономе што је интересантно и што је битно. То је тако регулисано, неће моћи другачије, али се враћам на то да је у питању добровољност и анонимност.

Питали сте се да ли замрзавање може да изазове проблеме – тако се назива али то није класично замрзавање, деценијама већ постоји, рођене су генерације и генерације... после тзв. замрзавања до сада није било никаквог проблема. Значи, деценијама функционише, што врло лако можете да проверите. То су чињенице.

Ово што сте рекли ембрион, деси се трагедија па да се пренесе – то је везано са овим сурогатом и док се не регулише сурогат не може ни то јер је повезано једно са другим. Трећа ствар, дотакли сте се и трансплантације. Не постоји земља, нити ће, верујем, игде постојати ма шта се дешавало, као и данас – ако је неко дао пристанак да хоће да буде донор, када дође његова породица, како она каже увек буде тако. Немамо пример да је негде другачије, да може по закону да се уради, него онако како породица одлучи. Друга ствар, ви мислите на претпостављену сагласност, да је свако потенцијални донор, то се тако каже, али породица је та која даје сагласност.

Друго, ви сте се вероватно шалили коме ће органи ићи... постоји тачна листа чекања, не може да се бира коме ће ићи орган, једноставно онај ко је најугроженији он је први на листи, он добија. И не само листа чекања, него типизација – да тај орган одговара. То су строго дефинисана правила још у „Еуротранспланту“, то је крајње транспарентно, то ви знате све.

(Војислав Шешељ: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немате право на реплику, говорио је колега Лакетић.

(Војислав Шешељ: Како немам право на реплику када се министар све време мени директно обраћа. Ево, нека се изјасни министар.)

Министар се не изјашњава.

(Војислав Шешељ: Реплика.)

Затражите реч.

Право на реплику, народни посланик др Војислав Шешељ.

Изволите.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ви се позивате на правила „Еуротранспланта“, мене то не интересује, не интересује ми не ЕУ, ни начин на који је она то решавала осим у случају да је решила на неки начин који би за нас био погодан, али да се ми по сваку цену на њих угледамо и да

нам буде правило оно што су већ спровели, априори – то апсолутно не прихватам.

Онај ко одлучује да ли ће пристати да се трансплантира орган покојника, да се неком другом тај орган угради, он мора да зна о коме је реч. Управо на томе инсистирам. Чак са неког приоритетног списка да каже – ево, овоме. А могу лекари о томе да одлучују па да кажу – ево, овај је из имућнијег слоја, овај је политички високо котиран, па ћемо прво њему, па онда овом другом. Мора се дозволити ономе који је властан да располаже органом, а не ко је стручан да орган пресади. Приоритет је, дакле, онај ко је властан, и када одлучи – орган се пресађује или се не пресађује.

Код нас је вођена кампања, и ту министре нисте у праву, преко државне телевизије вођена је кампања неколико година како се подразумева сагласност покојника да му се орган пресади уколико није изричито забранио да се то ради и није помињана сагласност родбине у том случају него ако није изричито забранио, е онда може.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Муамер Бачевац. Изволите.

МУАМЕР БАЧЕВАЦ: Уважени председавајући, уважени гости из Министарства здравља, уважене колеге и колегинице народни посланици, са становишта медицинске праксе пред нама су данас заиста два круцијална закона, афирмативна закона, а како буде одмицала дебата и разговор вероватно ћете се уверити и ви, колеге посланици, као и јавност Србије, да представљају значајан помак и унапређење у областима које обрађују.

Пре свега, имамо први закон код којег морам да се позовем на одређене европске институције јер су оне данас, у научном а верујем и моралном смислу, заиста неко кога треба следити и поштовати. Наиме, парламент ЕУ је на предлог Европског удружења за хуману репродукцију и ембриологију дао сугестије на који начин и како треба уредити ову област. Наравно, да вештачка оплодња буде доступнија што ширем делу популације, на сваком месту и без обзира на имовински статус. То је врло хуман предлог који ми нисмо прихватили априори.

Наравно, ово је био предлог из 2008. године а поједине земље у окружењу показале су архаичност и дубоку подељеност, и пре свих се позивам на случај Хрватске. У Хрватској десет година овакав закон није могао да буде усвојен због мешања неких структура које не би требало да одлучују о оваквим професионалним захтевима, па су усвојили некакав закон када су били пред самим вратима ЕУ.

Што се тиче вештачке оплодње она овим законом добија један чврст правни оквир. Она ће бити доступнија и наравно да је то за нас јако битно у оквиру борбе за демографски опоравак. Вештачка оплодња наравно ту није кључна али свакако може да да свој допринос.

Према садашњим решењима, овог старог закона, она је била бесплатна само за неплодне парове који испуњавају низ услова, и то у ограниченом броју покушаја. Она ће и даље остати бесплатна, то је изузетно битан критеријум, а намера овог новог закона је да дефинише ниво ваљаности и доступности услуга, очувања плодности и лечења неплодности путем БМПО.

Такође, ово је корак у усклађивању са европским стандардима. То је заиста једна сложена област, област биомедицине која мора бити уређена комплетним новим законом и ми данас имамо такав нови закон. Новим законом се слабости старог закона из 2009. године потпуно елиминишу с обзиром на то да се он бавио само процесом оплодње, а није издвајао ниво квалитета и водио рачуна о квалитету услуга које пружају институције које су се тиме бавиле.

Врло битан елемент код овог закона јесте што се посебно даје могућност приватној пракси, односно приватним, малим клиникама да и даље наставе или да уђу у сам програм. Досадашњи подаци показују да су приватне праксе, захваљујући томе што њима руководе заиста еминентни стручњаци, биле и успешније у обављању ових процеса.

Ми смо, такође, проширили обим обухваћености пацијената овим законом, а дата је и могућност чувања јајних ћелија, што верујем да је из медицинских разлога врло оправдано.

На Одбору за здравље отварала су се нека питања, као што је питање сурогат материнства, а дебатовали смо и о идентитету. Желим да се сложим са ваљаним образложењем које је дао професор Тулић када је говорио о идентитету људи који су донори. Већина људи који желе да буду донори траже да буду анонимни, а он је рекао апсолутно сви донори и то јесте нешто што ваља испоштовати и што је на дужи рок боље решење.

Закон је утврдио и забрану утврђивања и оспоравања мајчинства и очинства у поступку на дарованим ћелијама. Пре него што се пару који не може да добије потомство природним путем понуди могућност биомедицински потпомогнуте оплодње, морају им се предочити и друге опције, као што је, на пример, усвајање детета.

Наравно, потпуна обавештеност пацијената је предуслов за спровођење ових поступака. Задатак струке и науке је да након тога учини све да до зачећа дође, односно да се о ћелијама брину на најбољи могући начин. То је, наравно, и омогућено овим законом, с обзиром да се посебан акценат ставља на надзор. Јасно је дефинисано ко, како и на који начин, као и које квалификације треба да има да би вршио квалитетан надзор.

Вероватно најбољи део овог закона јесте његово истрајавање на униформности, да у свим деловима наше земље, у свим институцијама које ће бити овлашћене буде исти ниво пружених услуга, што досад није био случај.

Што се тиче другог закона, о трансфузиологији, односно трансфузиолошкој служби, желим да кажем да је он реформски. Он на потпуно нови начин организује трансфузијске установе у нашој земљи и практично главна је ствар то што ће он уједначити организацију прикупљања крви у целој нашој држави.

Наравно, већ сте рекли да ће главна новина бити да уместо досадашњих 47 болничких банака крви и трансфузиолошких служби, буду само четири овлашћена центра за прикупљање, обраду, тестирање и дистрибуцију крви.

И колега Лакетић је нагласио да ће се на овај начин повећати квалитет провере дате крви. Видимо да ће ЕЛИСА тест бити унапређен једним савременијим нуклеинским тестом који је директан и сигурнији.

Врло битна ствар коју доноси нови закон о трансфузиологији јесте да се уводи посебно поље клиничке трансфузиологије у домену рада, односно трансфузиолози добијају заиста нови аспект свога деловања где ће моћи да се искажу и дају свој пуни допринос у процесу лечења пацијената, у којем ће и они учествовати.

Морам због јавности да кажем и подсетим да су компликације које могу да настану услед неподударног давања крви јако велике. У Америци чак 20-30 људи годишње умре због грешака, што углавном нису грешке лабораторијских служби већ означавања и практичног преношења информација.

Стога мислим да ће укључивање трансфузиолога и самим трансфузиолозима омогућити да дају допринос у лечењу појединачних пацијената, али омогућиће и сигурнији трансфер, јер рекох да грешке могу да буду фаталне – може се развити интравенска хемолиза, акутна, која је смртоносна, смртоносна за врло кратко време, тако да директно присуство клиничког трансфузиолога у праћењу пацијента коме се крв даје и одговорност самог трансфузиолога за давање крви изузетно је битно јер у таквим алармантним ситуацијама трансфузиолог препознаје реакције, обуставља процес, улази у антидотско решавање и заустављање тог патолошког процеса који може бити фаталан.

Држава ће на овај начин надам се решити проблем који има а то је да се од пацијената, било је случајева, тражи да неко од њихове родбине донесе одређене количине крви или је донира, да би они могли да уђу у процес хируршке интервенције. То ће се овим законом спречити. У сваком тренутку, с обзиром да овај закон захтева формирање информационог система, знаће се у којем делу државе постоје резерве и у сваком тренутку те резерве се могу тражити и узети, тако да ће једна ружна пракса која је до сада постојала овим законом бити укинута и мислим да је то јако, јако битно.

Овај закон, што је јако битно, трансфузиологе неће оставити без посла. Трансфузиолози ће, верујем, добити и неку професионалну

сатисфакцију за своје знање и за свој рад. Трансфузиолози ће имати веће учешће у лечењу самих пацијената и то је нешто што је јако добро.

У суседној Хрватској сам гледао, они су донели сличан закон, поступно мењали трансфузиолошку службу и могу рећи да су заиста добар пример реформе трансфузиолошке службе, а ми смо на врло сличном путу и мислим да је ово добар корак у регулацији ове области.

У сваком случају, реч је о два афирмативна, добра закона, која ћемо ми из СДПС-а подржати, гласаћемо за њих. Мислим да се на овај начин наставља реформа здравства, коју је управо овај министар и ово министарство започело.

Ми имамо информације да ће се врло брзо запослити преко две хиљаде људи у здравственим центрима Србије, да ће се дати могућност младим и образованим људима да уђу у процес даљег стицања знања и вештина – што се никада није десило од како ја сам у здравству, да толики број људи започиње да ради што је за сваку похвалу.

У сваком случају, ово је корак даље у реформи нашег здравственог система. Усвајање ових закона ће допринети бољем здравственом одговору на самом терену.

Надам се да ће овај закон допринети и решавању болног питања беле куге у Србији, да ћемо сви овај закон да промовишемо повећавања natalитета ради, да се све више деце рађа у нашој држави и да биолошки ова држава живне. То је основ за економски, политички и сваки други развој. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Марко Ђуришић. Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, председавајући.

Поштовани господине министре, ово је пракса по којој би парламент у будућности требало да ради. Ови закони су стајали у скупштинској процедури од 16. децембра, када их је Влада Републике Србије усвојила и послала у парламент на расправу и мислим да је било довољно времена да се посланици упознају и да данас водимо расправу о овим законима не по хитном поступку, не онако какав је био принцип рада ове владе и ја се надам да ће овакав принцип, на крају мандата ове Владе, поштовати и нова влада која ће од јуна наставити да ради.

Ови закони јесу добри и унапређују области којима се баве. Они јесу модернизација и искорак напред, хватање корака са временом у односу на законе који су постојали. Претходни закони нису били баш толико лоши, али једноставно, с обзиром на то да су донети пре десетак година, сасвим је сигурно да су их време и развој медицинске науке превазишли и да је била потребна ова модернизација.

Они препознају време у коме се налази медицина, ова област медицине – сада говоримо о Закону о биолошко-медицински потпомогнутој

оплодни – и законом се уведе модерна решења која постоје и која се практикују већ у Републици Србији.

Оно што смо ми, кроз читање овог закона и разговора са људима који о овој проблематици имају много више знања него посланици посланичке групе СДС, уочили и на шта нам је скренута пажња да можда није најбоље решено – предложили смо кроз амандмане и о томе ја желим данас да говорим.

Сматрамо на основу тих консултација да је лоше што није одређен максималан број давања приликом даривања репродуктивних ћелија и ембриона, значи, колико пута може једна особа то да да? Само једном? Не знам, скренута нам је пажња да то није ограничено а да без тога не може даље да се крене. Ја се онда извињавам.

Такође, да ли су предвиђени да се раде кариотип донора и друге генетске анализе код давања, у довољној мери? Добро. Следеће, да ли ће члан 46. који говори о броју оплођених јајних ћелија који се добија у поступку и како те ћелије – максималан број ембриона који настану ће бити одређен, биће враћен максималан број у складу са најбољом праксом. Та пракса је, колико сам схватио, ваљда је тренутно тај максималан број три. Нижи је? Добро. Али није директно везан са овим законом, значи то ће одређивати, претпостављам, Министарство, и то је добро решење, али питање се поставља да ли ће касније свако враћање евентуално тих ембриона бити покривено од стране Фонда, трошковима Фонда. Значи, третираће се као један поступак и неће се наплаћивати сваки пут када жене приступе том процесу. Неће, и то је добар одговор.

Оно што сматрамо да је потребно да се уради и прекине са лошом праксом а надам се да ће овај закон ступањем на снагу ту праксу која се дешавала прекинути – да зато што не постоје криопрезервације у неким центрима за оплодњу, да су се ембриони који су добијани у поступку бацали. Једноставно, ако се у првом тренутку не искористе, остатак се баца. Ја се надам да ће сада сваки пут када се ради хиперстимулација и колико год ембриона да се добије, да ће они бити сачувани и да ће моћи да се користе у оним случајевима како је то предвидео закон.

Закон говори о томе а ми смо предложили границу када дете које је добијено кроз репродуктивни процес може да се упозна са једним делом евиденције која је у Предлогу закона 15 година, а ми смо предвидели амандманом 18 година. Видим да је тај амандман одбијен. Сигурно постоје разлози и сад, како ту границу прецизно одредити законом и да ли ћемо је погодити – то је нешто што ћемо видети и кроз праксу.

Оно питање о којем сте ви на крају свог излагања говорили а с чим се наша посланичка група не слаже, то је питање сурогат материнства. Једноставно, сматрам да аргумент да нешто не можемо добро да контролишемо и да не можемо да спречимо злоупотребе, по мени није довољно јак. Постоје медицински случајеви када је сурогат практично

једина опција, када жене не могу ни на један други начин да изнесу трудноћу и када постоје евентуално неки болни, скупи и јако ризични поступци да жена изнесе трудноћу. А у неким земљама у тим случајевима се користи и медицински индикује сурогат материнство. Ова држава се определила да овим законом то забрани, иако је цео медицински поступак који би то могао да произведе кроз овај закон описан и регулисан, сем тог последњег дела када би сурогат мајка требало да дете које се роди врати родитељима који су дали генетски материјал.

Ја мислим да то, пре свега, није питање овог закона. Овај закон се бави неким медицинским процедурама и оне практично дефинишу све оно што је потребно урадити да би се створио ембрион и ставио у жену, али онај део после, који дефинише сурогат материнство, мислим да чак и није тема овог закона.

Припремајући се за ову расправу читао сам о расправи која јако дуго траје о грађанском законнику Србије, где би и ова тема требало да се нађе. Мислим да је било примереније да се у овом закону наша норма која упућује на евентуална решења у том законнику, то питање сурогат материнства, јер шта је спорно – није спорна медицина, спорна је етика, споран је морал, спорно је стање у друштву и да ли ми као друштво можемо да спречимо евентуалне злоупотребе.

Говорили сте о пракси у свету. Када говоримо о европским земљама, нашао сам податак да је у 12 од 28 земаља сурогат материнство дозвољено. Ви сте рекли да је само у Грчкој. Није, има и других европских земаља у којима је дозвољено, мада у неким највећим земљама није дозвољено. И постоји та резолуција Европског парламента али она није обавезујућа. Ове земље у којима је дозвољено настављају да користе то право. Друге земље у којима је дозвољено су Русија, а у САД – у неким државама је дозвољено, у неким није – затим Украјина, а од наших суседа то дозвољавају Македонија, Грчка, Бугарска. Тако да је сада питање јесмо ли ми као друштво способни или нисмо да донесемо један закон којим ћемо предвидети злоупотребе и омогућити оним паровима којима је ово практично једини начин да дођу до свог потомства. Ја мислим да није требало да одустанемо.

Жао ми је, али ја овакво законско решење – којим се забрањује сурогат материнство, где се као кривично дело дефинише покушај спровођења сурогат материнства, са запрећеном казном од три до десет година – једноставно видим као одустајање и мислим да на то немамо право као друштво са свим проблемима у којима се налазимо. Мислим да је ова могућност требало да остане, није требало да се забрани овим законом. Наши амандмани на овај предлог закона иду у правцу да се тај део обрише. Волео бих да нова Влада, када год и како год да буде формирана, коначно донесе тај грађански законик ако је то акт који треба да реши ове проблеме, и да онда – уважавајући све аргументе и за и против, сву лошу али и ону

доброј пракси која постоји у свету искористимо и да уведемо то у правни систем Србије.

Оно што овај закон неће зауставити – неће зауставити живот. На неки начин, људи ће, претпостављам, наћи решење или га већ налазе и у оним земљама где је сурогат материнства забрањено, налазе начине да извозом ембриона или на неки други начин – рађањем сурогат материнства у земљама где је то дозвољено – дођу до свог потомства. Мислим да је штета да грађанима Србије не омогућимо да то ураде у својој земљи и да их терамо да то раде у неким другим земљама. Мислим да треба да имамо храбрости и снаге да се суочимо са тим, да кренемо са том праксом, да видимо какве ће резултате имати. Мој животни мото је да ако можемо једној породици, једном човеку нечим да помогнемо – да то не забрањујемо а да све евентуалне злоупотребе и друге лоше ствари неким другим законима спречимо, онемогућимо и смањимо.

Мислим да би то требало да буде принцип који нас води и у случају овог закона, тако да ће наша посланичка група гласати за предлоге ових закона. Мислимо да су они у суштини добри, да могу и да ће помоћи држави Србији да се боље, јаче и брже ухвати укоштац са проблемом беле куге коју имамо.

Мислим да нисмо искористили све могућности, да смо затворили врата овом забраном сурогат материнства и да је то лоше, да би боље било да овај закон који је, тако да кажем, медицински и стручан – говори о процедурама везаним за цео тај поступак и једноставно тој забрани сурогат материнства овде није било места.

Да видимо кроз грађански законик или неки други посебан закон, ако је то потребно, како да дефинишемо цео тај процес, како да дефинишемо и спречимо злоупотребе, комерцијализацију. Има разних начина – од избора сурогат мајки дозволом, аутористичког сурогата који постоји у неким земљама где је комерцијално сурогат материнства забрањено. Значи, да оставимо ту могућност и да покажемо да смо једно хумано друштво које жели да помогне грађанима да се остваре као родитељи и да добију своје потомство. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар др Златибор Лончар.

Изволите.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Прво ћу вам рећи ово што сте предложили око границе, 15 и 18 година. То је регулисано законом. Значи, из тог разлога, јер на то пацијенти имају право.

Што се тиче сурогат мајке, ово није никаква дефинитивна забрана. Једноставно смо рекли да у овом моменту нисмо у могућности да то решимо. Имајте на уму проблем који се све више јавља, а то је да када се дете разболи а када га је већ узела породица, онда она враћа дете сурогат мајци. Значи, апсолутно постоји грађански законик који је у току, цео тим је расположен. Ако се дефинишу правила, ако се прецизирају, ако имамо

довољно гаранција да неће доћи до злоупотребе – никакав проблем немамо да томе приступимо. Али хоћемо да се обезбедимо, да не експериментишемо, да не уђемо у неку фазу а онда да нам се то обије о главу. Никакав проблем није. Изволите, све стручњаке који мисле да могу да учествују у томе, да помогну – дајте да помогну, дајте предлоге. Овај тим нема никакав проблем са тим.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик др Санда Рашковић Ивић.

САНДА РАШКОВИЋ ИВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Господине министре, поштоване колеге из Министарства здравља, даме и господо народни посланици, ми имамо данас ова два закона и морам да кажем, као посланик једне опозиционе посланичке групе, да су оба закона добра. То не значи да ми немамо неке примедбе које ћу ја сада ставити.

Прво да кажем неколико речи о првом закону, закону који третира биомедицински потпомогнуту оплодњу. Што се тиче овог првог закона биомедицински потпомогнуте оплодње, мислим да је то јако добар закон, то је закон који представља један важан корак у лечењу једне од најтежих болести која је захватила Србију, а то је бела куга.

(Војислав Шешељ добацује.)

Председавајући, ја вас молим да обезбедите мир у сали, тако да можемо говорити о законима.

Наравно, много је било речи овде и о сурогат мајци. Што се тиче сурогат мајке, наша посланичка група се сасвим слаже са изнетим законским предлогом да сурогат мајка не буде дозвољена, односно да буде забрањена – не само што ми као изразито сиромашно друштво не можемо да спречимо многе злоупотребе које би сигурно произашле из те могућности. Ја као психијатар имам одређене ограде и сматрам да мајка у тих девет месеци док носи бебу у свом стомаку развије врло велику везаност за дете, што може да изазове психолошки врло јаке и велике сепарационе проблеме и зато сматрам да то није у реду.

Што се тиче укључивања и приватне праксе, поздрављамо укључивање приватне праксе и заиста мислимо да је то начин на који много младих парова који не могу да...

(Војислав Шешељ: Хоћеш ли вратити мандат?)

Извините, молим вас, хоћете ли умирити господина Шешеља? Ја њему морам овде одговорити на ово да ја вратим мандат Коштуници.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Санда, ја могу само да покушам, али мислим да је то немогуће. Наставите ви, не базирајте се.

САНДА РАШКОВИЋ ИВИЋ: Ја сам била носилац листе Двери – Демократска странка Србије. Ко ме да вратим мандат? Самој себи?

(Војислав Шешељ: Врати ДСС-у.)

Дакле, да наставим даље.

(Војислав Шешељ добацује.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Шешељ, молим вас.

САНДА РАШКОВИЋ ИВИЋ: Молим вас да обезбедите услове за рад, господине Арсићу.

Дакле, оно што бих такође желела да кажем јесте да овај закон о биомедицински потпомогнутој оплодњи – овакав какав јесте, могао би се наравно још мало дотерати, али је он добар јер представља значајан корак у лечењу те најтеже болести, рекла бих – беле куге.

Нешто више ћу говорити о овом другом закону који се тиче саме трансфузијске службе. Мени је потпуно јасно да је овај закон усвојен, односно да ће бити усвојен, јер вероватно ће бити усвојен и зато што смо ми примљени у „Еуротрансплант“, па је онда то један од услова да би тај „Еуротрансплант“ могао да заживи – да имамо и овај закон о трансфузијској медицини.

Наравно, било би добро да смо имали паралелно са овим и закон о трансплантацији па да смо могли и о томе да говоримо. Свакако да ћемо када добијемо тај закон имати одређене примедбе на тај закон, тако да ја о томе сада не бих говорила али морам да кажем да морамо добро да размислимо управо о донорима, јер многа деца у Србији чекају годинама, млади људи у Србији чекају годинама на трансплантацију срца, а један Рокфелер је, мислим, шест или седам пута био на трансплантацији срца и доживео 103 године.

Да се вратимо овој теми, а то је овај закон. Ту имам неколико примедби. У првом реду, то је организација саме службе. Колико ја знам, имамо око 77 или 74 банке крви и 44 службе за трансплантацију. Сада имамо и четири овлашћене установе, односно Крагујевац се тек сада формира. Међутим, цео посао око обраде и прикупљања крви биће пребачен на те четири референтне установе. Просто питам – како мислите да решите проблем тих малих трансфузијских центара, јер код многих људи постоји бојазан да ће остати без посла, јер ће ти мали трансфузијски центри бити у ствари сведени само на некога ко кука и тражи крв из неког већег центра, а неће ништа моћи да ураде сами?

Такође, око организације бих хтела да скренем пажњу на једну ствар, а то је да се говори о компонентама крви, о крви и компонентама крви а да у закон нису укључени производи, односно продукти од крви.

Да објасним мало – не, наравно, вама, него људима који нас гледају преко ТВ екрана – компоненте крви се добијају центрифугирањем крви, значи физичким методама, док физичким и хемијским методама добијамо, рецимо, албумине, глобулине и неке скупе крвне продукте који се употребљавају свакодневно и ми их онда, као јако скупе, увозимо из иностранства.

Знам да је Завод за трансфузију производио раније јако пуно тога, сада мало производи – мало не производи, па сматрам заиста да би требало укључити и производњу плазме, односно штета је да се плазма баца и да остане неискоришћена. Још је већа штета, наравно, да морамо да као држава трошимо велика средства за увоз производа од крви.

У овом смислу, када већ долази до реорганизације службе а стало нам је да отварамо и нова радна места, мислим да би можда неки – да их тако назовемо, погони, лабораторије које би се ексклузивно бавиле том производњом продуката од крви, помогле у запошљавању младих, и не само младих људи, у трансфузиолошкој служби.

Даље, имамо проблем дистрибуције, односно транспорта. Он је помало везан и са овим о чему сам говорила. Значи, ако имамо само четири центра а имамо друмове какве имамо – како ћемо организовати ту ефикасну и добру дистрибуцију, односно транспорт? То је везано уз информациони систем јер је предвиђено да све медицинске установе буду сто посто покривене. Међутим, морамо рећи да ми још увек немамо до краја завршену мрежу здравствених установа и да, чини ми се, добила сам податак, 20% медицинских установа није у потпуности укључено у информатички систем. Онда имамо проблем и то би требало да се поправи.

Даље, долазимо до давалаштва. Давалаштво је досада било и надаље ће, наравно, бити ствар која је везана за добровољност и то је у реду, о томе се брине и Црвени крст. Али до сада су људи који су били даваоци, били даваоци зато што су били мотивисани или везани за неку болницу – рецимо за Земунску болницу или за „Драгишу Мишовића“, или за неког трансфузиолога... међутим, сада то више неће бити тако него ће бити организоване акције које дају једну врсту обезличења целој ствари јер људи се вежу за установу и доктора, воле да дају крв том и том доктору или докторки, тој и тој установи, тако да нам искуства у земљама окружења говоре да је дошло до пада давалаштва када се кренуло у овакву акцију, а с друге стране, ми као посланичка група имамо и примедбе око самог третмана добровољних давалаца крви.

То можда није питање за вас, министре Лончар, више је за министра Вулина, око слободних дана који су предвиђени законом, два слободна дана након што се да крв. Ту имамо проблем да већина приватних послодаваца то не спроводи, закона се не држи, људи морају да се појаве на послу већ истог дана када су крв дали а с друге стране, не постоје никакве привилегије које су даваоци имали раније, а то је да имају одређене предности код неких медицинских захвата, претрага итд.

Ми морамо мало да понегујемо, да тако кажем, те људе – када је на добровољној бази и када им се ништа не плаћа, да им се то компензује на неки други начин. Морамо да видимо, такође, око давалаштва, како ће бити решено тзв. породично давалаштво, а знамо да је породично давалаштво доста добро, јер људи за неког свог – да ли им је члан породице

или можда пријатељ, сусед из зграде, друг из улице, двориште, из школе... онда долазе да дају крв. Како ће се то регулисати? То бисмо исто волели да сазнамо.

Што се тиче саме опреме и цене, те врло значајне и скупе апаратуре, не знам да ли ће бити довољно ових 600 милиона динара који су опредељени за функционисање службе трансфузије, јер трансфузија је јако важна, она је врло скупа и то нису само резус фактор и четири крвне групе него има тога још много, да сада не замарам наше гледаоце и слушаоце овог скупштинског преноса – али у сваком случају не знам да ли ће новац који је одвојен ту бити довољан.

Такође, желела бих да се осврнем и на сам појам инспектора. Мислим да посебне инспекторе уводити у трансфузију, нисам добро разумела зашто је то, јер трансфузиолози су лекари, као што су психијатри, као што су хирурзи... Да ли то значи да сутра и психијатри треба да имају своје посебне инспекторе, или хирурзи своје посебне инспекторе или, не знам, хематолози, кардиолози итд. Мислим да добро образовани трансфузиолог може одлично да ради свој посао и да буде најбоља корекција самом себи.

Управо су се колеге трансфузиолози жалили и изразили сумњу да би могло, управо у оквиру те инспекторске службе, да дође до одређених злоупотреба и до одређеног партијског запошљавања, јер имам неку информацију да је колега који је у Фонду задужен за трансфузиологију, човек који је имао проблема да положи специјализацију и не знам да ли је положио или није – свакако кажу да је имао проблема, човек који није довољно добро поткован за то шта се може а шта се не може радити. У тој својој жељи да уштеди, он, рецимо, даје за операцију човека од 70 килограма четири дозе криопреципитата, а знамо да је једна доза довољна за 10 килограма тежине.

Значи, ту такође може да дође до партијског запошљавања и то је нешто што и мојој посланичкој групи као и колегама са којима са разговарала, трансфузиолозима, остаје мало под знаком питања. То не би било ништа необично будући да знамо да је, рецимо, у крагујевачкој апотеци сада председник Управног одбора, уместо лекара специјалисте, мајстор за климатизацију. Не бих даље да дужим, оставићемо то.

Господине Шешељ, молим вас да завежете.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Санда, извињавам вам се. Господин Шешељ гаји посебна осећања према вама, али не треба да то показује у Скупштини.

(Војислав Шешељ: Ово су ружне речи.)

Реч има министар др Златибор Лончар.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Само да разјаснимо те ствари које сте ви рекли.

Прво, нико од тих који раде у болницама и у трансфузији неће остати без посла. Шта ми покушавамо овим да урадимо? Покушавамо то да ти људи који раде у болницама коначно раде свој посао, да прате примену крви и крвних деривата и да едукују оне којима предају, ту конкретно мислим на анестезиологе, ту крв. Значи, враћамо им, односно дајемо им оно што стварно треба да раде и оно за шта су се школовали, не само да провере бројеве него и да испрате цео ток процеса.

Друга ствар, ово се ради и зато што је свака болница била целина за себе и дешавало се да је много крви, деривата крви остајало неискоришћено. Они су је чували а нису знали да је неке друге требало, нисмо имали јединствен информациони систем у којем бисте могли да видите где и у којој болници има залиха крви, где има вишка а где мањка – а знате и сами да се ради о ограниченом року трајања и због тога много тога није искоришћено.

Сада не само да ћемо искористити, него ћемо створити услове за оно што сте питали – зашто ми не правимо албумине, е, сад ће се коначно створити услови јер ћете имати јединствен информациони систем за све те банке у којима се налази крв и крвни деривати, знаћете колико имају, колике су им потребе. Свако ће поднети захтев – шта је планирано, шта му треба, зависно од тога шта ће радити, операцију или шта већ планира да ради, јер, сви ти људи имају толико искуства да оријентационо знају шта ће им требати у наредних дан, два, три, пет и онда неће доћи до тога да залихе пропадају и да се то баца. Имаћете већу количину и моћи ћете да је искористите на много бољи начин.

Да не уносите забуну, рекли сте неће моћи, рецимо, добровољни давалац да даје крв у болници „Драгиша Мишовић“ а навикао је ту – не, даје крв на свим тим местима, само што ће се та крв носити на једно место, због уштеде, да се тамо уради контрола и сви они тестови који треба да се ураде. Јер кад радите на више места, отворите реагенсе, урадите анализе одређене количине крви, остали реагенси пропадају. Овако ће доћи људи и узети то. Ви дајете на истом месту али постојаће процедура која ће важити за све, објединиће се на једном месту, урадиће се анализе и нећемо имати, ако сте пратили, ситуацију да се пронађе нешто сумњиво, да су се појавила антитета, па зовемо тог даваоца, он претрне од страха и иде да види да ли је то лажно позитивно или лажно негативно. Значи, те ствари се неће дешавати. То је један од разлога.

Што се тиче инспекције, инспекција је само због технологије јер се технологија мења – не због трансфузиолога него због технологије, да бисмо имали што мање лошијих резултата. Морају да се контролишу реагенси, да се користе у предвиђеним дозвољеним роковима, да се испоштује процес рада и да се максимално све искористи. То је једини разлог а не да би неко контролисао стручност рада трансфузиолога. Ми стварно имамо одличне трансфузиологе, који су се доказали у условима у

којима су радили и како су радили, али сада покушавамо да ту службу стандардизујемо, да сви делови трансфузиолошке службе имају исте услове рада и да свако пријави оно што има од количина, да знамо на које количине рачунамо и да нам остане а да можемо опет да правимо албумине и деривате крви, не да их купујемо него да их имамо. То је једини разлог и једини смисао свега овога.

Сума од 600 милиона динара коју сте поменули је само за ове тестове, то нема везе ни са чим другим, та је сума одвојена искључиво за то. Значи, за технологију и ништа друго. Зато је примена предвиђена од 1. јануара 2019. године, да бисмо успели да систем повежемо и да све завршимо. Јер знамо да ствари не могу да се ураде преко ноћи, него да се све припреми, потребна је едукација и да се служби да све оно што је неопходно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Елвира Ковач. Изволите.

ЕЛВИРА КОВАЧ: Захваљујем.

Поштовани председавајући, председништво, господине министре, сарадници, даме и господо народни посланици, у име Посланичке групе Савеза војвођанских Мађара – Партија за демократско деловање, базираћу се највише на тему вантелесне оплодње.

Кренула бих од онога чега смо сви свесни – да је проблем недовољног рађања деце, који је заправо испод неопходне просте репродукције, огроман проблем са којим се сви суочавамо и у оквиру тога је питање неплодности нешто чиме заиста треба сви да се бавимо.

Подсетила бих све – уважени господине министре, ви сте били присутни 26. октобра, последњег четвртка у месецу, када смо овде постављали посланичка питања и ја сам поставила конкретно питање везано за услове за вантелесну оплодњу, за Правилник Републичког фонда за здравствено осигурање који је тада, за 2016. годину, гласио тако да је услов за учествовање у овој процедури што се година живота тиче био 40 и тада смо предложили да се то продужи можда на 42 године.

Изузетно ми је задовољство што је важећи Правилник Републичког фонда за здравствено осигурање, за ову 2017. годину, такав да је услов за године живота 42 у моменту започињања поступка вантелесне оплодње. Значи, успели смо мало да то продужимо и надам се да ћемо уз заједничку сарадњу успети да још много нејасноћа разјаснимо и да помогнемо свим паровима који се суочавају са овим проблемом.

Нажалост, истраживања и статистике показују да се у Србији скоро 400.000 парова суочава са овим проблемом. Стерилитет није нешто што је урођено и може да се деси било коме, може да се деси чак и онима који већ имају једно дете и то је други проблем о којем би у оквиру расправе о Предлогу закона желела да говорим, али најпре да кренем од тога да је јако битно што коначно доносимо нови закон, јавна расправа је

завршена још почетком прошле године и што се многе недоумице, које су у тренутно важећем закону од 2009. године, сада разјашњавају. Јако пуно ствари је урађено. Желела бих да најпре говорим о томе.

Као што знамо, од 2006. године Републички фонд за здравствено осигурање финансира програм биомедицински потпомогнуте оплодње. Као што сам већ споменула постоје разни услови, као што су године живота, под којима може да се учествује у том програму. Основни услов је да су то жене које имају неплодност и поред одговарајућег лечења, жене које нису рађале или немају деце.

Низ година је Републички фонд за здравствено осигурање финансирао два покушаја за вантелесну оплодњу. Јако је добро што се од средине 2016. године финансира и трећи покушај, јер статистике показују да је, нажалост, ретко успешан први – да су много успешнији други и трећи покушај, те је ово измена коју свакако подржавамо и поздрављамо.

Опште је познато да дозволу за обављање поступка биомедицински потпомогнуте оплодње, по важећем закону има 18 овлашћених здравствених установа и то пет државних и 13 приватних. Ви сте и тада, као и сада, говорили о томе зашто је приликом доношења новог закона важно укључити приватну праксу, да би се што већи број парова могао укључити у овај програм.

Ја сам извукла податке да је од 2010. године, од када постоји Управа за биомедицину, па до 2015. године – до када су здравствене установе извршиле 22 хиљаде поступака биомедицински потпомогнуте оплодње, државних установа било упола мање – 7.300 а приватних 14.600 а да је проценат успешности био од 25 до 30 процената, за који многи кажу да није лоша бројка али сви ми треба да радимо на томе да тај проценат успешности буде што већи.

Као што сам већ у уводу нагласила, желела бих да говорим и о другим проблемима. Јако је добро што РФЗО финансира три покушаја вантелесне оплодње, што смо дошли до тога да је животна доб за жене које учествују у овом програму промењен са 40 на 42 али не би било лоше да се он продужи можда и до 45 година живота, у некој блиској будућности.

Волела бих да отворим и питање мушког стерилитета, о којем се мало разговара, као и о оним паровима где жена има секундарни стерилитет – има, рецимо, једно дете, желела би још деце, а из неких разлога не може природним путем да дође до зачећа. Дозволите ми да у овом случају конкретно споменем различите програме локалних самоуправа, односно АП Војводине не само зато што сам из Зрењанина, али морам да нагласим да је град Зрењанин први пут још 2014. године донео одлуку, а од 2014. године за сваку годину доноси се нови правилник, о критеријумима за остваривање права на финансијску помоћ за вантелесну оплодњу у граду Зрењанину.

Негде почетком априла донет је нови правилник за 2017. годину. Град Зрењанин је управо мислио на ову категорију, мада знам да су финансијске могућности локалних самоуправа различите, али управо је један од услова да у овом програму могу да учествују они парови који не испуњавају услове које поставља РФЗО. Овде се конкретно мисли и на мушки стерилитет и на секундарни стерилитет, значи они парови који већ имају рецимо једно дете, најмање једно дете. Оно што је изузетно добро је што је град Зрењанин већ тада поставио границу годину живота на 45.

Наравно, морамо отворено разговарати о томе да и овде постоје потешкоће, а потешкоће су у томе да се суфинансира, значи да је максималан износ који могу да издвоје 200.000 динара, не би било лоше да то буде већи износ. За сада се финансира само један покушај вантелесне оплодње, па уколико он није успешан, ти парови немају коме поново да се обрете; РФЗО не могу зато што не одговарају тим условима.

Као што сам споменула, АП Војводина такође има свој програм суфинансирања трошкова за биомедицински потпомогнута оплодња, са око 200.000 динара једнократно. Ово је регулисано одлуком покрајинске скупштине – одлуком о праву на суфинансирање трошкова за биомедицински потпомогнута оплодње за друго, треће и свако наредно дете, што значи да је овде услов да када пар или само неко, да ли жена или мушкарац, има своје дете. Мени је неколико људи који се суочавају са овим проблемом рекло да је то нејасно. Тражила сам појашњење из покрајине – чак су неким рекли да ипак не могу да учествују у овом програму јер је прво дете зачето природним путем.

Мислим да треба да разјаснимо ове правилнике, да људима на терену буде јасно на шта имају право а на шта не. Коначан одговор који сам добила и који сам проследила заинтересованима гласи да независно од тога да ли је прво дете зачето вантелесном оплодњом или природним путем, они могу да учествују у овом програму – што је за сваку похвалу, да не би било дискриминације на више нивоа.

Сви ћемо се сложити око тога, да се сада вратимо мало на конкретне одредбе Предлога закона о којем данас расправљамо, сви ћемо се сложити да је суштина, циљ доношења овог закона заправо да повећамо број обављених поступака биомедицински потпомогнуте оплодње и да они буду што успешнији, односно повећање процента успешности ових поступака. Због тога је изузетно значајно то о чему сте ви, господине министре, говорили – да нам овај нови закон доноси и новину у форми банке репродуктивних ћелија, ткива и ембриона.

Знамо да је у важећем закону такође било утврђено постојање, односно могућност постојања банке репродуктивних ћелија и ткива, али због нејасноће, недовољно прописаних услова – односно које делатности заправо треба да обавља – то никада није заживело, било их је немогуће основати а било би изузетно значајно да постоји банка јајних ћелија.

Поново се поставља питање, била би то велика уштеда јер је скупо, да ли би и то такође могао да финансира РФЗО и надам се да ће то тако и бити, што би се народски рекло, чување о државом трошку, јер би олакшало процедуру за све. Такође је значајно, ви сте о томе причали и не желим да понављам јер је и претходних неколико говорника причало о томе да, као што је и раније било, значи као и на основу важећег закона, у поступку биомедицински потпомогнуте оплодње могу да учествују пословно способни мушкарац и жена који су ванбрачни партнери или супружници у браку, може да учествује и жена која је сама и која је способна да буде мајка, да врши родитељску дужност.

Нагласила бих, мислим да о томе нико није говорио, да је добро што је коначно избрисана она одредба према којој је у овај поступак забрањено укључити жену која по годинама живота и општем здравственом стању није способна да рађа, шта год то значило, односно која је у старосној доби која није примерена за рађање. Времена се мењају, сада ћу поново споменути то о чему сам говорила. Нека европска пракса, европска статистика је таква да би требало размишљати о бројци од 45 година. Знам да никада нема довољно пара, али одређени лекари, стручњаци – ја то нисам али сам се заиста распитивала – сматрају да би женама до 45 година, и што се здравље жене као и здравља детета тиче, требало дозволити да се остваре као мајке уколико то желе.

Сви смо свесни тога да је код нас у Србији новац највећи проблем и управо због тога детаљно сам говорила о могућностима РФЗО, односно о трошку државе, затим које су могућности које нуде локалне самоуправе, конкретно сам причала о Зрењанину али постоји пуно примера и ту су услови врло различити, чак и износ новца који се даје. Стога би било добро да се помогне тим локалним самоуправама упутствима где могу још да конкуришу, како да дођу до новца, уколико имају идеја, како би могли да прошире програм на што шири слој парова који на другачији начин не могу да дођу до потомства, на радост свих нас, па и будућих родитеља.

Говорила сам о томе и у октобру а сада бих желела да нагласим да су, као што је опште познато, земље са највећом стопом природног прираштаја скандинавске земље за шта постоји низ политичких, социјалних и других разлога. Најједноставније се то објашњава тиме да су то социјално одговорна друштва, институционализоване солидарности где се људска и мањинска права поштују, где не постоје веће социјалне неједнакости, где је социјална и здравствена заштита приступачна свима. Надам се да ће у блиској будућности, уз заједничке напоре Министарства, сви који имају било какав проблем, они који се у Србији суочавају са стерилитетом, уколико то пожелеле моћи да постану родитељи а неће морати да дигну кредит да би се остварили као родитељи, неће морати да оду на

неке друге клинике које јако пуно коштају, већ ће то моћи да ураде у Србији.

У међувремену сам се сетила, пошто сам споменула неколико здравствених установа – значи 18 овлашћених, да је изузетно значајно што у Зрењанину није условљено да пар мора у одређеној клиници да ради овај поступак, већ могу сами да бирају, а исто је тако и са РФЗО, што је јако значајно јер вероватно на неки психолошки начин доприноси успешности поступка.

Дозволите ми да преостало време овлашћеног представника посланичке групе Савеза војвођанских Мађара – Партија за демократско деловање, врло кратко, говорим о другом Предлогу закона који се налази пред нама. Не бих дуже пошто сте и ви изнели новине овог предлога. Желела бих само да укажем на конкретан проблем који се овде отворио. Волела бих када би ви то разјаснили или када би бар Влада Републике Србије, па можда и на предлог АП, још једном размислила о том проблему.

На основу важећег закона организација трансфузиолошке делатности је одређена тако да постоји, као што знамо, Институт за трансфузију крви Србије, Завод за трансфузију крви Војводине и Завод за трансфузију крви Ниш, као и 44 служби за трансфузију крви при општим болницама, здравственим центрима, клиничко-болничким центрима и болничке банке крви при болницама, институтима и клиникама, њих 76.

Као што је овде речено важећи закон уређује само један део трансфузијске медицине и то припрему крви и компонената крви, док област клиничке трансфузије – која подразумева делатност чувања и издавања крви, компонената крви за терапијску припрему – није уопште био предмет важећег закона. Ова лоша организациона структура довела је до великог броја законом дефинисаних служби које једноставно не могу да обављају делатност, то је у потпуности јасно, јер немају адекватан простор или адекватну опрему итд.

Међутим, оно што нам је остало нејасно и размишљали смо да као посланичка група поднесемо амандман на овај предлог закона а онда смо схватили да то није у овом конкретном предлогу закона, а ради се заправо о броју овлашћених трансфузијских установа о којима овде данас разговарамо, према овом закону. Он се одређује планом мреже здравствених установа који доноси Влада у циљу осигурања доступности крви и компонената крви.

Ми бисмо, вероватно сте упознати са проблемом, предложили да Општа болница Суботица, у оквиру које је служба за трансфузију крви, уколико је то могуће планом мреже установа, који ће донети Влада у року од годину дана од примене овог закона, буде одређена као овлашћена трансфузијска установа, пошто је оснивач АП Војводина. Значи, може и на предлог оснивача, да ипак Општа болница Суботица са великом

традицијом, дакле њихова трансфузијска служба буде одређена као овлашћена трансфузијска установа.

Колико смо ми видели, овде није могло да се интервенише амандманом јер то није део овог предлога, али када Влада буде доносила план мреже здравствених установа, молимо вас да још једном размотрите ову проблематику.

Желела бих да нагласим да је у Суботици велика традиција давања крви још од 1953. године. Према статистикама, годишње је око 5000 редовних давалаца крви. Ако додамо повремене даваоце, који не дају крв редовно али је дају повремено, деси се да у Суботици, на територији Суботице, годишње има скоро осам, девет па и до десет хиљада добровољних давалаца крви.

Важно је напоменути, што се тиче Опште болнице у Суботици, тамо су залихе крви стабилне и довољне. Знам да мора да се размишља у глобалу, али сам желела да нагласим и један позитиван пример и да вас замолим да још једном размислите о овој проблематици. У дану за гласање посланици посланичке групе СВМ Партије за демократско деловање ће подржати ове предлоге. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Драган Весовић.

Изволите.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Уважени господине министре са сарадницима, ево једне седнице на којој говоримо о две тачке дневног реда које по први пут имају смисла и логику да буду у обједињеној расправи. До сада смо имали свашта у обједињеној расправи, али ово су две теме које су везане за медицину и са те стране подржавам овај корак који је СНС начинила да обједини оно што се може објединити у једну тему.

Друга ствар, како волим да кажем – место где почиње струка јесте оно место где престаје политика и колико сам, слушајући излагања својих колега, могао да чујем, сви се више-мање слажемо са овим предлозима закона, и првим и другим. Убеђен сам да ће у дану за гласање можда и сви народни посланици који буду присуствовали, а за Српски покрет „Двери“ могу да кажем са сигурношћу, подржати оба закона.

Но, да није све овако лепо, потрудио се јуче, господин државни секретар, а и данас господин министар у неколико наврата образлажући оно што је мени апсолутно прихватљиво, као и политичкој опцији којој припадам...

(Председавајући: Наставите.)

Хвала, господине председавајући.

Заиста се трудим да излагања колега увек слушам и нисам од оних који добацују са места, тако да сам захвалан колегама који мене слушају. То су неке ствари које ваљда човек, док је млад, стекне у кући.

Дакле, потрудили сте се, господине министре, и ви данас, јуче господин државни секретар, да у једну тему која ми је апсолутно прихватљива и за коју кажем да ћу и ја и покрет коме припадам гласати, убацујете нешто што је мени неприхватљиво. Не мора да буде лично мени, него верујте да у Србији има грађана који врло лоше реагују када се нешто ради по директиви ЕУ.

Овај закон, и један и други, требају грађанима Србије. Немојмо да оно што треба нама буде по директиви. Потпуно је непотребно, то сте неколико пута истакли, а јуче и господин Вицко на седници Одбора за здравље и породицу – пошто имам срећу или несрећу, у овом случају је срећа у односу на колеге које нису могле да слушају додатна објашњења на Одбору за здравље и породицу – рекао сам после седнице у неформалном разговору да не мислим да је то на месту. Наравно, ваше право је да кажете, наше право је да замеримо што сте то рекли и мислим да на томе ова дискусија треба да остане.

Да се вратим, да проговорим коју и о законима. Пошто сам човек из струке али не мислим да све знам, ово су закони који су апсолутно научностручни. Тако да сам као одговорна особа која је имала довољно времена, а неко је од колега споменуо да је закон ушао у процедуру крајем децембра, тако да смо имали времена да се позабавимо законима – потражио помоћ од људи који су од мене стручнији и консултовао колеге из Краљева о тим питањима.

Што се тиче закона о трансфузијској медицини, ја сам јуче госпођи Нади рекао да сам разговарао са трансфузиолозима здравственог центра „Студеница“ у Краљеву и они су рекли нешто што ме је учинило радосним, да су у току израде овог закона имали блиску сарадњу са госпођом Надом из Управе за биомедицину. Мислим да то треба да буде пример рада за убудуће, да се консултују људи од струке да би донели нешто што је питање струке. Тако да Српски покрет „Двери“ није поднео ни један амандман. Правно се и законски регулише једна област која треба да се регулише, која отвара низ озбиљних питања и све оно што сам чуо и јуче и данас, у излагању господина министра и у излагању колега, је нешто што апсолутно могу да подржим.

Мало ћу се више позабавити законом о биомедицински потпомогнутој оплодњи јер је то тема која је и народу и мени као човеку из струке, али првенствено као човеку из народа, много ближа

Потпуно се слажем са господином министром у оном делу излагања који је, морам да кажем колегама из СНС-а, прочитао. Ево видите, није срамота када и министар чита. Не сумњам да је он то знао да нам каже, сигурно је знао, али је хтео у краћем временском интервалу да нам каже нешто више, временом ограничен. Често се замера, господине министре, ако неко из опозиције нешто прочита да му је то написано. Не знам на ком

месту. Ја знам да сте ви то рекли, свако објашњење је било усмено и захвалан сам вам.

Посебно се слажем са оним делом у којем се каже да ово није једина ствар коју можемо да урадимо да бисмо решили једно од кључних питања ужасног демографског стања у Србији. То сте као посебан акценат у свом излагању рекли. Тако да ово јесте једна ствар коју морамо да урадимо али и хиљаде других ствари морамо да урадимо, на томе треба да радимо и о томе ће причати колеге које ће после мене да говоре.

Што се тиче питања сурогат мајке, ми у Српском покрету „Двери“ апсолутно подржавамо законско решење које је као такво поднето и предложено. Дакле, око тог питања сурогат мајке се не слажем са многим колегама које имају другачије ставове. Наравно, свако има право да изнесе свој став и да га брани. Ми мислимо да је предложено законско решење добро и мислимо да оно што се предлаже у грађанском законнику, који сте опет након тога споменули, схватио сам да сте га споменули не у смислу да би га промовисали него да га представите онима који имају другачије мишљење од мог и оног које је у закону предложено, као могућност да своје мишљење пробају да искажу и на неки начин артикулишу.

Шта већину обичних људи интересује када је у питању Закон о биомедицински потпомогнутој оплодњи? Њих интересује како савремена медицинска достигнућа могу да им помогну да остваре оно што, нажалост, природним путем не могу. Зато је на првоме месту, по мени, питање одговорности и установа и појединаца који ће те процесе спроводити. Зато сам и убеђен да сте ви, као подносилац закона као и људи који су радили на изради тог закон, највећи део закона томе и посветили што је, са моје стране и становишта Српског покрета „Двери“, апсолутно позитивно и начин на који и треба да се ради.

С обзиром на то да биомедицина страховито брзо напредује, да сви ти технолошки процеси који ће моћи да се користе у смислу потпомогнутог проширења породице, страшно брзо напредују – доћи ће ка Влади Републике Србије, ка надлежном Одбору и ка овој Скупштини амандмани које смо ми писали, који су чисто техничке природе. Дакле, закон је по нашем мишљењу врло добар, али амандманима смо неке ствари желели да поправимо. Морамо стандарде потпуно јасно да пропишемо.

Оно што сте рекли да више неће морати да се обнавља, ја ћу то назвати лиценцом, апсолутно је позитивно да би се уштедело, и то је добро, али ако ће контроле бити чешће по стандардима које ћете ви прописати, стандарди онда морају да буду апсолутно прописани, али да мере казнене политике које сте тамо предвидели а које су по важећим законима различите за приватне предузетнике или за установе, чини ми се да је могао да буде остављен рок да се неке грешке које могу да се исправе – исправе, а стандарди који можда нису кориговани – мало коригују. Уосталом, то ће бити тема када буде речи о амандманима.

Треће питање, не мање важно, јесте питање злоупотреба које се могу дешавати, које ми из ове перспективе можда још не можемо да видимо, јер закон није заживео, а које ће нам време у коме закон буде функционисао показати. Чини ми се да је и ту уложено доста труда да се све евентуалне злоупотребе сведу на најмању могућу меру. У том смислу доживљавам и оно што је речено о сурогат мајкама.

Оно што у будућем периоду морате да урадите као Министарство за здравље, али не само ви и ваши сарадници у Министарству и Управи за биомедицину, него ћемо морати и ми као грађани и сви у Скупштини да у наредном периоду отворимо очи и пратимо спровођење свега овога. Јер, ако ово што је апсолутно добро остане само слово на папиру, неће нам ваљати ни труд који сте ви уложили а да нескромно кажем и ми, који смо се потрудили да кроз разговоре и дискусије о овоме више сазнамо. Неће нам бити довољно, јер они људи којима овакав закон треба да помогне, кажем, неће бити задовољни.

Ово је само један мали корак, али да би човек направио хиљаде корака мора да направи први, да нешто што се зове ужасна демографска слика у Србији, нешто што се зове могућност да нас у одређеном временском периоду нема – поправимо. Сви они разлози које сте рекли – и остваривање неких професионалних амбиција, и одлуке да се рађање обавља у позним годинама, и одлуке породица које, Богу хвала, могу да имају дете а да не остану на малом броју деце – све су то фактори о којима треба да као озбиљна држава размишљамо.

Чини ми се да доношење оваквог закона који, понављам, јесте у интересу Србије а не по директиви ЕУ, јесте први озбиљан корак који показује озбиљност државе и око чега могу различите политичке опције да се сложе, јер Богу хвала – у питању је струка, а не политика. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић. Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Посланичка група Доста је било поздравља намеру и жељу да се унапреде решења у ове две области у односу на законе који су важећи. Препознајемо чињеницу да није било лако писати ове законе и уређивати ове области, а нарочито област биомедицински потпомогнуте оплодње, јер као што сам и на седници Одбора рекла, ту нема неконтроверзних решења, само можемо да их градирамо од мање контроверзних до најконтроверзнијих.

Поздрављам чињеницу да су у односу на претходни закон у области биомедицинске оплодње неке ствари либерализоване. Међутим, морам да изразим велику бригу због начина на који је то урађено. Мислим да постоји простор да се поштри контрола како бисмо били сигурни да неће доћи до злоупотреба. Мислим да и сам предлагач закона каже у анализи ефеката закона да је ова области врло осетљива, са прогресивним

развојем и са великим могућностима злоупотребе. То је онај део који мене брине. Значи, мене не брине жеља да нешто либерализујемо, него како ћемо и да ли ћемо довољно добро то успети да исконтролишемо.

Оно што ме највише брине јесте да је до сада, претходним законом, једним јединим чланом увоз и извоз био забрањен. Сада увоз и извоз дозвољавамо и то је као идеја сасвим у реду. Међутим, брине ме чињеница да се он дозвољава у једном једином члану закона. У том члану се каже – увоз и извоз се дозвољавају, а остало ће да пропише министар кроз подзаконска акта и решења.

Такође се прописује да се увоз и извоз морају обављати под условом да буду обезбеђени квалитет и безбедност. Мислим да није довољно прописати само квалитет и безбедност као неопходне услове у закону а све остало оставити за подзаконски акт, зато што могу да замислим разне ситуације – а већ смо имали кроз дискусију и примере неких од њих који могу да искрсну и који су врло проблематични, нису неопходно везани за квалитет и безбедност али могу да представљају проблем. Мислим да то не треба прописивати подзаконским актом, него да би требало мало детаљније то учинити у закону.

На пример, када је у питању увоз репродуктивних ћелија, наш закон прописује да се могу користити само репродуктивне ћелије даваоца који је жив. Ако ми увеземо ћелије, значи, увеземо ћелије – оне су безбедне, оне су квалитетне, али ми не знамо да ли је давалац тих репродуктивних ћелија и даље жив и немамо начина да то проверимо. Можда је он своје репродуктивне ћелије дао у држави у којој законодавство дозвољава да и након његове смрти ћелије буду даље дониране. Значи, и ту сада имамо несагласје.

С друге стране, у случају извоза ћелија наше законодавство каже да се од једног донора или даваоца репродуктивних ћелија може оплодити само један пар супружника, али уколико ми увозимо ћелије, да ли ми знамо да ли их је у иностранству давалац тих ћелија већ некоме донирао, што је потпуно у складу са њиховим законодавством, значи није у супротности са законодавством те земље. Опет имамо квалитетне и безбедне репродуктивне ћелије за употребу, али их употребљавамо супротно од онога што је нашим законом прописано. У том смислу волела бих да видим у овом предлогу закона много више детаља за тако неке контроверзне ситуације. Мислим да један члан није довољан да све то покрије.

Даље, друга важна ствар која ме брине јесте што овај предлог закона у односу на претходни, важећи, дозвољава да се овом делатношћу бави и приватна пракса. У закону који још увек важи, овом делатношћу су могле да се баве здравствене установе у државној својини и приватне установе које су друштва са ограниченом одговорношћу, значи клинике. Причам о економским појмовима, о приватној пракси, народски речено

паушалцима, тј. предузетницима који нису имали могућност да се баве овом делатношћу а сада се њима то дозвољава. То не мора неопходно бити лоше, не кажем ни да је то неопходно лоша идеја, али ме нешто брине. Брине ме чињеница те приватне праксе, то су приватне гинеколошке ординације.

Ми смо већ имали проблем са приватним гинеколошким ординацијама које су предузетници, у ствари, мислим да га имамо и даље када је реч о пријављивању абортуса које обављају. Ви знате врло добро да се наша званична статистика апсолутно не слаже са цифрама које стручни људи из те области износе када је реч о броју абортуса који се код нас обаве. У образложењима се увек каже да је разлог тај што приватне гинеколошке ординације не пријављују случајеве абортуса, највероватније из економских разлога, зато што паушалци ако пробију одређени лимит губе статус паушалца и онда се то ради на сиво, на црно. Не могу ни њих да кривим, јер наше су пореске стопе стварно ненормалне, али констатујем да то постоји као проблем.

Ако знамо да постоји проблем са приватном праксом а сада имамо законски предлог који прописује и јединствени информациони систем, прописује врло пипаве, осетљиве податке који обавезно морају да се воде – да ли смо сигурни и колико смо сигурни да ће те и такве гинеколошке ординације да испоштују ту одлуку. Наравно, то је ствар контроле. Зато имамо инспекцију. Међутим, тренутно важећи закон је за дозволу за обављање делатности прописивао да мора да се обнавља на пет година. Овај закон каже – дозвола је трајна.

Разумем аргумент да се тиме жели уштеда на трошковима издавања дозволе тим здравственим установама, пре свега у државној својини, али с друге стране плашим се, с обзиром да је ово врло пипава област која има, како и сами кажете, прогресиван развој са врло великом могућношћу злоупотреба – ако ми свима дамо дозволе на неограничени временски период а да при томе инспекцијски надзор није пооштрен, да је пооштрен барем на годину дана, него је и даље остао на две године – ја просто изражавам страх и зебњу да ту може доћи до нежељених појава које смо могли предупредити, значи, да смо мало стриктније прописали ту контролу.

Ако тренутно нисмо у стању да то урадимо, можда смо могли да одложимо давање дозволе приватној пракси још неко време, јер у овом предлогу закона, ни једног ни другог, рецимо, није прописан рок када ће инспекција почети са радом. У Закону о трансфузијској медицини прописани су рокови да јединствени информациони систем треба да проради за две године. Ја сам врло задовољна што је то тако, што је прописан рок. Прописан је још један рок, али не и рок за почетак рада инспекције. Можда би се могле, мада је сада касно, неким амандманом или накнадним предлогом измена или допуна закона поправити ове две ствари,

о стриктнијој контроли да се поведе рачуна и ја бих тиме била врло задовољна.

То су две најкрупније примедбе. Ово остало су ствари које се много лакше могу исправити, на пример, број подзаконских аката које министар треба да пропише након доношења овог закон за мене је невероватно велики и неприхватљив. Имамо Предлог закона од 73 члана и у 20 од та 73 члана каже се да ће министар прописати ближе услове за ово, ближе услове за оно итд. То је превелики број подзаконских аката. Сматрам да су неки од њих могли да буду саставни део овог закона, из више разлога.

Један од мени врло битних разлога је чињеница да се подзаконски акти доносе далеко од очију јавности, значи, унутар неких стручних кругова изван лаичке јавности, не кажем изван унутарстручних кругова, али ми као лаици немамо лак приступ тим актима. На интернет презентацији Министарства здравља и осталих министарстава уредно ћемо наћи све законе из области здравља, али подзаконске акте врло ретко. Значи, и када се донесе тај акт врло је тешко касније до њега доћи. Могуће је, није немогуће, али је компликованије.

Друга ствар, ја сам за то да када се доносе прописи што већи број прописаних одредби буде донет у Скупштини, која је највише законодавно тело, а да се за подзаконске акте које ће прописивати министар оставе обрасци, висине трошкова неких такси и те, неке мање важне ствари. Али, на пример, услови и начин по којима ће се обављати увоз и извоз требало би да буде саставни део овог закона а не подзаконски акт. Исто важи и за услове под којима ће се тестирати, дистрибуирати, очувати итд. репродуктивне ћелије. Национални стандарди квалитета такође би требало да су део овог закона, по мени, а не део подзаконског акта – чиме би растеретили и министра да не мора да се преради, што би рекли.

Још једна примедба односи се на члан 3. у Закону о биомедицински потпомогнутој оплодњи, где је набројано значење израза који се користе у закону – тако гласи наслов тог члана. Ту, на пример, постоји одређени број израза који су дефинисани а који се апсолутно нигде не користе у закону: лабораторија за крио поступке, ембриолошка лабораторија, валидација, квалификација, критично... У оном другом закону о трансфузијској медицини постоји: хемовигиланца, која се исто нигде у закону не спомиње. Претпостављам шта се ту могло десити, има две верзије; једна је да се преводило нешто што захтева директива ЕУ, па је тако промакло, а друга је да су можда ово изрази који су у неком првом нацрту закона били коришћени а после је решено да се ти делови текста пребаце у подзаконски акт.

Последња ствар односи се на оба закона, морам и овде да замерим а замерила сам и на седници Одбора, да је материјал који смо добили у вези са ова два закона – како текстови Предлога закона тако и анализе разлога за доношење закона, имали су неприхватљиво велики број

граматичких, правописних и словних грешака. И раније смо добијали законе у којима се пронађе ту и тамо понека грешка, али то је нормално – ко ради тај и греша. Међутим, овде је тога било врло, врло много и само сам хтела да дам предлог да, пре него што се у Скупштину упуте предлози закона, тај материјал погледа лектор, ако имате запослене лекторе у Министарству или у Влади, а ако не – не би било згорег да се запосле. Изузетно је тешко читати материјал са оволиким бројем словних грешака.

Што се тиче Закона о трансфузијској медицини, поздрављамо боље уређење рада трансфузиолошких служби. Мислимо да је ово добро решење али и даље стоје примедбе, ове опште примедбе које су исте за оба закона, а то је да опет имамо невероватно велики број подзаконских аката за које се очекује да их пропише министар а не Народна скупштина. Од 55 чланова Предлога закона у 17 чланова каже се да министар треба нешто да пропише.

И, као што сам рекла, рок за успостављање и почетак рада инспекције није прописан, док је, рецимо, прописан рок за вођење јединственог регистра и за успостављање јединственог информационог система. То желим да похвалим. Врло сам задовољна што имамо неке рокове, е сад још само да их испоштујемо и онда ће све бити у савршеном реду. Толико од мене овом приликом. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Министре, желите ли реч? (Да.)

Изволите.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Ви сте доста тога рекли, али онда сте прелазили са теме на тему и само нисте повезали ствари.

Прво, рекли сте да приватне клинике код вас буде сумњу да ли ће успети, да ли ће инспекција довољно пута изаћи. Морате само да се вратите на почетак. Значи, да би приватна клиника – сада, по овом важећем закону – могла да учествује у овоме, да ли је приватна или је државна, она мора да испуни све услове. Значи, то је основ свега. Клиника када испуни све услове не може да ради то што сте ви малопре рекли – да нешто не пријављује, да не ради или било шта.

Значи, једно искључује друго. Када испуне све те услове, инспекција их најмање једном у две године контролише. У случају пријаве, покреће се контрола одмах. Крајње је једноставно – кад неко уложи толико у опрему, у кадар, у све што је неопходно – то много кошта, тешко да ће се неко играти са тим да после тога нешто не испуни. Ми из тог разлога сад ово и радимо, јер ми сад нисмо могли да то контролишемо уопште. И зато мислимо да ће бити много бољи резултати.

Што се тиче инспекције, из тог разлога се сада инспекција и премешта из области биомедицине, да би могла да утврди све оно на шта сумњамо да може да се злоупотреби. Нисте погледали, 18 месеци од

момента ступања на снагу, односно од испуњавања свих услова – да се обучи инспекција, да се обуче сви. Значи, пише.

Подзаконски акти... сигуран сам да сте свесни да не може све да се регулише законом, посебно оне ствари које су као жив организам. Подзаконским актима регулисаће се, идемо на то да се сродни чланови споје и од тих 17 колико их је – биће пет. Све сродне области, чланови којима се регулишу, треба да се споје али не можете изменама закона јер би стално мењали закон јер ту се ствари мењају на годишњем, двогодишњем нивоу – и референтне лабораторије и узорци који се раде, све анализе које се раде.. Значи, то толико напредује... и сада, рецимо, имате у закону услов којим се одређује камера којом се гледа ембрион; ставићете га у закон а он ће до године бити превазиђен јер ће се променити камера – биће нека друга, савременија.

Никоме се не исплати да толико уложи а да после не прати токове и да не испуњава услове. Значи, то је крајње једноставна логика. Зашто би неко ризиковао када можете сваки дан да уђете и да проверавате, а наравно – када дајемо толики новац, сигурно да нећемо више дозвољавати да се тај новац троши а да ми немамо контролу и да нам увек успева последњи покушај. Па нисмо ни ми толико наивни. Ето, о томе се ради. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Даница Буквић. Изволите.

ДАНИЦА БУКВИЋ: Поштовани председавајући, уважени министри са сарадницима, даме и господо народни посланици, пред нама су два веома значајна предлога закона из области здравствене заштите, Предлог закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи и Предлог закона о трансфузијској медицини.

Прво бих се осврнула на закон о биомедицински потпомогнутој оплодњи. Подсетила бих да потешкоће при остваривању потомства представљају проблем са којим се суочавају милиони људи широм света. Из тог разлога не чуди чињеница да потреба за лечењем неплодности поступцима асистираних репродукције расте у свим земљама. Биомедицински потпомогнута оплодња или како је најчешће називамо – вештачка оплодња, у хуману репродуктивну медицину званично је ушла 1978. године и од тада до данас бележи се огроман научни и технолошки напредак у овој области.

Данас поступци асистираних репродукције представљају средство којим ће 70 до 80 процената парова доћи до потомства и захваљујући којем се рађа пет милиона беба широм света. Овом методом лечи се неплодност у случајевима када се узроци неплодности не могу отклонити, него се морају заобићи.

У Србији готово 200.000 парова, односно сваки седми пар има проблем да спонтано добије потомство. Од тог броја чак њих 60.000 су

кандидати за вантелесну оплодњу. У току 2016. године о трошку државе омогућено је 4.616 покушаја лечења неплодности вантелесном оплодњом. У 2.074 случаја бебе су или рођене или су на путу. За ову годину Фонд за здравствено осигурање потписао је уговоре и са десет приватних установа у којима парови могу да то ураде о трошку државе, а вантелесна оплодња обавља се и у пет државних клиника.

Важећи Закон о лечењу неплодности биомедицински потпомогнутим оплођењем донет је 2009. године и тада је делимично био усклађен са европском регулативом из ове области, међутим након шест година примене јавља се потреба даљег побољшања и прецизирања услова и организације биомедицински потпомогнуте оплодње, као и надзор над обављањем ове делатности.

У постојећем законском оквиру који се односи на лечење неплодности, у поступцима биомедицински потпомогнуте оплодње нису довољно прецизирани услови под којима се ова делатност може обављати а у које спадају тестирање, обрада, замрзавање, одмрзавање, очување, складиштење и дистрибуција репродуктивних ћелија и ембриона, као и увоз и извоз репродуктивних ћелија.

Последица је лоша пракса да се у различитим здравственим установама које спроводе поступке биомедицински потпомогнуте оплодње ови услови дефинишу на различите начине, услед чега изостаје квалитет у примени овог закона, полазећи од чињенице да је основни циљ уређивања области биомедицински потпомогнуте оплодње стварање услова да се овај поступак обавља на униформан начин, а све у складу са савременим стандардима медицинске праксе и науке.

Један од разлога израде новог закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи јесте проширење дефиниције поступка биомедицински потпомогнуте оплодње који се у важећем Закону односи само на случајеве неплодности, док Предлог новог закона проширује овај поступак и на случајеве постојања медицинских индикација за очување плодности.

На овај начин предложени закон омогућава већем броју лица да учествује у поступку биомедицински потпомогнуте оплодње, јер се утврђује и право на поступак замрзавања репродуктивних ћелија због постојања могућности смањења или губитка репродуктивне функције из медицинских разлога, што до сада није био случај.

Такође, доношењем овог закона утиче се на подизање свести грађана о значају донаторства, чиме ће се повећати број успешног лечења поступком биомедицински потпомогнуте оплодње и унапредити квалитет пружене здравствене заштите у складу са савременим стандардима медицинске праксе. Овај поступак регулисан је прецизним прописивањем услова под којима се спроводи и ко може да га спроводи, тј. које установе, као и јасан инспекцијски надзор за спровођење ове процедуре.

Због повећане учесталости неплодности последњих година у нашој земљи, као и објективне потребе да се што више парова са овим проблемом укључи у поступак биомедицински потпомогнуте оплодње, предлагач закона је значај доступности здравствене делатности биомедицински потпомогнуте оплодње препознао на начин да је новим законским оквиром омогућено и приватној пракси да учествује у пружању здравствене услуге ове врсте.

Досадашња пракса је била таква да се само на нивоу терцијарне здравствене делатности спроводила процедура биомедицински потпомогнуте оплодње, међутим, у складу са праксом и законима ЕУ, прихваћен је став да се под једнаким условима и приватна пракса укључи у спровођење ове делатности. Ово је оправдано и са економског становишта јер се стимулише појава нових привредних субјеката на тржишту, као и тржишна конкуренција.

Због осетљивости ове области и реалних могућности злоупотребе посебно је значајно што се прецизирају поступци континуираног инспекцијског надзора који делује у оквиру Управе за биомедицину и јасно дефинише састав инспекцијског надзора.

Предвиђено је да то буду едуковани инспектори из области биомедицине који ће својим деловањем осигурати висок ниво квалитета у области биомедицински потпомогнуте оплодње. До сада је овај поступак био недовољно прецизно дефинисан, уз доста недоречености, што је стварало нејасноће у погледу ко треба да спроводи инспекцијски надзор, односно где треба формирати овај надзор.

Поред овога, утврђена је и потреба терминолошког усклађивања и прецизирања у циљу хармонизације домаћег права у овој области са правом ЕУ.

Овим предлогом Закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи постиже се и начело економичности јер се уводи новина која прописује да се дозвола за рад установама које обављају ову делатност издаје на неодређено време, уз могућност одузимања у складу са законом, а до сада је ова дозвола морала да се обнавља сваких пет година, уз одређену новчану накнаду која није мала.

Оно што бих посебно желела да похвалим јесте нови правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања за 2017. годину, којим се повећава старосна граница за вештачку оплодњу са досадашњих 40 на 42 године. Ово сматрам веома значајним јер се старосна граница за рађање због социјалних услова живота, све већих здравствених потешкоћа када је зачеће у питању, економских и других разлога, значајно померила па ће се овим пружити шанса и женама старијим од 40 година да се остваре у улози мајке.

О озбиљном и одговорном приступу Владе Републике Србије овој теми говори и чињеница да је у изради нацрта закона учествовао

велики број стручњака из ове области и шира јавност, која је имала могућност да шаље своје предлоге и сугестије, као и да је јавна расправа спроведена у периоду од 22. јануара до 11. фебруара 2016. године.

Дакле, Предлог закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи има за циљ повећање броја обављених поступака биомедицински потпомогнуте оплодње и повећање укупног броја успешних поступака биомедицински потпомогнуте оплодње, кроз уређен организациони систем у овој области и стварање јединствених услова за обављање поступака биомедицински потпомогнуте оплодње, успостављање система квалитета, јасан инспекцијски надзор и увођење јединственог информационог система у овој области. Све наведено ће, по мом дубоком уверењу, значајно утицати на смањење тзв. беле куге и повећање наталитета у Србији, што је од великог значаја и из тог разлога ће посланичка група СПС у дану за гласање подржати предлог овог закона.

Други предлог закона о коме данас расправљамо и о коме бих рекла неколико речи јесте Закон о трансфузијској медицини. Ова мултидисциплинарна грана медицине до сада је функционисала са доста проблема због непрецизно регулисане поделе рада између здравствених установа, често неадекватног простора, опреме и кадрова у појединим установама. Новим законом се прецизно уређује начин, поступак, услови, организација и делатност трансфузијске медицине, као и надзор над спровођењем овог закона и над обављањем трансфузијске медицине на територији Републике Србије, али и друга питања од значаја за спровођење ове делатности.

Потреба за доношењем новог закона произилази из чињенице да је неопходно да се област трансфузијске медицине уреди на свеобухватан начин и прецизније дефинише подела улога свих здравствених установа које у свом делокругу рада користе крв и компоненте крви.

Важећим законским оквиром мрежа здравствених установа из области трансфузијске медицине обавља се на три нивоа. Први је Институт за трансфузију крви Србије, Завод за трансфузију крви Војводине и Завод за трансфузију крви Ниш. Други ниво чине службе за трансфузију крви које су функционисале при болницама, здравственим центрима и клиничко-болничким центрима. Трећи ниво чине болничке банке крви при болницама, институтима и клиникама.

Овакав систем уређења мреже здравствених установа из области трансфузијске медицине није функционисао на задовољавајућем нивоу, пре свега због нејасне поделе рада између ових нивоа, као и неадекватне опреме и кадрова. Поред тога, на овај начин је уређен само један део трансфузијске медицине који се односи на припрему крви, док област клиничке трансфузиологије – која подразумева делатност чувања и издавања крви и компонента крви, испитивања, бригу за оптималну

примену крви и праћење ефеката лечења – није уопште било предмет важећег закона.

Нови закон управо из ових разлога уводи два нивоа здравствених установа које ће обављати делатност трансфузиолошке медицине и то са јасно дефинисаним делокругом рада. Први ниво, а то су трансфузијске установе које ће се бавити припремом крви и компонената крви, делатношћу промоције, планирања, прикупљања и тестирања, обраде, чувања и дистрибуције крви и компонената крви. Други ниво односи се на клиничку трансфузију која се спроводи и у болничким банкама крви и која обухвата делатност чувања крви и компонената крви, терапијску примену крви, предтрансфузијска испитивања, бригу за оптималну примену крви и праћење ефеката лечења компонентама крви.

Дакле, досадашњом законском регулативом није била јасно дефинисана улога банака крви, односно клиничке трансфузиологије. Предложена решења су у потпуности усклађена са европским стандардима и препорукама СЗО, јер ће учествовање специјалиста трансфузиолога у процесу лечења сваког пацијента значајно допринети смањењу компликација и нежељених реакција које могу настати као последица примена крви и компонената крви.

Досадашњом праксом трансфузиолог је само испоручивао крв на основу требовања лекара специјалисте, где се завршавала његова одговорност у процесу лечења пацијента. Важећим законом је већ предвиђена неопходност тестирања крви према међународним стандардима и протоколима на одређене болести које се путем крви могу пренети, као што су хепатитис б, ц, сида и сифилис.

Међутим, ново законско решење овај поступак подиже на већи ниво безбедности тако што уводи јединствену методу на територији целе Републике Србије, тзв. НАП методу технике умножавања нуклеинских киселина, која је у великој мери ефикаснија и поузданија метода, а такође, до резултата се овом методом долази значајно брже. Ова метода ће се спроводити од стране овлашћене трансфузиолошке установе која има дозволу за обављање поступака тестирања крви.

Управа за биомедицину извршила је анализу броја прикупљених и потребних јединица крви и компонената крви и утврдила је да је тај број у сталном порасту и да у резервама има довољно крви али због лошег планирања, нерационалне потрошње и сезонских несташица крви, нема довољно ових јединица за потребе пацијената као крајњих корисника здравствене заштите. Управо због тога, да би се континуирано обезбедила адекватна количина крви и компонената крви, овим законом је предвиђено доношење годишњег плана потреба за крвљу у свим болничким банкама, а на основу достављања анализа потребе сваке банке крви овлашћеним трансфузијским установама од којих се снабдевају – она доноси целокупни годишњи план.

Предлог закона о трансфузијској медицини предвиђа и увођење јединственог информационог система чиме ће се постићи ефикаснији рад, боља и бржа комуникација између здравствених установа у овој области. Такође, отклониће се све отежавајуће околности у смислу праћења трага јединице крви и компонената крви од даваоца ка пацијенту и обрнуто, као и праћење нежељених догађаја и реакција.

Новим законом је на јасан начин утврђен и инспекцијски надзор у оквиру Управе за биомедицину над радом овлашћених трансфузијских установа и болничких банака крви, што није случај у постојећем закону којим је прописано да инспекцијски надзор врши здравствена инспекција. Овим се утиче на отклањање свих нејасноћа и недоречености око вршења инспекцијског надзора, јер у пракси постоји недоумица где треба формирати инспекцију.

С обзиром на значај овог закона који се доноси, ради што бољег регулисања односа у области трансфузиологије а пре свега у циљу што безбедније и сигурније примене крви и компонената крви у лечењу грађана, посланичка група СПС ће се у дану за гласање изјаснити, односно подржати и овај закон, као и Закон о биопотпомогнутом оплођењу. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вама.

Нема више пријављених од овлашћених представника.

Добро. Захваљујем.

Посланик Зоран Живковић. Није ту.

Посланица Мариника Тепић. Није ту.

Посланик Маријан Ристичевић. Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, тек толико да подигнем ове који шетају и сметају, ја своје време уступам свом колеги Милетићу. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Посланик Ненад Константиновић. Није ту. Бранимир Јовановић. Није ту.

Гордана Чомић има реч. Изволите.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Слушајући расправу и, нажалост, читање образложења министра – у Скупштини се говори, код куће се чита – али добро, не замерам то. Али слушајући целу расправу, мислим да дубоко грешимо у приступу. Није ово закон који је стручан. Ово је дубоко политички закон, најполитичкији којим се ова скупштина у овом сазиву бавила. Овим законом ви мењате етику и друштвене односе у једној области, испровоцирани технологијом и правилима које је технологија донела.

Ја сам, наравно, за уређење ове области, поготово зато јер Србија спада у једну од ретких земаља где је рођена беба друге генерације из вантелесне оплодње 2014. или 2015. године. Дакле, девојчица која је зачета 1994. године постала је мајка природним путем, што је редак случај. И разумем тачно колико је важно да друштво, да институције, да министар,

да сви ми који водимо рачуна о буџету кажемо – новац из буџета треба користити тако да буде контролисано на који се начин користи, да би медицински потпомогнутом оплодњом неког усрећили, без обзира да ли је у пару или је самосталан родитељ.

Али би било важно да смо овде више говорили о етици, о последицама које ће овај закон произвести у другим законима. Ми ћемо морати мењати дефиницију шта је мајка. Ми ћемо морати мењати дефиниције у Уставу шта сматрамо оним што је нови модел у друштвеним односима. Због тога ми се чини, уз пуно поштовање огромног напора стручних људи који су написали закон пазећи да све оно што треба да буде покривено и дефинисано тако и буде, али да разумемо да се овде постављају дубоко етичка, односно тиме и политичка питања. Која су моја права ако сам вантелесно, медицински потпомогнуто рођено дете? Која су моја права ако буде измена и буде дозвољено сурогат мајчинство? Која су моја права као донора? Дакле, сва та врло деликатна етичка питања су у суштини овог закона.

Мени је драго што је закон био довољно дуго у процедури да га прочитамо. Волела бих да се усвоје неки амандмани који су у процедури и волела бих да много више причамо, без читања образложења, о томе шта овим законом мењамо за тих 2.000 људи код којих ће успети, вероватно, медицински потпомогнута оплодња током године и какву поруку шаљемо за неких других 4.000 људи следеће године о томе шта ова држава хоће да уради, на који начин, да би се њима омогућило да постану родитељи.

Зашто ово говорим? Ви знате боље од мене да у Великој Британији имате дете са три родитеља, имате генетски материјал две мајке и једног оца. То су дубоко етичка питања. Ја сам захвална лекарима, истраживачима и вама, што су нам омогућили својим знањем, својим технолошким напретком и својом храброшћу у интервенцији да покренемо и етичка питања која вашим знањем настају, надамо се, правећи срећу онима који децу на овакав начин успеју да добију. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вама.

Министар има реч.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Ја се извињавам, само да разјаснимо једну ствар.

Овај закон, односно Предлог закона и све остало донела је струка. Никакве везе нема политика, нити било шта друго. Изволите, проверите. Проверите да ли је било некога ко није укључен у прављење предлога овог закона. Само проверите да ли је неко изостављен и да није учествовао у овоме и да ли је нека струка прескочена у вези овога. Немојте пребацивати на политику. Никакве везе закон нема са политиком, чиста струка.

ПРЕДСЕДНИК: Чист одговор.

Реч има народни посланик Дубравка Филиповски.

ДУБРАВКА ФИЛИПОВСКИ: Господине министре, уважени државни секретари, колеге и колегинице народни посланици, после јучерашње добре информације да је Влада Републике Србије одобрила запослење 2.010 медицинских радника, ми данас у парламенту Србије расправљамо и о два веома важна закона за медицински, за здравствени систем Србије.

Апсолутно сам за уређење обе ове области и у дану за гласање подржаћу оба ова закона.

Оно што је важно због грађана Србије да у овој својој краткој дискусији кажем је да у Србији 400.000 парова има проблеме које решава вантелесном оплодњом. Али, оно што је такође важно рећи је да ниједан од тих парова у Србији не чека за вантелесну оплодњу, да је Министарство здравља правилником повећало границу за вантелесну оплодњу са 40 на 42 године, да већ од 2006. године РФЗО финансира три вантелесне оплодње и да су многе општине и градови у Србији укључене у суфинансирање вантелесне оплодње.

Предлог новог закона детаљно уређује целу област биомедицински потпомогнуте оплодње и све поступке везане за добијање, обраде, испитивања репродуктивних ћелија, као и мере надзора над радом центара за вантелесну оплодњу. Важно је истаћи и да је у потпуности усклађен са законима ЕУ и, колико је мени познато, у Србији има 18 центара за вантелесну оплодњу.

Ипак, најважнија новина овог закона је да би парови који успешно заврше поступак вантелесне оплодње убудуће могли да поклоне преостале замрзнуте ембрионе који им више не требају. Поклањање ембриона препознато је као нешто што је корисно и за друштво и циљ овог закона је да се ембриони у ствари не производе да би се поклањали, већ да би се поклонили паровима који имају велике проблеме. Таквим паровима се пружа нова могућност као да су усвојили дете.

Ипак, због грађана Србије желим да истакнем колико је ова област важна једним примером државе у региону која нема ову област уређену, како би грађани Србије могли да виде са којим се проблемима суочавају парови, жене у вештачкој оплодњи. То је, нажалост, Босна и Херцеговина. Ја желим да наведем само један пример.

Значи, жена је прошла кроз 10 поступака биомедицински потпомогнуте оплодње, од чега је било пет инсеминација и пет поступака вантелесне оплодње. Из тела ове жене извађено је 65 јајних ћелија за само једну трудноћу. Седмогодишњи процес лечења завршен је успешно близаначком трудноћом и рађањем два здрава детета, али све поступке вантелесне оплодње овај брачни пар је платио уштеђевином, кредитима, поклонима. Затим, у овој земљи не постоји могућност вантелесне оплодње уз помоћ донираних ћелија, па су грађани и грађанке принуђени да вантелесну оплодњу раде ван граница своје државе, што додатно повећава и

цену лечења, а да не говоримо колико замрзавање ембриона позитивно утиче на здравље жена, колико су парови који улазе у поступак вантелесне оплодње изложени мањем стресу и имају већу шансу за успешну вантелесну оплодњу.

Што се тиче овог другог закона, желим да кажем да је 2019. година рок за његову примену, да ћемо ми овде у парламенту веома пажљиво пратити фазе његове примене, да имате позитивна искуства из Хрватске али да је у овом тренутку најважније објаснити људима да због банака крви неће остати без посла и да се на овај начин неће смањити број потенцијалних давалаца крви. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Александра Јерков.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Она политика на коју је госпођа Чомић мислила, заиста не знам што се господин министар тако расрдио, јесте да је и политика етика. Заиста, осим оног професионалног дела, за који не сумњам да је урађен уз консултације са стручном јавношћу итд., овај закон има један огроман етички део зато што заиста уводи потпуно нове односе у наше друштво; на ту је политику мислила госпођа Чомић, а не на политику у смислу политичких странака. Не знам какав ви имате проблем да то видите и да не видите да ово јесте, мада су колеге говориле, једно политичко питање, због тога што уноси потпуно нове односе у наше друштво.

Када смо у посланичком клубу разговарали о овом закону, толико је било питања о којима смо имали различита мишљења, о којима смо се консултовали. Госпођа Стаменковић је рекла да у Закону о биомедицински потпомогнутој оплодњи готово да нема ствари која не изазива неку врсту контроверзе. На то је мислила госпођа Чомић. Нико овде није против вас. Нема потребе да се на тај начин браните од посланичке групе ДС. Јесмо против вас због других ствари. Што се тиче овог закона, нисмо против вас. Против вас смо због тога што забрањујете запошљавање лекара, што подржавате погрешну политику итд.

Дакле, у овом закону постоји читав низ ствари које заиста треба посматрати из више углова. Један угао јесте стручни, један угао јесте онај на који смо ми уложили неке амандмане. Рецимо, ми не видимо како лекар има могућност да процени да ли неко има намеру да стекне некакву корист или да се на други начин окористи од овога. Сматрамо да то треба уредити другим законима и свакако треба Кривичним закоником ограничити, али сам лекар који учествује у том поступку нема начина да то утврди.

Када гледамо ми који нисмо из медицинске струке и просто се тиме не бавимо, гледамо увек из перспективе оних који ће бити корисници ове вантелесне оплодње, биомедицински потпомогнуте оплодње, било да су у питању појединци, било да су у питању парови, па чак и она деца која ће тим путем настати. Заиста, када смо разговарали у посланичком клубу о

томе, разговарали смо о томе како ће овај закон утицати на оне који ће бити корисници тог закона или на оне који ће захваљујући овом закону настати.

Свакако да закон јесте модернији у односу на онај који је био. Будући да сам заједно са још неким колегиницама, када смо усвајали прошли закон, водила битку око тога да и женама које немају партнера треба омогућити да могу да се подвргну биомедицински потпомогнутој оплодњи – веома ми је драго што видим да је у овом предлогу та процедура додатно олакшана, да им више не треба некаква специјална дозвола министра, не знам како је то у прошлости изгледало, него да се сада жена која је без партнера може подврћи томе.

Претходни закон се звао Закон о лечењу неплодности путем биомедицински потпомогнуте оплодње, због чега смо указивали на парадокс тога да ви лечење неплодности, односно медицинску услугу некеме условљавате тиме да ли има или нема венчани лист. То сте сада исправили. Драго ми је да сте то урадили.

У сваком случају, мислим да ће онима који желе потомство а не могу да га остваре другачије овај закон олакшати да дођу до потомства. Мислим да то јесте позитивна ствар.

Оно што и даље остају отворена питања јесте то велико питање сурогат мајчинства о ком очигледно имамо различита мишљења. Свакако да то јесте пракса која постоји у многим земљама. Моје лично мишљење је да је, уколико смо већ оволико отишли у модернизацију овог закона, требало отићи до краја, да је требало и тај последњи корак учинити, јер постоје разни начини да се евентуалне злоупотребе, којих свакако може бити, спрече и да заиста треба омогућити и онима који никако на други начин не могу да постану родитељи да на тај начин то ураде.

Верујем да ћемо можда, пошто смо кренули тим путем модернизације, у неком од наредних закона направити и тај корак. Мислим да је још неко рекао – веома је важно да у неком будућем закону ту старосну границу још подигнемо, или на 45 година или што се договоримо да буде могуће. Добро је да је подигнуто са 40 на 42 године. Мислим да има простора да се то још помери.

Наравно, сва отворена питања које су колеге поставиле и даље остају отворена. Питање увоза. С обзиром на то да ми заиста не можемо знати каква су правила у земљама из којих се материјал увози, да ли онда тај материјал који долази испуњава услове који су законом прописани у нашој земљи.

Уколико постоји начин да се то реши, уколико је намера да се то реши неким подзаконским актима, мислим да је требало да буде у закону. Веома је важан закон, фундаментално и најдиректније утиче на животе људе и мислим да је што већи број ствари које су могле бити регулисане законом требало регулисати законом, а што мањи број

остављати за подзаконска акта. Зато што ми се чини да су ретки закони за које ће људи тако директно бити заинтересовани као за овај.

Можда им се не чини у првом моменту да је ово један од закона који можда највише утиче на њихове животе, али за свакога ко буде ишао на ту тзв. вештачку оплодњу, за свакога ко на тај начин буде остварио потомство, биће изузетно важно свако слово које у овом закону стоји.

Због тога мислимо да је многе ствари које сте оставили подзаконским актима требало уредити законом. Неки су посланици већ о многим од њих говорили и заиста се пред нас постављају нека етичка питања, у том смислу политичка, зато што су веома осетљива, веома су контроверзна и мислим да треба да се на пажљив начин односимо према свему што пише у овом закону, да не одбацујете оно што говоримо, посебно када буде расправа о амандманима, зато што се неке можда чини да је расправа стручна – заправо је дубоко политичка.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Министре, изволите.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Остао сам дужан да разјасним малопре око увоза и извоза.

Ако пажљиво погледате, увоз-извоз иде из банке која мора да буде иста, апсолутно да има иста правила као наша, а то значи да мора да има све оно о чему смо причали, да мора да испуњава све оно. Не можемо да сарађујемо, да увозимо-извозимо из неке банке која није иста као наша, која не функционише по истом принципу. То је наша гаранција да спречимо било шта. Оно што смо причали да немамо увид, да нисмо дошли до трећег колена онога ко је учествовао у том процесу. Значи, то је то.

Понављам, не можете све да регулишете законом, јер је ово, и сами сте рекли, жив организам. Морали бисмо на шест месеци да га мењамо. Овде се ствари мењају буквално на годину дана, напредују и иду даље. Ако их фиксирате законом, ми бисмо стално морали да заседамо и да их мењамо јер то толико напредује. Да ли ме разумете? Али подзаконски акти, има их рецимо осам, 12, али сви сродни морају да се групишу, биће их четири или пет. Не знам да ли ме разумете? Значи, такав је, жив је организам то. Само молим да имамо разумевање према онима који ово чекају са озбиљним нестрпљењем. Људи којима је ово можда једина шанса. Ово је за некога све и хоћемо да им помогнемо у томе.

Слажем се, етичко питање, све... Етичари, људи који се баве тиме, апсолутно су били укључени у писање свега овога. Укључени су директно у писање овог текста предлога закона и сагледавали шта и како може да буде. Али ми не можемо да радимо неке ствари пре него што се десе. Морамо да донесемо закон, морамо да га спроведемо и онда морамо сви да радимо на њему и да помажемо свим тим људима који су заинтересовани за то. Мислим да је то део наших обавеза.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Љубица Мрдаковић Тодоровић.

ЉУБИЦА МРДАКОВИЋ ТОДОРОВИЋ: Поштовани господине министре са сарадницима, можда ће нескромно да звучи, али није тако. Заиста, на дневном реду данас су два изузетно, изузетно добра закона и преносим све похвале својих колега са којима сам разговарала у вези са ова два закона а чија је медицинска делатност везана за биомедицински потпомогнуто оплођење и за трансфузијску медицину.

Заиста су презадовољни законима који су данас на дневном реду. Ту су и људи који су били чланови републичких стручних комисија и који су директно учествовали у изради нацрта поменутих закона.

Ви сте у уводном излагању веома детаљно образложили ова два закона, детаљно, прецизно и јасно, тако да ћу се вероватно у свом излагању понављати али није на одмет, због грађана Србије које мучи овај проблем неплодности.

Хтела бих да кажем да је репродуктивно право једно од основних права жена и мушкарца, да је стварање породице и добијање потомства најважнији циљ и најснажније задовољство људи у свим друштвима и људским заједницама.

Нешто мало о историјату биомедицински потпомогнуте оплодње, она је званично ушла у хуману репродуктивну медицину 1978. године када је у Енглеској рођена прва беба зачета на овакав начин, а што се тиче Србије вештачка оплодња, наш одомаћени назив и дефиниција, датира од 80-их година прошлог века. Године 2006, уколико грешим исправите ме, имали смо 1.000 покушаја, односно парова који су подвргнути поступцима биомедицински потпомогнуте оплодње. 2016. године тај број је четвороструко већи. Имамо 18 здравствених установа које се баве поменутом граном медицине, од тога пет државних и 13 приватних.

Што се тиче Клинике за вантелесно оплођење, ГАК у Нишу, поступци биомедицински потпомогнутог оплођења спроводе се од 2008. године. Практично, од новембра 2008. године па до сада урађено је око 2.200 поступака, са стопом трудноће од 40 процената и стопом порођаја од 25 до 30 процената. Сви знамо и чули смо да је биомедицински потпомогнуто оплођење крајњи облик лечења стерилитета, када су све остале методе лечења стерилитета неуспешне.

Последњих година у нашој земљи се бележи повећање учесталости неплодности, ми нисмо осим света, тако је и у индустријски развијеним земљама где је тај проценат 10 до 15. Сматра се да је број пацијената повећан услед повећаног ризика који прати савремени начин живота – одлагање рађања због школовања и каријере, већи број сексуалних партнера, веће могућности експозицији полнопреносивим болестима и пелвично инфламаторној болести, већа заступљеност гојазности... По неким ауторима и коришћење контрацепције као што су интраутерини улошци, као и то да је чест начин планирања породице или

контрацепције код нас у Србији абортус – посебно забрињавајуће код младих – а такође и смањена фертилност мушкараца.

Приближно 30 процената бракова у Србији је инфертилно, уколико се старост креће од 35 до 44 године живота. Наиме, сви знамо да старењем долази до исцрпљивања резерви ооцита код жене. Треба напоменути и нагласити да негативан утицај година није само у смањеном броју ооцита, већ и у њиховом квалитету. Наиме, студије показују да је највећа фертилност жена у животном периоду од 20 до 24 године живота, а већ око 50. године живота остане само око 1.000 јајних ћелија и већина их је абнормална, јер су добре већ искоришћене. Значи, три до пет процената пацијената који се лече од неплодности лече се управо методама биомедицински потпомогнутог оплођења.

Код нас тренутно 400.000 парова, у нашој земљи, има озбиљан проблем са зачећем и добијањем потомства. Сурове бројке показују да се и код мушкараца и код жена проблем неплодности креће око 40 процената за удео мушког фактора у стерилитету, односно за жене 40 до 50 процената, док је код у 10 процената проблем стерилитета присутан код оба партнера (по неким ауторима је то чак и 20 процената).

Да би нашим грађанима који пролазе кроз болна животна искуства у поступку стварања потомства олакшали реалну животну ситуацију, предложени нови закон има за циљ да на правно ваљан начин олакша, уреди и пружи сигурност у поступку биомедицински потпомогнуте оплодње.

Предлог закона детаљно уређује целу област БМПО-а и све радње у оквиру ње, од поступка тестирања, добијања, обраде, замрзавања, чувања, складиштења и дистрибуције репродуктивних ћелија, зигота и ембриона, увоз и извоз репродуктивних ћелија на националном нивоу, који ће обављати банка. Значи, принцип следљивости од даваоца до примаоца.

Новине у закону су прилагођене развоју медицинске науке која стално напредује и праксе, као и регулативи ЕУ. Акцент је на укључивању донаторства и формирању банке.

Тakoђе, ново је и укључивање приватних клиника и приватне праксе, како би биомедицински потпомогнута оплодња била доступна што већем броју пацијената који имају потребу, нажалост, за овим видом лечења неплодности.

Као што сам рекла, приватна пракса учествоваће у пружању ове здравствене услуге, наравно, под условима које прописује овај закон. Значи, исти услови, иста опрема, исти стручњаци, тако да ћемо на тај начин имати јединствене услове биомедицински потпомогнуте оплодње.

Циљ закона је уређен организациони систем у области БМПО-а и стварање јединствених услова за обављање поступака БМПО-а у складу са савременим стандардима медицинске науке и праксе, као и прописима Европске уније, успостављање система квалитета у овој области медицине.

Још неке карактеристике овог закона су – јасан и прецизан инспекцијски надзор у области БМПО-а у оквиру Управе за биомедицину и јединствени информациони систем у свим установама и центрима за биопотпомогнуто оплођење, као и у Управи за биомедицину.

Новина је да се поступак БМПО-а користи у случајевима постојања медицинских индикација за очување плодности код пунолетних, али и код малолетних лица. Наиме, разликујемо две врсте очувања сопствене плодности – медицинске индикације и елективне социјалне индикације. Ја ћу поменути само један пример медицинске индикације, као што су онкофертилни поступци. Значи, када је у питању канцер, међу оболелима од злоћудних болести је значајан број и младих људи који нису започели или нису још увек завршили своју репродукцију.

Такође, новим законом је прописан прецизан поступак са дарованим репродуктивним ћелијама и одређено је да давалац нема правне или друге обавезе нити права према детету зачетом и рођеном употребом дарованих ћелија или ембриона. Такође, банка дарованих ембриона, значи могућност даровања ембриона, поступак даривања је опрезно и детаљно уређен тако да парови који дарују ембрионе иду и на додатна испитивања. Одбачени ембриони се поклањају паровима који имају велики проблем и нису у могућности да добију потомство властитим репродуктивним ћелијама. Значи да је у питању један добровољан и несебичан, једном речју – племенити чин.

Рекла бих на крају поводом овог закона да је Влада Републике Србије и ресорно министарство доношењем новог предлога закона о БМПО-у још једном показала политичку зрелост и спремност да се суочи и успешно избори са свим изазовима, па и овим, и да прецизно регулише све што је у систему здравства везано за ову област.

Дуг је пут који је Министарство здравља Републике Србије прешло док је стигло до предлога овог закона а након спроведене јавне расправе, са пуним уважавањем предлога и сугестија. Закон о БМПО-у је нови искорак у области лечења инфертилитета и стерилитета.

Влада Републике Србије и Министарство здравља Републике Србије су начинили велики напредак показавши, с једне стране, разумевање и емпатију за немали број особа које само на овај начин могу да имају потомство и, са друге стране, спремност да помогну и унапреде услове у којима ће научни радници и стручњаци из ове области медицине дати свој максимум, у својој земљи и за свој народ.

Што се тиче Закона о трансфузијској медицини, такође сте веома детаљно образложили овај закон. Поменућу само неке од бенефита овог закона, као што су уједначени квалитет и сигурност крви за целу земљу, рационална потрошња крви, принцип следљивости, рационализација у смислу централизоване набавке опреме и материјала, самим тим и уједначеност у тим областима, елиминисање повремених

несташица крви, јасан инспекцијски надзор, јединствени регистар давалаца крви и компонената крви, регистар озбиљних нежељених догађаја и озбиљних нежељених реакција итд., итд., тако да слободно могу рећи да је у питању један револуционарни закон.

У дану за гласање ћу ја и моје колеге из Посланичке групе Српске напредне странке подржати оба предлога закона. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Дарко Лакетић.

ДАРКО ЛАКЕТИЋ: Захваљујем.

Наставићу своје излагање које сам већ имао као известилац Одбора за здравље и породицу.

Поштована председнице, поштовани министри, уважене колеге народни посланици, област биомедицински потпомогнуте оплодње и до сада је била регулисана једним законом који се зове Закон о лечењу неплодности поступцима биомедицински потпомогнутог оплођења.

Тај закон је, може се рећи, само делимично био усклађен са законодавством ЕУ. Које су биле мањкавости? Пре свега, постојећим законом били су дефинисани само поступци биомедицински потпомогнуте оплодње. Дакле, само су дефинисани поступци а није дефинисана делатност. Тачније, овде нису дефинисани услови и начини тестирања, добијања, обрађивања, замрзавања, одмрзавања, очувања, складиштења и дистрибуирања репродуктивних ћелија. Овим законом је само таксативно поменута банка репродуктивних ћелија, а нису поменути услови и, пре свега, на који се начин та банка оснива и на који начин функционише.

Наиме, другим законом је предвиђена регулатива која би тангирала банку репродуктивних ћелија, и то Законом о трансплантацији ћелија и ткива. Међутим, овај закон никада није обухватио и банке репродуктивних ћелија и на тај начин банке нису ни заживеле.

Друга мањкавост која је такође карактеристична, јесте систем издавања дозвола за обављање поступака биомедицински потпомогнуте оплодње. Наиме, он је постављен на сасвим погрешним основама, из разлога што је дозвола, пре свега, давана установама које испуњавају услове за поступке БМПО у погледу простора, опреме и кадрова, а не у погледу испуњавања услова за делатност о којој говоримо, а та делатност је врло комплексна и управо оно што би морало да дефинише и да практично одређује карактер једне установе која се бави том проблематиком.

Неопходно је, дакле, да таква здравствена установа обавља делатност тестирања, добијања, обрађивања, опет замрзавања, одмрзавања, очувања, складиштења и дистрибуирања репродуктивних ћелија.

Поменућу неколико значајних промена које су предложене овим предлогом закона. Пре свега, једна од значајних новина јесте успостављање јединствених правила у области вантелесне оплодње на територији целе Републике. Ми смо до сада имали парадокс да су

здравствене установе самостално утврђивале одређене параметре по којима се радила биомедицински потпомогнута оплодња. На тај начин смо имали различитост у систему, а исто тако – поред разлика, рекао бих, и један различит квалитет услуге која се пружа. На овај начин мислим да се уводи ред у ову област.

Друга, не мање значајна новина јесте увођење приватне праксе у ову област. Ја сам по вокацији уролог и на основу своје клиничке праксе свестан сам постојања повећане инциденце, повећаног броја људи који има проблем са фертилитетом.

Дакле, то су људи који се налазе у генеративном периоду а који имају значајан проблем са фертилитетом. На овај начин, укључивањем и приватних здравствених установа, тим људима биће, пре свега, омогућено да у што краћем временском периоду, наравно по истим критеријумима, добију услугу која им припада по закону.

Све ово скупа – проширење круга лица која могу учествовати у процесу биомедицински потпомогнуте оплодње и могућност даровања ембриона – представљају, рекао бих, револуционарне промене у нашем законодавству.

На крају, увођење у ову област инспекцијског надзора, за који такође сматрам да је врло значајан, и што је још битније – увођење инспекцијског надзора којим ће се бавити они који су најкомпетентнији а то је Управа за биомедицину – додатна је чињеница која улива поверење да ће и овај закон дати жељене резултате. Хвала још једном.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Маја Виденовић, није ту.

Реч има народни посланик Весна Ивковић.

ВЕСНА ИВКОВИЋ: Поштована председавајућа, поштовани министри са сарадницима, поштоване колегинице и колеге посланици, Предлог закона о трансфузијској медицини од стране Владе још је један пример добре праксе и знак да се у здравству ствари мењају на боље. Још једна похвала за пријем великог броја здравствених радника у радни однос на неодређено време.

Разлог за доношење новог закона садржан је у потреби да се област трансфузијске медицине – односно област припреме крви и компонената крви, као и клиничка трансфузија – заснивају на највишим стандардима обезбеђивања адекватних количина безбедне крви за становништво Републике Србије, који су усклађени са европским мерилима и стандардима.

Други разлог је да се здравственим установама које обављају ову делатност омогуће бољи услови за рад, у складу са савременим достигнућима у овој области.

Недостаци важећег закона су неизоставно довели до тога да постоји правни основ за доношење новог закона. Наиме, важећи закон

уређује само један део трансфузијске медицине и то припрему крви и компонената крви, док област клиничке трансфузије – која подразумева делатност чувања и издавања крви и компонената крви за терапијску примену, предтрансфузијска испитивања, аутологну трансфузију, хемостазе, перинатална испитивања, праћење ефеката лечења компонентама крви – није уопште била предмет важећег закона.

Оно што је најважније у предлогу новог закона је што се укључивањем клиничке трансфузиологије обезбеђује директно учествовање лекара специјалисте трансфузиолога у процесу лечења сваког пацијента, што је и препорука Светске здравствене организације, чиме ће се смањити број компликација и нежељених дејстава на минимум.

Досадашњом праксом трансфузиолог је само испоручивао крв на основу требовања лекара других специјалности. Овим се постиже рационалнија и адекватнија примена крви и крвних елемената. Како би се обезбедиле адекватне количине безбедне и квалитетне крви и компонената крви неопходно је, пре свега, направити јасну поделу улога свих здравствених установа које у свом раду користе крв и компоненте крви.

Зато је новим законом на јасан и недвосмислен начин, а у складу са директивама ЕУ, дефинисана улога сваке здравствене установе која обавља припрему крви и компонената крви, односно обавља делатности планирања, прикупљања, тестирања, обраде, чувања и дистрибуцију крви и компонената крви. Дефинисана је и улога болничких банака крви, као организационе јединице стационарне здравствене установе, која обавља делатност чувања и издавања крви и компонената крви за терапијску примену, предтрансфузијска испитивања, обезбеђује оптималну примену крви и компонената крви, води бригу о аутологној трансфузији и терапијској аферезној процедури, хемостазе, перинаталном испитивању и праћењу ефеката лечења компонентама крви, као и нежељеним реакцијама. Тиме ће се боље управљати и обављати боља дистрибуција истих.

Овај закон предвиђа прављење националног плана акције давања крви, који ће пре свега бити заснован на прављењу плана потреба за крвљу у свим болничким банкама крви, све ово из разлога да би се обезбедиле адекватне количине крви и компонената крви у току целе године, да не би дошло до несташице истих.

Досадашњи недостатак је недовољно стручан инспекцијски надзор у овој области, са недовољним капацитетом да утврди да ли здравствене установе могу да обављају трансфузиолошку делатност дефинисану законом. Новим законом уређен је надзор над спровођењем закона, у надлежности је Управе за биомедицину која ће формирати стручни и континуирани инспекцијски надзор. Инспектори ће својим надзором омогућити устаљеност високог нивоа квалитета у овој области.

Трансфузијска медицина је мултидисциплинарна наука те свакодневно увођење нових технологија и процедура захтева сталну едукацију, како здравствених радника тако и надзорних инспектора. Новим законом безбедност крви и компонената крви подиже се на виши ниво на тај начин што ће се свака тестирана јединица крви и компонената крви тестирати техником умножавања нуклеинских киселина тзв. НАТ техником. Увођењем НАТ методе постиже се краћи период откривања вируса који се могу пренети трансфузијом крви. Конкретно, хепатитиса Б, хепатитиса Ц, вируса хумане имунодефицијенције, односно ХИВ-а, или трепонеме палидум, узрочника сифилиса.

Досадашњом праксом инфекција се могла доказати само Елиза техником, што је био спорији начин који је понекад давао лажно позитивне налазе. Тестирање је и даље обавезно код БО и РХД крвнотипне припадности, скрининг ирегуларних еритроцитних антитела вршиће се аутоматским путем што ће обезбедити уштеду потрошног материјала, односно тест серума, а чиме ће могућност људске грешке бити сведена на минимум. Тим новим начином тестирања НАТ техником обезбеђује се безбедна крв за пацијенте а самим тим елиминишу се додатни трошкови здравствене заштите.

На крају, али и најважније – увођење јединственог информационог система, и то у складу са међународним информационим стандардима за трансфузију крви и компонената крви, чиме би се омогућио приступ и трансфер података и на тај начин олакшало праћење трага крви и компонената крви од даваоца ка пацијенту и обрнуто, као и праћење нежељених реакција – чиме се брзо лоцирају и исправљају евентуалне грешке, укључујући и благовремено повлачење јединица крви и компонената крви из употребе.

За сам крај ћу укратко споменути жељене циљеве овог закона, што оправдава и разлоге за његово усвајање. Под бројем један, обезбеђивање количине безбедне крви и компонената крви за сваког пацијента у Републици Србији, рационална и адекватна примена крви и компонената крви...

(Председник: Извињавам се, колегинице. Молим посланика Ристичевића да не омета колегиницу. Изузетно сте гласни, верујте ми.)

...мери смањење броја компликација и нежељених догађаја директним учествовањем лекара специјалисте трансфузиолога у процесу лечења сваког пацијента, континуирано снабдевање крвљу и компонентама крви, добра организациона структура установа које се баве овом граном медицине, боља национална координација и планирање у области трансфузиологије, успостављање јединственог информационог система у области трансфузијске медицине, стручан инспекцијски надзор у надлежности Управе за биомедицину, као и стална едукација инспектора и свих здравствених радника у овој области медицине.

Предлогом овог закона здравствена струка је као и увек на прво место ставила пацијента, његово ефикасно лечење и смањење нежељених ефеката и компликација на најмању могућу меру, а свим добровољним даваоцима крви, и бившим и будућим, у име медицинске струке једно велико хвала за хуманост коју показују на делу. По ступању на снагу овог закона неопходно је донети читав сет подзаконских аката у овој области, низ правилника, као и обезбедити јединствени информациони систем у овој области.

У дану за гласање посланичка група СПС гласаће за оба ова закона. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Милија Милетић.

МИЛИЈА МИЛЕТИЋ: Захваљујем се.

Уважена председнице Скупштине, уважене колеге посланици, поштовани министри са сарадницима, грађани Србије, ја сам Милија Милетић и долазим из Сврљига, најлепше општине у Србији, која се налази поред најлепшег града у Србији, а то је град Ниш.

Као народни посланик и представник Уједињене сељачке странке, као и до сада подржаћу предлог Владе на челу са нашим премијером господином Вучићем, јер мислим да је предлог ових закона веома битан за нашу Србију, за будућност Србије, за рађање у Србији.

Иначе, долазим из општине са великим морталитетом – на једно рођено дете има пет умрлих. Тенденција у Србији јесте и то наша Влада ради, да се помогне сиромашнима, да се помогне онима којима је потребно. Зато овим законом о потпомогнутој оплодњи.. ја ћу говорити народним језиком о вештачкој оплодњи, мислим да је овај закон одличан. Овај закон даје могућност да наши људи који желе да имају децу, а то не могу из одређеног разлога, да легалним путем држава помогне на овај начин а ми ћемо наравно, као посланици који овде доносимо законе, дати подршку овом закону.

Сви ми знамо да је породица стуб сваке куће, стуб нашег друштва, стуб наше Србије. Сви знамо да будућност наше породице јесу деца. Због тога је овај закон битан за нас. Похвалио бих вас, министри, и ваше сараднике, јер сте направили закон који је веома добар, одличан закон, даје могућност људима који не могу имати децу без одређене помоћи, кроз све оно што је сада припремљено а у претходном закону није урађено – да ће сада то моћи да ураде.

Сви знамо да је неразвијеним општинама велики проблем мањак рађања. Постоји велики број људи који не могу имати деце и ми смо као локална самоуправа – ја сам и у претходном периоду до 2014. године био председник општине – из буџета издвајали средства да помогнемо одређеним паровима да добију децу. Неки су децу добили, али овим

законом то је сада много боље решено и биће много лакше зато што је укључена и приватна пракса, што раније није могло. То је похвално.

Имамо и контролу која ради на терену, прати како се ради, како делатност функционише и мислим да је то исто одлично јер је контрола врло битна за све. Не смемо дозволити да се дешавају неке негативне ствари које су се раније можда дешавале. Мислим да сви ми овде присутни, и народни посланици и ви из Владе, имамо исти циљ – да Србији обезбедимо будућност. Овим законом, још једном подвлачим, дајемо могућност рађања.

Данас је свети дан, данас је недељу дана после Васкрса, данас је Благи петак. Ја бих сада искористио прилику и свим нашим верницима честитао Благи петак. То је верски празник који је за нас исто битан. Пошто сви знамо и желимо исто, да кажем свима да будемо донори, да обезбедимо неке живот, позивам све колеге посланике и све људе да завештају своје органе, што је исто добра ствар. Ја сам то урадио 2011. године.

Још једном бих хтео да кажем за крај, пошто немам разлога много да причам, закон је изврстан, закон је одличан, пожелео бих свим људима, свим паровима који желе да имају деце а до сада то нису имали – да се обрете и да путем вештачке оплодње добију макар близанце, или тројке.

Још једном желим да кажем да ћу ја као народни посланик испред Уједињене сељачке странке гласати за овај закон и за све законе које предлаже Влада на челу са нашим премијером господином Вучићем. Садашњим премијером а сутрашњим председником Србије за кога смо гласали и за кога је гласала наша земља Србија, више од 55 процената грађана је дало подршку господину Вучићу.

Још једном се захваљујем вама што сте донели овако добре предлоге закона и позивам све колеге посланике да сви подржимо ове предлоге закона зато што су одлични. Још једном хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Данијела Стојадиновић.

ДАНИЈЕЛА СТОЈАДИНОВИЋ: Поштована председавајућа, поштовани министри, државни секретари, сарадници у Министарству, велико ми је задовољство да данас имамо оваква два закона на дневном реду у Скупштини. Не само да су битни, него сматрам да је то велики корак у уређењу нашег система и здравства уопште. То је један мали корак ка неким великим реализацијама и драго ми је да коначно расправљамо о битним стварима, јер свима је познато да без здравства нема ни напретка у држави.

Мени је жао што је све мањи број колега овде а ради се о врло битним темама а ми смо склони да неке ствари ставимо тамо где им није место и да их некако третирамо као мање важне. У ствари, свако од нас се једном у животу нађе у ситуацији да му је потребан давалац крви, да му је

потребна трансфузија и врло је битно да и ова област у нашем законодавству буде уређена.

Кренула бих од првог предлога закона, јер податке које имамо, а један од скоријих је да се на нивоу целе Србије роди девет беба на 1.000 становника а да, нажалост, изгубимо 15 живота. Више није тајна да смо ми земља са проблематичном демографијом. Нагласила бих да смо, откад је формирано посебно министарство на челу са проф. др Ђукић Дејановић, дошли до неких поражавајућих података са једне или са друге стране, било да се ради о малолетничким прекидима трудноће, било да се ради о броју, о стерилитету, и изненађујуће је колико ми као држава имамо проблема што се стерилитета тиче.

Овај проблем су, морам да кажем, уочиле и локалне самоуправе. Оне се овим проблемом финансирања вештачке оплодње баве већ дужи низ година. Ја долазим из једне такве локалне самоуправе и ми смо успели да пет парова годишње финансирамо и да они на тај начин могу да се реализују као родитељи.

Оно што карактерише овај предлог закона јесте позитивно дефинисање услова и јединствених правила у овој области на територији Републике Србије, као и позитиван став о померању старосне границе за вештачку оплодњу. Наравно, није крај ступањем на снагу овог закона – неопходна је у овој области нова активност, као и нови правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Дијана Вукомановић.

ДИЈАНА ВУКОМАНОВИЋ: Захваљујем, председнице.

Поштовани представници, министре са сарадницима, дозволите да изразим чуђење што заједно са вама није присутна и министарка без портфеља која је задужена за демографску и популациону политику. Такође, велику част би нам учинио да седници присуствује и будући председник Демографског савета, премијер-председник Александар Вучић – будући да сматрамо да је популационо и демографско питање, питање беле куге, једно од најважнијих питања.

Управо је министарка без портфеља Славица Ђукић Дејановић најавила да ће Александар Вучић да председава Демографским саветом који ће имати управо задатак да помогне наталитету и популационој политици у Србији, а свакако би било интересантно да смо чули шта се дознало, јер за то се троши новац пореских обвезника, шта се дознало из упитника. Да ли су завршене те анкете којима се настојало видети какве популационе мере осмислити?

Дакле, мислим да је ово пар екселанс тема да Влада у свом најјачем капацитету присуствује расправи и размени мишљења са посланицима.

Наравно да ћу да похвалим, као и већина мојих колегиница и колега народних посланика, то што се у овај Закон о биомедицински потпомогнутој оплодњи уводи право жена – а не само брачних парова, супружника или ванбрачних партнера – него жена, да имају право на потпомогнуту оплодњу.

Наглашавам да се концепт породице променио. Дакле, све је више – не само у Србији него свугде у свету – самохраних родитеља, поготово самохраних мајки. Нажалост, тај се традиционални концепт породице једноставно мења и ми морамо да имамо не само политички, него и стратешки одговор на ту чињеницу.

Пошто ми је време ограничено ја ћу се фокусирати на одређену врсту питања, јер мени овде упадају у очи, да тако кажем, велика дискрециона овлашћења министра да прописује обрасце, правила добре праксе, разне – да тако кажем, не подзаконске акте, него разна правила која су предвиђена законом, којима ће се уређивати детаљније ова област која је још увек у развоју.

Такође, желим да похвалим и науку из ове области у Србији, да тај биоинжењеринг репродуктивних органа врло напредује, да ми нисмо слепо црево Европе, мада се можда по кашњењу доношења или предлагања овог закона тако чини. Да поменем само, без навођења имена али у сваком случају похвално, методу ин витро активације јајника. Хоћу рећи да наши научници, наши медицински радници и стручњаци заиста прате светске трендове и да, у ствари, законодавство и политичка воља да се подигне наталитет касне.

Такође, поставља се питање, мислим да је то у члану 22, транспарентности заштићених података о личности. Бојим се да лични подаци долазе под велику транспарентност и да могу бити злоупотребљени. Ми смо већ навикли да у овој таблоидној култури многи приватни подаци из приватног живота, па и медицински подаци, бивају злоупотребљени чак некад чак и у политичке сврхе.

У сваком случају, подржавам овај закон. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Душица Стојковић.

Изволите.

ДУШИЦА СТОЈКОВИЋ: Захваљујем.

Поштована председнице, уважени министре – господине Лончар, са сарадницима, драге колегинице и колеге народни посланици, данас ћу говорити о Предлогу закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи, који је, подсећам вас, још 16. децембра прошле године ушао у скупштинску процедуру, након спроведених јавних расправа које су одржане током јануара и фебруара прошле године.

Најпре ћу се осврнути на статистику када је реч о неплодности у Србији. Нажалост, статистика је поражавајућа. Четиристо хиљада парова у Србији не могу из неког разлога да имају децу. То показују званичне

процене и званични статистички подаци здравствених установа у Србији, до којих се дошло током 2016. године.

Статистика такође каже и да сваки четврти пар у Србији има неки од проблема са неплодношћу, због чега је популација у нашој земљи смањена за 800.000 људи. Стручњаци кажу да су основни разлози за то, поред полних болести, чести абортуси али и одлука парова да се након 35. године одлучују за проширење породице.

Према подацима, неплодност је једнако заступљена код оба пола. Значи, једнако је заступљена неплодност и код мушкараца и код жена а у мањем броју случајева реч је о проблему који имају оба партнера. Из свега наведеног можемо рећи да је неплодност у Србији један од огромних проблема, један од заиста значајних проблема и овој тематици морамо приступити на систематичан начин.

Ови подаци сврставају Србију, када је реч о неплодности у развијеним земљама Западне Европе, у ту негативну статистику. Такође, ако не желимо да изумремо као нација, ако желимо да нешто променимо у нашој политици наталитета, у нашој политици рађања, један од првих корака ка тој промени управо је усвајање једног овако квалитетног и доброг закона.

Прво питање које нам се поставља – шта овај закон доноси новог у односу на важећи закон који је усвојен 2009. године? То питање занима и нашу стручну јавност али и све грађане Србије који планирају да у догледно време прошире своју породицу.

Закон у целости доноси одређене делатности које до сада нису постојале у старом законском решењу, као што су тестирање, добијање, обрада, замрзавање, одмрзавање, чување, складиштење, дистрибуција репродуктивних ћелија, зигота и ембриона, али и увоз и извоз репродуктивних ћелија на националном нивоу.

Такође, новим законом је уређено да се поступак биомедицински потпомогнуте оплодње користи у случајевима постојања медицинских индикација за очување плодности. Значи, уколико жена која је сада у процесу лечења жели да замрзне своју јајну ћелију или ембрион, она то може учинити.

Овим законом се такође изједначавају домаће здравствене установе и приватна пракса, односно приватне здравствене установе. Први пут се на један добар начин уводи инспекцијски надзор, Управа за биомедицину. Инспектори из ове области контролисаће сваки поступак, сваку институцију, била она приватна или државна.

Такође, Влада Републике Србије усваја план мрежа здравствених установа које могу обављати ову делатност. Оснива се такође и банка репродуктивних ћелија, ткива и ембриона и с тим у вези, Управа за биомедицину обавезна је да води јединствени регистар поступака биомедицински потпомогнуте оплодње на територији целе Србије.

Доношењем новог закона створиће се услови за промоцију донаторства, што нажалост код нас у Србији то није био случај. Посланичка група СНС, на челу са тадашњим шефом посланичког клуба, господином Зораном Бабићем, у претходном мандату донела је одлуку да сви посланици СНС потпишу донаторску картицу. На тај начин желели смо да подигнемо свест грађана о важности донаторства и донаторских органа. Овај закон има и ту дозу, да тако кажем, промоције донаторства у Србији када је реч о репродуктивним јајним ћелијама и ембрионима.

Када је реч о успешности, статистика каже следеће: у периоду од 2010. до 2015. године, када је постојала Управа за биомедицину, оваквих случајева је било преко 22.000. Статистика такође каже да је тих случајева било мање у државној пракси, негде око 7.300, док је оваквих случајева у приватној пракси било око 14.600. Процент успешности је такав да је био између 25 и 30 процената, што није довољно за Србију. Значи, морамо наставити даље. Такође, проценат успешности односи се само на случајеве када је евидентирана трудноћа а не говори нам о новорођеној деци, зато што се у породициштима, у здравственим установама, заправо не води евиденција приликом рађања деце из оваквих поступака.

На самом крају желим да кажем да је основни циљ доношења овог закона заправо повећање броја обављених поступака биомедицински потпомогнуте оплодње, али и повећање успешности у овим поступцима. Кораци који ће нас водити ка остварењу овог циља, кроз овакво законско решење, пре свега су изградња институционалног система, институционалних капацитета када је реч о оваквим случајевима, али и стварању услова за саме парове и институције за обављање ових поступака и увођење нових стандарда у медицини који су нам недостајали. Пре свега мислим на стандарде у медицинској науци и праксу и прописе који већ важе у развијеним земљама ЕУ.

Такође, нисмо довољно водили рачуна о квалитету обављања поступака у овој области. Није до сада био јасан и прецизан инспекцијски надзор а такође није постојао ни јединствени информациони систем у делатности биомедицински потпомогнуте оплодње, у свим установама и центрима као и у Управи за биомедицину, што ће ово законско решење изменити.

На самом крају желим да кажем и следеће ствари. Овај предлог закона је размишљао заиста до детаља о овој области. Заиста је одлично разрађен. Он је рестриктиван. Пре свега мислим на члан 32. који предвиђа забрану нуђења, односно даривања репродуктивних ћелија – то јест ембриона, ради стицања имовинске или било које друге користи, затим забрану трговине репродуктивним ћелијама, ембрионима. Значи, предвидео је све оне врсте манипулација које могу да постоје у пракси.

Такође, у члану 53. Предлога закона прописано је да се коришћење ембриона дозвољава у оним случајевима када за то постоји

писана сагласност супружника да је дозвољен научноистраживачки рад. Исти је случај када је реч о репродуктивним ћелијама које могу да се користе у научноистраживачком раду ако постоји писмена сагласност и пристанак особе чије су репродуктивне ћелије.

Увођењем појачаног надзора, још једном желим то да истакнем, појачаног надзора који ће вршити Управа за биомедицину кроз јасан и прецизан инспекцијски надзор над радом здравствених установа – биле оне државне или приватне, на прецизан начин ће се решити све оне непрецизности, нејасноће и правне празнине које су постојале у старом законском предлогу.

Због свега наведеног, позивам све своје колеге и колегинице народне посланике, без обзира из које су политичке партије, да подржимо овај одличан закон како би се у Србији створили услови за повећање natalитета, односно повећање броја новорођене деце. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Срђан Ного. Није ту.

Реч има Милован Кривокапић.

МИЛОВАН КРИВОКАПИЋ: Поштована председавајућа, уважени министри, уважени државни секретари Министарства здравља, уважене колегинице и колеге, јуче смо на Одбору за здравље и породицу доста дискутовали о овим законима, тако да ћу данас бити врло кратак јер сматрам да је доста речено шта овим новим законом наше здравство и уопште, шта наш народ и наша држава добијају. Уобличићу и казаћу овако – да, рецимо, Закон о биомедицински потпомогнутој оплодњи дефинише тачан низ процедура и услова за укључивање инфертилних парова у процес биомедицински потпомогнуте оплодње, као и услове под којима се одређене стручне установе и кадар могу бавити истим.

Наше здравство у последње време заиста не да напредује, него могу рећи – рапидно напредује, што је моје мишљење а делим га и са осталим колегама, јер од јуна, што се тиче првог закона, 2016. године финансира се и трећи покушај о трошку РФЗО-а. Као што рече малопре једна колегиница, старосна граница је померена са 40 на 42 године за финансирање из буџета РФЗО-а поступка биомедицински потпомогнуте оплодње.

У овом закону о биомедицински потпомогнутој оплодњи, то морам да кажем, први пут су у потпуности прецизиране одредбе о инспекцијском надзору, што је јако битно за мене лично.

Што се тиче закона трансфузијске медицине, овим законом уређује се начин, поступак, услови, организација и делатност трансфузијске медицине, надзор над спровођењем овог закона и над обављањем трансфузијске медицине на територији Републике Србије. У овој области медицине успостављене су јасне законске регулативе на различитим нивоима организационе структуре, што свакако доприноси да спровођење здравствених мера буде адекватно, као и да се одржи здравље грађана.

Сад ћу рећи још и ово – у овој држави свако ради свој посао из своје области. Зашто сам ово рекао? Ово сам рекао зато што су појединци хтели да убаце и користе сваку прилику да убаце политику, која не припада овој теми. То је покушало двоје-троје колега. Међутим, ја могу само да кажем да наше здравство заиста... Јануара је изашла ранг-листа, у ствари индекс о здравственом потрошачком индексу, где смо ми за 2015. годину добили 116 бодова више. Значи, 2016. у односу на 2015. годину је здравство Србије добило 116 бодова више и међу 35 оцењених земаља је на 24. месту, што значи да су испод нас и земље чланице ЕУ као што су Мађарска, Летонија, Грчка, Литванија и да не набрајам даље...

Ето, људи, колико се политика меша у наше здравство. Значи, свако у овој нашој земљи ради свој посао, па и здравство, јер здравство и просвета су две гране без којих једно друштво не може да напредује. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Владимир Ђурић.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Поштоване колеге посланици, овај закон као предлог покушава да понуди одговоре на неке изазове које доносе савремене технологије. Он у приличној мери излази из домена здравственог система и задире у домен породичног права, схватања улоге породице и самог родитељства. Он отвара нека веома важна питања у ери у којој се очекује врло скори бум и пораст броја деце зачете биомедицински потпомогнутом оплодњом.

У предлогу текста закона и у данашњој расправи два питања су се суштини наметнула. Једно је сурогат материнство, а друго је право донатора репродуктивних ћелија на анонимност, које стоји насупрот права детета зачетог поступком биомедицински потпомогнуте оплодње да сазна своје генетско порекло. Заједничко за оба ова питања је понуђено рестриктивно решење, чиме је на неки начин послата порука да држава у овом тренутку није у стању да правно регулише изазове које нова научна и технолошка достигнућа пред нас стављају.

Схватамо да је сурогат материнство у предлогу закона забрањено, јер се заправо није у овом тренутку желело дубље улазити у проблематику породичног права и поставити његово основно питање по којем је мајка детета само она жена која је трудноћу изнела и дете родила. На тај начин ће за биомедицински потпомогнуту оплодњу остати ускраћени они којима је сурогат материнство једино решење.

Овакав приступ може се критиковати и са аспекта уставности, може се сматрати на неки начин и неуставним јер се мушка неплодност лечи свим медицински расположивим методама а овај метод, када је у питању женска неплодност, остаће ван граница позитивног права и у домену кривичне одговорности. Тако ће, на пример, жена која је у стању да

произведе јајну ћелију, али не може да изнесе трудноћу бити ускраћена за ову врсту помоћи.

Када је реч о другом питању, основана је претпоставка да се предлагач закона одлучио да штити анонимност донатора репродуктивних ћелија, желећи тиме да промовише заправо њихово донирање, рачунајући да ће донора бити мање уколико они нису сигурни да је њихова анонимност загарантована и плаше се могућих правних последица по себе и своју породицу касније у животу. Зато ћу рећи да је штета што баш ових дана, када су ова два закона на дневном реду, ми у јавности немамо квалитетну јавну дебату, пре свега у медијима, где би се грађанима понудиле информације на основу којих би они компетентно могли заузети ставове о овако важним питањима. Јер, када би рецимо грађани знали да лице које је донирало репродуктивне ћелије нема никаквог права или обавезу према детету које је њима зачето, можда би били спремнији да донирају и не би толико инсистирали на сопственој анонимности. Тако би грађани могли сазнати да лица која су донирала репродуктивне ћелије по закону уопште немају право утврђивати у судском поступку своје родитељство.

Нажалост, законодавац је оваквим решењем право донора на анонимност ставио испред права детета да сазна своје генетско порекло. Разлози због којих је детету зачетом уз помоћ биомедицинских поступака потребно омогућити да сазна своје порекло нису само медицински, они су пре свега и правне и психолошке природе. У правном домену, према Конвенцији о људским правима коју је Србија ратификовала, дете има право да сазна своје порекло колико год је то могуће. Предлогом закона добијање оваквих података је практично онемогућено.

Ограничити право само на медицински оправдане разлоге је такође противуставно, јер Устав Србије у члану 64. гарантује право детета да сазна своје порекло и свако дете због тога има право да сазна ко су му родитељи. Устав дозвољава да се нека права законски ограниче, али не у потпуности него у мери да се не уђе у саму суштину тих права. Дозволити детету да сазна своје порекло само у нежељеном случају медицинске потребе, дакле нужде, у суштини је лишавање тог права потпуне суштине. Тако да бих основано поставио питање уставности оваквог законског решења.

Додатно, сазнање да су овакви подаци постојећи, а због следљивости коју закон предвиђа они ће бити постојећи, али законски недоступни код деце зачете биомедицински потпомогнутом оплодњом и донираним генетским материјалом немогућност добијања оваквих података може бити узрок стреса, конфузије и осећаја маргинализованости, социјалне искључености и фрустрације. Деведесет посто оваквих особа престаје да испољава симптоме оног тренутка када добије информацију о свом генетском пореклу и дође до својих генетских родитеља.

Пример Шведске, која је доста давно променила правило гарантоване анонимности донатора репродуктивних ћелија, где та законска промена није довела до пада донација него је само променила структуру донора – где су уместо млађих нежењених мушкараца у донирању почели да доминирају старији ожењени мушкарци – говори да заштита анонимности донора није нужан предуслов да се тиме промовише донирање репродуктивног материјала.

Поред тога, права давалаца репродуктивних ћелија не би била угрожена јер поред одредаба Породичног закона и чланом 40. прописано је да давалац нема апсолутно никакве правне или друге обавезе, као ни право према детету, тако да је порука да би о оваквим стварима у суштини требало да водимо активну јавну дебату, да грађани могу компетентно да закључе ставове а не да журимо са рестриктивним решењима у закону. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Поштовани посланици, дужна сам да вас обавестим да од овог тренутка нема више емитовања директног преноса због преноса Купа најбољих веслача београдских гимназија, а након тога ће бити емитован филм о Јасеновцу, тако да више немамо пренос од овог момента.

Изволите, министре.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Само две ствари да разјаснимо. Овде је више пута поменуто, закон је од 16. децембра у Скупштини, јавна расправа била је у јануару и фебруару, апсолутно није постојала никаква препрека да се било ко укључи, да се иде на јавну дебату или на било шта друго. Толико о терминима који су коришћени – нити је закон донет по хитном поступку, нити је ико икоме бранио да учествује у свему овоме.

Оно што причате о закону у члану 2. апсолутно је усклађен са Породичним законом и са породичним правима. Проверите, постоје ствари које су морале да се ускладе.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Владо Бабић.

ВЛАДО БАБИЋ: Хвала.

Поштована председавајућа, цењени господине министре са сарадницима, поштоване колегинице и колеге народни посланици, поступци вантелесне оплодње темеље се, пре свега, на побољшавању природних оплодних могућности парова а усмерени су на остваривање контакта јајних ћелија и сперматозоида, скраћујући тиме пут до њиховог спајања или доводећи их у непосредни контакт.

Суштина свих поступака ВТО-а је изазивање овулације и допремање припремљеног семена у већу или мању близину јајне ћелије у телу, то је тзв. артефицијална, односно интраутерина инсеминација или инсеминација ван жене, односно ин витро инсеминација.

Инсеминација као интервенција почела је да се примењује 40-тих година прошлог века, а представља узимање семена мушкарца и његово артифицијелно уношење у цервикални канал, у шупљину материце или јајовод. Инсеминација се може извести спонтано у току природног циклуса, очекиваног циклуса овулације, одређивања лутеинизирајућег хормона, може се произвести уз стимулацију овулације у време очекивања уз ниво лутеинизирајућег хормона и стимулацију овулације уз лекове и претходну припрему семена у циљу постизања максималног оплодног потенцијала партнера.

Тајминг код инсеминације је веома битан, јер се она ради непосредно пре или одмах након овулације, а то се утврђује ултразвучним прегледом или налазом нивоа лутеинизирајућег хормона. То је једноставна интервенција, која траје од пет до десет минута, при чему се у материцу унесе од један до 1,5 мл претходно припремљеног семена, након чега жена лежи једно извесно време и после две недеље се утврђује налазом крви да ли је она остала трудна или не. Сама инсеминација у лечењу неплодности ради се три до четири пута и након тога парови се окрећу ка вантелесној оплодњи.

Напомињем да се вантелесна оплодња спроводи тек ако су искоришћене све остале могућности зачећа и лечења стерилитета. Она је круна лечења неплодности а за многе парове и једини пут до остваривања родитељства. Постоје два основна поступка у вантелесној оплодњи, то је класични метод – односно ин витро фертилизација, и микрофертилизација. У случају класичне ВТО, и то методом ин витро, јајне ћелије се пуне већим бројем квалитетних сперматозоида и на тај начин се врши инсеминација. Већ после 18 до 24 часа се може утврдити да ли је дошло до фертилизације. Једино ако је могућност ИВФ минимална, ради се микрофертилизација, којом се повећава шанса паровима укљученим у поступак да се остваре као родитељи.

Што се тиче немогућности зачећа, она постоји како код мушкараца због смањеног броја покретних сперматозоида, због лошег квалитета, слабе продорности итд., тако постоји и код жена. Ако је мушкарац аспермичан, односно постоји тотални изостанак сперматозоида у ејакулату, врши се аспирациона биопсија тестиса. Претходно очишћене јајне ћелије од гроздова доводе се у близину сперматозоида и врши се на тај начин оплодња.

Хечинг је нови метод којим се могу побољшати шансе за вантелесну оплодњу којим се омогућава да јајна ћелија лакше пробије опну око ње и олакшава се ослобађање ембриона. Од хечинга се одустаје ако постоји само један ембрион. Ову методу посебно користимо у позним репродуктивним годинама, код жена старијих од 37 година живота, код жена које су исцрпљених јајника и оних које су имале више неуспелих покушаја вантелесне оплодње, тако да хечинг повећава шансу трудноће за

20%. Ембриотрансфер се може урадити већ након 30 сати од интервенције, тако да је ово још један начин вантелесне оплодње.

За смањивање упућивања на вантелесну оплодњу врло значајно место има и скрининг, односно редовни превентивни преглед грлића материце. Познато је да се овај карцином најчешће јавља код жена у млађој животној доби које се врло често још нису оствариле као мајке и због тога је јако битно да све жене редовно одлазе, бар једном годишње, на контролни преглед код гинеколога, да им се уради сваки пут брис, Папаниколау тест, ако је потребно и колпоскопски налаз.

Вантелесна оплодња се обавља како у државним, тако и у приватним болницама. За сада је са 11 здравствених установа уговорен ВТО зато што је у државним болницама листа чекања јако дуга. И поред померања границе за ВТО на 42 године, млађе особе врло често не прибегавају овом начину оплодње. Многе локалне самоуправе, па тако и сомборска, издваја део средстава из буџета за парове који су већ били на ВТО, али по закону на то више немају право. Граница за ово је 45 година, тако да је прошле године сомборска локална самоуправа издвојила милион динара за три брачна пара који су старији од 42 године а млађи од 45, и код једног је дошло до зачећа и они очекују близанце, а ова друга два пара су у процесу припреме за вантелесну оплодњу.

По мишљењу Института „Батут“, врло је оправдано уговарање о 3.300-4.300 услуга лечења са приватним здравственим установама јер је капацитет у пет државних болница свега 1.700 поступака. Тако да је већ током ове године закључен уговор са 11 приватних клиника, и тако је обезбеђено да 3.050 парова започне лечење неплодности.

У приватне установе упућено је до сада 1.060 парова, од тога је 745 завршило процес вантелесне оплодње а 70 парова је у поступку биомедицински потпомогнутог оплођења, док 245 парова из неког разлога још није укључено у процедуре.

Што се тиче државних установа, 234 жене је прошле године затруднело и очекују принове, а у приватним је то било 143. Изменом правилника, која је ступила на снагу 25. јуна прошле године, осигурана лица могу да остваре право на трећи покушај лечења неплодности поступцима биомедицински потпомогнутог оплођења на терет средстава обавезног здравственог осигурања.

Током прошле године на подручју филијале Сомбор на стандардни образац ОЛК 11, односно на сагласност лекарске комисије за започињање вантелесне оплодње, одлучило се 69 парова, а 53 пара је већ у том процесу. Разлика је настала у томе што су неки парови одустали јер је потребна допуна налаза која је доста комплексна и тиче се како мушкараца тако и жена. У прва три месеца ове године 22 пара чека одлуку лекарске комисије за упућивање, а 31 је у процесу вантелесне оплодње.

Образац ОЛК 11 има важност трајања од три месеца и он се може издавати више пута. Сваки петак филијале шаљу у Републички завод за здравствено осигурање табеларни приказ свих осигураних лица којима је издат овај образац, а овим правилником измењен је члан којим жена која већ има потомке може у новој брачној заједници да затражи укључивање у вантелесну оплодњу ако јој партнер нема деце.

И поред свега тога што држава ради да овим поступцима повећа наталитет и природни прираштај у Србији, проценат успешности вантелесне оплодње је 33%. Поред овога, рецимо, малог процента зачећа, омогућено је породицама да уживају у родитељству а женама да се остваре као мајке.

У дану за гласања посланичка група СНС ће подржати овај закон. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Зоран Красић.

Изволите.

ЗОРАН КРАСИЋ: Ево, на почетку бих указао на оно што је заједничко за оба предлога закона. То је исти уставни основ, то је члан 97. Устава Републике Србије, и морам да кажем да за разлику од уобичајених закона који се налазе на дневном реду ова два закона спадају у групу тзв. посебних закона који поред уставног основа и имају правни основ, а њихов правни основ се налази у члану 224. став 2. Закона о здравственој заштити, па и ја да мало цитирам, којим је прописано „да се начин, поступак и услови узимања и пресађивања органа, ткива и ћелија као делова људског тела, односно начин поступак и услови за лечење неплодности поступци биомедицински потпомогнутим оплођењем уређују посебним законом.“ Практично овај први закон има свој уставни и правни основ.

Морам да скренем пажњу – 250 посланика и сви они који долазе као представници Владе и повереници једне Владе, долазе овде да би се бавили политиком, а не струком. Лекар, као посланик, лекар као представник Владе, кад се бави струком он се бави струком у ординацији у здравственом центру. Адвокат, када дође као посланик, он се бави политиком овде, а адвокатуром у канцеларији и у суду. Ово су прописи који чине правно-политички систем Републике Србије и овде није струка. Струка је оно што су ваши протоколи, процедуре, поступци, извештаји, анализе како се успоставља дијагноза и која је прописана терапија. То је струка. Та стручно медицинска питања не регулишу ова два закона.

И, то једном да завршимо, то се односи и на ове прописе, то се односи и на прописе о шумама, о води, о неким техничким стандардима. Струка није овде, овде је лаичка Скупштина. И добро је што је лаичка, јер и лаици могу да погоде тему на политички начин и да пошаљу јасну поруку о чему се ради. Ако смо ово савладали, а ја сам се потрудио само да цитирам оно што стоји у Уставу Републике Србије и у нашем пословнику, онда да кренемо даље.

Видите, ви кажете у своме образложењу овог првог закона да је сада на снази Закон о лечењу неплодности поступцима биомедицински потпомогнутог оплођења, Закон је донет 2009. године. Као што видите, у наслову закона који је сада на снази налази се управо она реченица из Закона о здравственој заштити. Ви то желите да избаците из правно-политичког система Републике Србије када овај предлог закона изгласате и постане закон, он ће тада имати наслов – Закон о биомедицински потпомогнутој оплодњи. Изгубило се лечење. Закон о здравственој заштити је у функцији лечења и обезбеђења здравља нације.

Идемо даље. Шта сте написали овде под два, који су жељени циљеви доношења закона? Основни циљ доношења новог закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи је... Шта је циљ? То је она последња упоришна тачка која треба да се освоји, до које треба да се дође. Како сте ви дефинисали тај циљ и посебну тачку? Цитирам – „повећање броја обављених поступака БМПО и повећање процента успешности обављених поступака БМПО“.

Изгубило се лечење. Вас интересује технологија, вас интересује техника, вас интересује надзор, вас интересују евиденције и вас интересује извештавање Европској комисији и Европској унији. То вас интересује. А овде су сви посланици до једног испричали да они сматрају да нам је потребан закон који треба да помогне лечењу и повећању natalитета. И то је тај раскорак у коме се налазимо.

Ви имате неке зацртане циљеве који желите да постигнете, те циљеве кријете једном лепом успаванком која је прихватљива, нико се против тога није побунио, а налазите се у раскораку. Неко је то приметио ко се озбиљно бави политиком, неко ко у овоме препознаје лепе жеље, он каже – па ја имам право да имам лепе жеље, да верујем у нешто лепо. И сви су у праву, а да ли смо решили проблем? Па ви сами кажете да је проблем нерешив овим средствима која се користе од 2009. године, и на посебан начин асоцирате да и после овог закона неће да се реши.

Па морам да вам објасним нешто што је абецеда или азбука овог посла којим се ми бавимо. Људи имају изборну вољу, али донесу и изборну одлуку и направи се нека већина. Та већина је добила право од грађана да решава проблеме. Они који немају већину њима је забрањено да решавају проблеме. Они су у обавези да вас критикују, да гледају где сте погрешили, да вам указују на пропусте, да утичу на вас да се исправи нешто и да се по правилима струке и закона ради.

Шта ви кажете? Чitam такође ваше образложење, и министар га је прочитао – на себи својствен начин, па вероватно, према стилу читања, нико није обратио пажњу. Али ви кажете да је постојећи Закон о лечењу неплодности овим поступцима лош. Каже – лоше дефинисани услови, па онда на другом месту, у другом пасусу каже – наиме, постојећи закон је на погрешан начин прописао услове итд., итд. Ви критикујете пропис који је

на снази. Али морам да вам кажем – 2009. године, у тим клупама где се ви налазите били су такође представници власти у то време, они су држали тај закон у форми предлога и на последњој страни нам показивали печате, показивали реченице, пасусе где ЕУ каже да је то најбољи пропис, бољи не може да постоји, усаглашен са свим њиховим директивама, а кажете – закон који је донет 2009. године је лош.

Код оног другог закона тај став не истичете на тај начин, него кажете – истекао му је рок трајања. За шест година он се показао, то је прва етапа – сада идемо са новим законом, то је нека друга етапа. Молим вас, то сте ви све написали. Ви стојите иза тих речи. Ја вас само подсећам шта сте написали. Ја вас само подсећам да све ово што сте ви написали битно одудара од дискусија свих народних посланика овде. Да ли се неке свиђа ко је која политичка странка, уопште није битно, али сви су у ова два закона препознали нешто што је хумано, високоморално, у функцији наталитета, у функцији задовољства и породице и брака – свега онога за шта свакако морамо сви да се залажемо.

Али, ја вас упозоравам – то што ми сви желимо, нема га овде. Молим вас, с којим сте ви правом извоз и увоз убацили у овај предлог закона? Извоз и увоз, то су класични спољнотрговински послови. То се регулише Законом о спољнотрговинском пословању. Тим законом се регулише и увоз и извоз и робе, и семена, и трактора – регулише се увоз и извоз услуга. Овде се јавља нешто што је ткиво, ћелија, то је са гледишта тог закона предмет трговине, предмет промета. А ви га убацујете у овај закон и кажете да је то такође медицински посао. Није то медицински посао. То је посао спољне трговине, и крај. Не смете да улазите посебним законом у нешто што је регулисано општим прописима. Не смете.

Даље. Ја ћу да прескочим све ове ваше критике на рачун постојећег закона. Каже – по постојећем закону не постоји могућност замрзавања јајних ћелија, па онда је лоше око инспекцијског надзора, па тако даље, па тако даље.

Али, молим вас, само да објаснимо неке ствари. У овом друштву постоји велико поштовање према нечему што се зови бели мантил. Зашто? Зато што је то и мало замагљено неком енигмом. Верује се лекарима. Људи кад су болесни иду код лекара, траже помоћ, траже спас, не бирају средства итд., итд.

Када су питању здравствене евиденције, када су у питању неке ствари које се раде у здравству, па на неки начин имају везе и са овим предлогом закона, ми овде у процедуру треба да добијемо закон којим треба да се реши питање замењених и несталих беба. То је било у медицинским установама. Молим вас, нити је тужилаштво, нити здравство, нити полиција, нити је иједан, било који, државни орган успео да разреши ту ситуацију. Молим вас, то је беба, то је дете.

Ово што је предмет овог првог закона, ако га третирамо као неку робу, неупоредиво је мање и лакше да се направи својеврсна манипулација. Да ли је неко жели, да ли је неко не жели, ја не причам о томе. Ко жели манипулацију, он треба и да одговара за то. Да ли су могуће нежељене манипулације? Вероватно су могуће и нежељене манипулације. Не само са овим што је предмет овог закона, него са свим робама су могуће. Трговина положајем, трговина утицајем, све је то могуће. Ма шта држава да пропише, да уведе инспекције, да уведе казнене одредбе, да ангажује не знам какве јединице итд., итд., ниједна држава у томе није успела – да може да каже како је сто посто то регулисала.

Верујте, људи, велики број закона који се доносе у овој Скупштини у суштини можда и нису лоши прописи али је примена тих прописа нешто што је поражавајуће, јер када би примена прописа била на начин на какав је прописана вероватно не бисмо имали оволике примере незадовољства и отвореног сведочења шта се у пракси дешава. Не причам конкретно о ове две области, да ме погрешно не разумете, али знате из свих истраживања јавног мњења како се позиционира војска, полиција, здравство, образовање... Ви сте већ чули каква је перцепција грађана као публице и грађана као пацијената. Све је то познато, све је то признато.

Даље, морам да вам скренем пажњу да сте написали, ви сте написали да постоји обавеза према директивама ЕУ а ми нисмо чланови ЕУ, да знате... каже Република Србија да сви прописи из области биомедицине буду потпуно усаглашени са директивама ЕУ. Министарство здравља је преко пројекта ЕУ, па је нешто тамо, ово су они платили, изабрало експерта ЕУ из области биомедицине. Пазите, изабрали сте експерта из области биомедицине. За шта? За писање прописа, вероватно.

Ја могу да схватим да се ви позивате на неког стручњака медицинскопрофесионалне струке који преноси модерна сазнања из ове области, али позивати се на службеника ЕУ да је стручњак за ову област. Извините, молим вас, то не постоји.

Чујем овде, људи кажу, овај пропис који ви предлагете је изузетно стручан. Директива 2004. година, Европски парламент, од 31. марта 2004. године, о утврђивању стандарда квалитета и безбедности за донирање, добијање, тестирање, обраду, конзервирање, складиштење итд., итд., објављен у Службеном листу ЕУ из 2004. године. То није стручан пропис. То није пропис струке. То је пропис нечега што личи на наш парламент. Наш парламент не издаје ниједан стручан пропис. Министар, конкретно здравља, и други министри врло ретко доносе подзаконске акте који су изузетно стручног карактера, већ то раде посебне групе, посебне асоцијације итд., итд.

Ово није стручни пропис. Ово је политички пропис. Молим вас, тај пропис из 2004. године, неко пре вас је написао да је то већ било у постојећем закону. Онда имате директиву комисије из фебруара 2006.

године, о спровођењу директиве итд., итд. Па онда директива из 2006. године. Ми нисмо чланови ЕУ.

Одмах ћу да вам дам и следећи пример. Јуче је Народна скупштина овде гласала и донела Закон о потврђивању Конвенције о Европском шумском институту. Нигде нема позива на ЕУ, него се каже – ово је све европска институција. Значи, постоје и такве стручне све европске институције, не само институције под окриљем ЕУ. Европска унија је 28...

ПРЕДСЕДНИК: Треба да положи заклетву посланици. Тражимо и више, по три посланичке групе.

Поштовани посланици, пошто су се стекли услови, предлажем да констатујемо потврђивање мандата народним посланицима у Народној скупштини за упражњена посланичка места, како бисмо омогућили њихово учешће у даљем раду Скупштине.

Уручена вам је одлука РИК-а о додели мандата народних посланика ради попуне упражњених посланичких места у Народној Скупштини.

Уручен вам је извештај Одбора за административно-буџетска и мандатно-имунитетска питања Народне скупштине, који је утврдио да су се стекли услови за потврђивање мандата народним посланицима са предлогом да Народна скупштина сходно члану 27. став 5. Закона о избору народних посланика, констатује потврђивање мандата народним посланицима: Јелисавети Вељковић и Вери Јовановић, изабраним са Изборне листе Александар Вучић – Србија побеђује, Душану Милисављевићу, изабраном са Изборне листе за праведну Србију – ДС, Филипу Стојановићу, изабраном са Изборне листе др Војислав Шешел СРС.

На основу одлуке РИК-а, Извештаја предлога Одбора за административно-буџетска и мандатно-имунитетска питања Народне скупштине, констатујем потврђивање мандата народним посланицима Јелисавети Вељковић, Вери Јовановић, Душану Милисављевићу и Филипу Стојановићу.

Честитам народним посланицима на избору.

Молим да се припремите за полагање заклетве, што сте већ и учинили.

Поштовани народни посланици, молим вас да, сагласно члану 17. Закона о Народној скупштини, приступимо полагању заклетве.

(Председавајућа чита текст заклетве, а народни посланици понављају.)

ЗАКЛИЊЕМ СЕ ДА ЋУ ДУЖНОСТ НАРОДНОГ ПОСЛАНИКА ОБАВЉАТИ ПРЕДАНО, ПОШТЕНО, САВЕСНО И ВЕРНО УСТАВУ, БРАНИТИ ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА И ГРАЂАНСКЕ

СЛОБОДЕ И ПО НАЈБОЉЕМ ЗНАЊУ И УМЕЋУ СЛУЖИТИ ГРАЂАНИМА СРБИЈЕ, ИСТИНИ И ПРАВДИ.

Молим народне посланике да приступе потписивању текста заклетве.

Дозволите ми да у своје име и у име посланика Народне скупштине Републике Србије пожелим свима вама успешан заједнички рад у текуће мандатном периоду.

Настављамо са радом.

Молим посланика Зорана Красића да настави тамо где је стао.

ЗОРАН КРАСИЋ: Добро, можемо да наставимо.

Ако сам већ кренуо са овим директивама, значи, једна, две, три директиве, четири, пет, шест, једна одлука из 2010. године... Молим вас, ниједан стручни документ. У овим одлукама и у овим директивама не налази се струка, не налази се оно што је, рецимо, посланик Бабић малопре причао. Тога нема, већ се налазе правне процедуре којима нешто треба да се обезбеди и нешто да се гарантује. Ту је наш проблем. То морам да вам кажем.

Поднели смо неколико амандмана само да скренемо пажњу о чему би морало да се води рачуна. Да ли ћете ви то да погледате на тај начин како смо ми предложили, ја не знам. Читам ваше образложење. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик? Нису. Да ли је закон преведен на неки службени језик ЕУ? Превели сте га на енглески језик. Европска комисија вам је још децембра 2015. године рекла да је тај њихов службеник, што је дошао да вам помогне, добро урадио свој посао. Ту је највећи проблем. То су они рекли за онај закон 2009. године који ви сада критикујете да ништа не ваља.

Када је у питању ЕУ, увек се отвара тема у ком тренутку смо спремни и способни да кажемо да то што је њихов стандард не ваља, јер за ових 17 година још нисмо дошли у ситуацију да кажемо да је неки њихов стандард добар. Зашто нисмо рекли? Људи, ми 250 закона већ 16 година мењамо сваке године. Ту се само 250 закона врти – о задуживању, о овоме, о ономе, како да се упропасти образовање, како да се упропасти судство, како да се упропасти ово... Увек се позивамо на њихове стандарде. Свако следеће позивање каже – оно није било добро.

Питам вас – за колико година ће нека друга група да дође и да каже да овај закон ништа не ваља? Мене уопште не би изненадило да то буде за неколико месеци. Зашто? Ви сте сагласност добили 2015. године. Ми се налазимо у 2017. години. Ко зна шта су они тамо још променили у својим интерним регулативама. То јесте велики проблем.

Проблем је што ако следите струку, онда следите медицинску професионалну струку, али медицинска професионална струка се не налази у директивама ЕУ. Она се налази вероватно код Светске здравствене организације и код међународних организација које се на професионалан

начин баве овом проблематиком. Зато не чуди што ви кажете да сте незадовољни резултатима стручног рада у овој области, морам да вам кажем, без обзира на који закон. Тај проблем не можете да решите овим предлогом закона.

На неколико места смо поднели амандмане, тамо где смо хтели да вам скренемо пажњу да није добро правити својеврсну монополизацију у овој области. Зашто? Зато што је по закону од 2009. године то кренуло на поприлично либералан начин а сви наши здравствени прописи говоре о равноправности свих облика својине у којима се обавља, хајде да кажем, медицинска или здравствена делатност.

Видите, код овог закона који се бави трансфузијом, ви сте променили назив. То више није делатност, него медицина. Зашто? Шта се то десило да на тај начин протумачите члан 244. Закона о здравственој заштити, на потпуно другачији начин?

Не знам, потпредседниче, пошто сам био прекинут, колико још имам времена, да не претерам, пошто се неки буне.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Око шест минута.

ЗОРАН КРАСИЋ: Добро, онда им кажите да не рипају много.

Даље, мени се не свиђа ситуација у здравству. Сада ћу да вам дам неколико конкретних примера. Мислим да постоји велика недоследност. Ја не кривим министре, одмах да будемо начисто. Министри се мењају од Владе до Владе, али остају оне стручне службе. Те стручне службе морали би да буду врхунски професионалци који су у стању да кажу и неком од министара, који хоће мимо струке да нешто уради, да му кажу – не може, просто, једноставно, не може.

Видите, у области здравства имамо различите стратегије, па имамо Стратегију за спречавање злоупотребе дроге, она није само здравствена, морам да вам скренем пажњу, она је, шире посматрано, социолошки феномен и сигурно политичка тема, од 2014. до 2021. године. Молим вас, Стратегија за спречавање злоупотребе дроге. Значи, дрога може само да се злоупотреби, а рецимо, када је дуван у питању, онда имате... Јуче је донет један закон, потврђен је Протокол о елиминацији незаконите трговине. Зашто не кажете – стратегија о елиминацији незаконите трговине дрогом. Ко вас је научио да правите те лепе финесе?

Даље, у вашим прописима или планским актима или стручним анализама може да се прочита све и свашта. Ја то посматрам логички, не посматрам као представник ваше струке, ја не знам то, али логички посматрам шта сте написали. То што сте написали мора да буде конзистентно логички прихватљиво, разумљиво, да има неку своју закономерност. Код вас то не постоји у актима. Молим вас, ви се код превенције, кажете, борите против пушења, хипертензије,

хиперхолестеролемије, алкохола, гојазности, неправилне исхране и физичке неактивности.

Ако сте у оквиру превенције против дувана ишли са забраном, ви ћете по тој логици да забраните људима и да једу да бисте спречили гојазност. То је невероватно шта радите.

Даље, имате хроничне незаразне болести – кардиоваскуларне, малигне, респираторне болести, дијабетес, мускулоскелетне болести итд. Ви једноставно пишете тамо нешто, вероватно то има неког медицинског оправдања али ми нисмо добили акт како да се побољша наталитет у Србији. Нама полазиште за предлог закона треба да буде анализа шта су узроци. Па ми смо од вас лекара научили ону девизу – боље спречити него лечити, а ви нама нудите закон који само у неколико одредби има реч „лечење наталитета“, неколико одредби односе се на оно што може да буде спречавање, а ово друго – ово је друго, малтене све, комерцијални посао. Све је комерцијални посао. Не можемо ми комерцијалним приступом да лечимо друштвени проблем – наталитет.

Шта су узроци? Где су оне емисије? Кад треба да се ступа у брак, кад треба да се рађа, како треба да се живи, исправно итд. итд? Нема тога, него се констатује – у брак се улази после 30-е године, смучио се брачни партнер, да ли желе, да ли не желе дете, то је везна ствар, има породица које желе, нису у могућности, треба да дођу у ову ситуацију... Залажемо се да ово буде бесплатно. Зашто? Зато што је наталитет друштвени проблем и нормално је да буде бесплатно.

Али, пре него што уђе у програм вантелесне оплодње брачни пар треба да одвоји 1.000 евра за неке анализе које нису обухваћене овим програмом. Мало пре је господин Шешељ причао о томе, ви сте преко тога прешли. Ми овде имамо неколико колега који су у том програму и који кажу – аман министре, шта причате, није тачно.

На бази личног искуства неки људи причају шта су доживели. Те једна анализа, те друга анализа, те овој анализи је прошао рок трајања, те да ли је требало да буду у стерилним условима, те да ли је било ово, те да ли је било оно, те да ли смо излечили ове почетне болести, те нисмо излечили почетне болести... А ви 'ладно кажете – не, то није тачно. Мени је непријатно, зашто бих ја помињао нека имена итд., али људи потпуно другачије причају. Потпуно је другачија прича.

Ви сте овај посао, делатности за банку на својеврстан начин монополизovali и сконцентрисали да буде у тој вашој банци. Вероватно ће то бити само једна здравствена установа из те делатности у државној својини. Ја мислим да је то лоше решење. Мислим да је то лоше решење. Ми смо у амандману написали који су разлози. Разлоге нисмо ми писали, верујте. Разлог зашто смо поднели амандман написали су људи из ваше струке који се бави тим проблемима конкретно. И данас се баве тим

проблемима. Трудили смо се да напишемо амандмане који ће да прикажу реалне проблеме људи који се баве том делатношћу.

Да ли је готово?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Имате још 30 секунди. Само изволите.

Хвала пуно.

Следећи говорник Ђорђе Вукадиновић. Изволите.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Захваљујем.

Понекад је добро када човек има мање времена, онда мора да буде конкретан. Имам мање од четири минута и покушаћу да их искористим са пар конкретних питања и једном начелном сугестијом.

Ова тема је, иначе, важна и покреће многа филозофска и етичка питања у која сада не можемо да улазимо, иако су важна и тичу се наравно директно или индиректно материје ових закона.

Мени је драго, без обзира на то што као опозициони посланик који воли да критикује власт – што чиним врло често јер нисам задовољан ни како ради Влада, ни како ради Министарство – али када сам консултовао људе и прочитао овај закон, мислим да су ови закони добра основа и зато сам се изјаснио. Изјаснио сам се као неопредељен по питању гласања, мислим да ће мој став према овом закону бити позитиван, према другом ипак негативан када дође тренутак гласања.

Шта је, по мени, начелни проблем са овим законом, који се можда може поправити амандманима? То је да је он делимично неодређен а делимично даје превелика овлашћења министру. Тога сте вероватно свесни. Тамо где није јасно, где није било простора или времена да се ствар до краја прецизира и уради, речено је да ће се то средити подзаконским актима или је пребачено у надлежност министра. Не мислим да је то нужно лоше, само просто то прави терет, пребацује на ваша плећа велику одговорност.

Прво да похвалим оно што мислим да јесте за похвалу. То је кратка и јасна формулација у закону, који у члану 309. каже „компоненте крви се не смеју увозити нити извозити из Републике Србије.“ Кратка и јасна формулација.

Оно што ми смета јесте то што у другом закону о биомедицински потпомогнутој оплодњи нема тако јасног и прецизног члана. Када је већ реч о крви и крвним компонентама – он стоји, забрана извоза и увоза компоненти, када је реч о генетском материјалу и биолошким компонентама, ја је нисам нашао на тај начин и волео бих да чујем објашњење.

Тим пре, да је реч о неком софистицираном производу па да и разумем, али мислим да овај народ и ова земља имају довољно генетског материјала и да није потребно на тај начин отварати тржиште или могућност тржишта за увоз и извоз тог биолошког материјала. Не због неке генетске чистоте, која не постоји и у коју не верујем, већ просто да би се смањила могућност злоупотребе у том правцу.

Друга ствар коју хоћу да похвалим је забрана – мада видим да је то изазвало контроверзе код неких посланика – забрана сурогат материнства, што је добро. Видим да је ту постојала намера да се не стави баш све на тржиште. Та неолиберална глобализацијска хоботница која исише ресурсе – пре свега економске и привредне ресурсе, па онда природне ресурсе широм планете и поготово земље каква је Србија – сада се устремила и на ове биолошке ресурсе и мислим да то треба зауставити.

Последње и конкретно питање тиче се овог инспектората који је био споран још неким колегама. Врло јасно питање – колико приближно рачунате средстава и људи, не морате у детаље, али да ли је реч о једноцифреном, двоцифреном или троцифреном броју ових инспектора који је предвиђен за те послове. Мислим да је то непотребно умножавање људства и трошење пара, плус отварање простора да се ствар заврши као и са овим нотарима или као са овим председницима кућних савета или неким другим, комуналним полицајцима – да то послужи само као нека врста помоћног средства за запошљавање лојалних кадрова.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Захваљујем.

Реч има представник предлагача, министар др Златибор Лончар.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Само да разјаснимо једну ствар. Мислим да нема разлога да се она више понавља. Нити сам овај предлог закона донео ја, нити ћу те подзаконске акте доносити ја, доноси их струка. Само да разјаснимо. Ја нисам из ове области и не могу да знам, колико год се трудио, као што знају људи који се тиме баве и који то прате.

Да поновим још једном, закон не може да обухвати све. Овај закон је попут живог организма, који се стално мења. То је једини разлог зашто се иде на те подзаконске акте. Инспектори – нема нових. Ради се о једноцифреном броју људи који већ раде у Управи. Не праве се никакве нове инспекције, оне су састављене од људи који већ раде и који се разумеју у то. То не можете да направите. Да би неко био инспектор, он мора да има огромно искуство. Да сада кренете да радите, таквог инспектора не можете за десет година да направите.

Криво ми је, али намерно нисам хтео да коментаришем, да видим да ли ће неко обратити пажњу, да ли сте чули једну ствар. Једини податак који смо досад добили и који смо могли да имамо – колико је, наводно, било почетних трудноћа – да не објашњавам људима и да не оптерећујем, знају људи који имају проблем – један део тих трудноћа су биолошке трудноће, због лекова, због свега и то је онај први резултат који се добија када одете на прву контролу после вантелесне оплодње. А не знам да ли сте приметили – нигде нисмо чули колико је беба рођено и за шта смо ми дали новац. Е, то је проблем, што нико није хтео да уђе у то да испитамо до краја, да видимо.

Зато се догађа оно што вам ја помињем – онај задњи, трећи или пети покушај је успео а до тада уопште не знамо шта је било. Могао је да ради ко шта хоће и како хоће. Имамо као некакву статистику, наместили статистику као у европским стандардима и то је то – биолошка трудноћа... а који је број од тих трудноћа ишао до краја, колико је новца отишло, а шта смо све могли за то – нико на то није обратио пажњу. Да је бар неко поставио питање, а намерно нисам на почетку рекао – станите, људи, колико се беба родило? Е, нема тог податка.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине министре.

Реч има народни посланик Бранимир Ранчић. Изволите.

БРАНИМИР РАНЧИЋ: Захваљујем.

Поштовани председавајући, поштовани министре Лончару, поштовани професоре Лекићу, поштовани гости из Министарства, пред нама је данас у Скупштини Србије Предлог закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи, којим се уређује начин, поступак, услови и организација делатности биомедицински потпомогнуте оплодње, врста поступака биомедицински потпомогнутог оплођења, остваривања права на биомедицински потпомогнуту оплодњу, као и надзор над спровођењем овог закона.

Као што знамо, неплодност је чест проблем у популацији. Према подацима Светске здравствене организације учесталост неплодности креће се око 16,7%, док је код нас учесталост неплодности око 15%. Неплодност није само индивидуални већ и друштвени проблем који може да угрози психолошку хармонију брака, утиче на сексуални живот и који се одражава на друштвену средину.

Немогућност рађања схвата се као одрицање од основних права, неправда и разочарење. Многи брачни парови без деце имају психолошке, породичне и социјалне проблеме, а испитивање и лечење неплодности постављају и додатне проблеме у виду финансијског оптерећења, како за породицу тако и за друштво у целини.

Најпре да дефинишемо неке појмове, мада можда и није потребно јер сам се претходних дана уверио да већина народних посланика показује завидно „медицинско знање“ о томе шта је болест, шта је здравље, шта је нормално а шта патолошко, а посебно ме је фасцинирала етиопатогенеза визуелних халуцинација. Зато бих се делимично и сложио са једним народним послаником да је потребно извршити превентивни лекарски неуропсихијатријски преглед, али се бојим да појединим народним посланицима то не би ишло у прилог.

Но да се вратимо ономе што термилошки разликујемо у овом закону – инфертилитет, фертилитет, стерилитет и фекундитет. Неплодност или инфертилитет, тј. смањена плодност, дефинише се као стање у коме не долази до трудноће после једне године редовних сексуалних односа без коришћења контрацептивних средстава. Стање

инфертилитета или неплодности није иреверзибилно, тј. није дефинитивно и оно се лечи.

Неплодност може бити примарна и секундарна. Примарна неплодност подразумева да жена никад није затруднела. Секундарна неплодност подразумева да до зачећа не долази након претходних трудноћа, порођаја, побачаја, ванматеричних трудноћа. Инфертилне су, дакле, и оне жене које су у стању да затрудне али нису у стању да изнесу трудноћу. То је врло битно за касније, што ћемо видети у закону.

Фертилитет подразумева могућност затрудњавања и рађања у периоду до једне године. У просеку 80 до 84 посто парова требало би да после 12 месеци, уз редовне сексуалне односе и без коришћења контрацептивних средстава, остваре трудноћу. Додатно се код око 8-10% парова трудноћа оствари у току друге године брака, и још један проценат у току треће године брака. Ово је врло битно.

Стерилитет подразумева немогућност затрудњавања као иреверзибилног, тј. дефинитивног стања. Према томе, народни посланици, стерилитет се не лечи, само се неплодност лечи.

Фекундитет се односи на вероватноћу остваривања трудноће у сваком циклусу. Сматра се да је по циклусу шанса за трудноћу 25 до 30 процената, под условом да су оба партнера у границама нормале.

Област биомедицински потпомогнуте оплодње до сада је била уређена Законом о лечењу неплодности, поступцима биомедицински потпомогнутог оплођења из 2009. године, као и подзаконским актима донетим на основу тог закона.

Овај закон је делимично усаглашен са европском регулативом и након периода примене овог закона у трајању од шест година, констатовале су се следеће одређене слабости, што ће рећи да важећи закон који уређује област лечења неплодности поступцима биомедицински потпомогнутог оплођења није препознао значај дефинисања и уређења делатности биомедицински потпомогнутог оплођења, као и услове под којима се та делатност може обављати, а у које спадају: тестирање, добијање, обрада, замрзавање, одмрзавање, очување, складиштење и дистрибуција репродуктивних ћелија, зигота и ембриона, као и увоз, односно извоз репродуктивних ћелија – што је довело до тога да се у здравственим установама обављају поступци биомедицински потпомогнутог оплођења без дефинисаних услова на националном нивоу, те је свака здравствена установа, унутар своје установе, дефинисала те услове.

Оно што је карактеристично за овај закон је систематичност и прецизност његовог текста. Да би се закон разумео а на основу тога о њему и дискутовало у Скупштини Србије – а чињеница је да сви народни посланици не поседују одређено стручно медицинско знање – у члану 3. је дата дефиниција, односно значење одређених стручних термина а у циљу

потпуне хармонизације домаћег права из ове области са правом Европске уније.

Такође, овај закон је проширио дефиницију поступака биомедицински потпомогнутог оплођења, који се важећим Законом спроводи у складу са савременим стандардима биомедицинске науке у случају неплодности – док је новим законом проширен, што је врло важно, и на случајеве постојања медицинских индикација за очување плодности. Значи, подвлачим – очување плодности.

Новим законом и приватна пракса учествује у пружању здравствене услуге ове врсте, уколико испуњава прописане услове закона. То изискује ангажовање већег броја здравствених радника који се баве овом проблематиком и оснивање већег броја центара за биомедицински потпомогнуту оплодњу.

На јасан начин уређен је надзор над спровођењем овог закона, који је остао у надлежности Управе за биомедицину с тим да је прецизиран инспекцијски надзор над радом здравствених установа које обављају ову делатност.

Доношењем овог закона створиће се услови за промоцију донаторства и подизање свести грађана о значају донаторства. Ја ћу опет да подсетим да су народни посланици СНС у претходном, десетом сазиву, сви потписали донорске картице.

Да закључим – лечење неплодности превазилази племенитост, хуманост и границе класичне медицине. Док класична медицина лечи болесног, унапређује његово здравље и омогућава му квалитетни живот, лечење неплодности му омогућава да кроз своје потомство живи и када класична медицина исцрпи све своје могућности. Захваљујем на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Драган Весовић. Није присутан.

Реч има народни посланик Душан Павловић. Изволите.

ДУШАН ПАВЛОВИЋ: Захваљујем.

Поштовани грађани Србије, посланици, министре и остали чланови министарства, хтео бих да најпре похвалим овај закон зато што у једном домену унапређује ствари које се тичу побољшања плодности људи који не могу да имају децу.

Хтео бих да свој говор усмерим на две ствари. Дакле, ради се о сурогат материнству, које је овим законом поново забрањено, и ради се о анонимности донора, односно оних који хоће да дају репродуктивне ћелије.

Да прво разграничимо две ствари које су битне, пошто се често мешају у дискусији. Дакле, постоји комерцијално сурогат материнство и постоји сурогат материнство из алтруизма. Овде говорим искључиво о овом другом, о сурогату материнства из алтруистичких побуда. Дакле, не о сурогат материнству које се наплаћује или за које се добија некаква новчана или друга накнада.

Ви сте поменули, министре, да у ЕУ постоји нека врста тренда да се иде против тога. Поменули сте да постоји извештај Европског парламента. Постоји заправо, тачно је, извештај Европског парламента за 2014. годину који се тиче – изашао је 2015. године али се односи на 2014. годину – који се тиче стања људских права.

Дакле, о сурогат материнству се у Европском парламенту расправља у контексту поштовања људских права и један параграф који се тиче сурогат материнства односи се на комерцијално сурогат материнство. То је оно што Европски парламент осуђује.

Иначе, има земаља у ЕУ, осим Грчке – Холандија, Белгија су такође земље у којима је сурогат материнство дозвољено из алтруистичких побуда. Још неке земље су Аустралија, Канада, Велика Британија, Нови Зеланд. Рецимо, у Чешкој цела ствар уопште није регулисана правно. Чешка је такође чланица ЕУ, али није правно регулисано па се сматра да је сурогат материнство из алтруистичких разлога дозвољено.

Хоћу да вас питам једну ствар. Ако сте заиста прихватили цео овај закон да бисте помогли људима који не могу да имају децу из разлога популационе политике, пошто сте на тај начин образложили, због чега онда спречавате сурогат материнство? Па то је још један корак којим популациона политика може да се додатно оснажи. Дакле, људима који не могу да имају децу а могу да се договоре са неким да изведе трудноћу до краја, добило би се још неколико деце коју бисте могли да подведете под популациону политику.

Подсетићу вас на члан 63. Устава који каже – свако има право да слободно одлучи о рађању деце и Република Србија подстиче родитеље да се одлуче на рађање деце и помаже им у томе.

Дакле, замислите да ја и моја супруга не можемо да имамо децу, нађемо некога ко би из алтруистичких разлога да нам помогне у томе, неко може да донира репродуктивне ћелије – да ли бисте нам ви помогли у томе да завршимо цео посао или не? Ја мислим да бисте нас спречили. То је кршење Устава, члана 63.

Да вам кажем нешто о анонимности, шта ја мислим да је проблем у томе. На јучерашњој седници Одбора, када смо разговарали, један од ваших помоћника рекао је да једини начин да велики број донатора да своје репродуктивне ћелије јесте у томе да остану анонимни.

Међутим, постоји члан 64. Устава који гарантује право деци да знају ко су им родитељи. Дакле, са једне стране ви хоћете да изађете у сусрет даваоцима репродуктивних ћелија који захтевају да буду анонимни, а шта ће бити за 15 година када деца која су тако зачета одрасту? Тужиће државу на основу овог члана 64. Устава и ако још увек буде уставног судства у овој земљи требало би да добију тај спор. Не знам да ли сте разматрали последице такве ствари.

Дакле, за многе људе је од пресудног значаја – за само разумевање, за сопствени идентитет, за поимање себе, да знају ко су им родитељи. Ви ћете, дакле, за 15, 18 или 20 година, када деца почну да долазе у доба када се питају ко су им родитељи, забранити да то знају.

Да кажем пример, у Великој Британији је почело исто овако. Донатори су имали пуно право да заштите свој идентитет, али је онда Врховни суд, мислим 1993. године, укинуо ту одредбу, тако да деца сада, уколико желе да знају, из било ког разлога, то могу да знају.

Не говорим о томе да ми треба да обзнанимо свима идентитет донатора. Не говорим о томе. Говорим о томе да деца имају право да знају ако то желе, зато што им то гарантује Устав. У оба ова случаја, и за сурогат материнство и за идентитет донатора, право деце је да то знају, постоји уставни основ.

Има још једна ситна ствар коју хоћу да вам кажем. Кажете овде у члану 25, када говорите о корисницима овог поступка – изузетно право на поступке БМПО има и пунолетна пословна способна жена која живи сама. Стварно? Ако живи са бабом и дедом, не може? Ако живи са мачкама, не може? Знам, али стварно је формулација незграпна – ако живи сама. Треба да се каже – ако нема партнера. Треба да се то промени, заиста. Ово је стварно срамота. И у претходној верзији је била иста таква формулација.

Драго ми је да коначно и жене које немају партнере имају сада, без да питају министра, право да учествују у овом поступку. Пошто гледаоци или грађани можда не знају, у претходној верзији су морале да питају министра да би имале то право. Тако да је овај закон у том погледу заиста унапређење. Било би добро само да се измени и та ствар.

Молим вас, ако можете да ми одговорите – у ком контексту чланова Устава се тумаче ове ствари које се односе на сурогат материнство и на идентитет донатора? Разумем да постоје прагматични обзири да се заштити идентитет али шта са кршењем Устава? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има представник предлагача, министар др Златибор Лончар. Изволите.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Не знам да ли вам је то циљ али ћу признати опет – ја нисам у могућности, признајем, да сурогат материнство спроведем тако да не дође до злоупотребе.

Изволите, организујте се, направите да се то спречи и нема никаквих проблема. Размишљам о стварима. Код жене која је трудна вероватноћа од тромбозе, емболије много је већа; шта ако жена умре? Шта ако се пар који је хтео дете у међувремену разведе, посвађа? Шта ако се сутра дете разболи и хоће да га врате? Шта ако се жена предомисли и неће да дете да? Немам никакав проблем али вам кажем да нисам у стању да спроведем да то буде без последица. Нема никаквих проблема – направите

цео тим. Људи, не ради се ни о чему што је закуцано. Признајем, нисам у могућности. У овом моменту нисам у могућности.

Што се тиче података, информација и свега, анонимност је та за коју смо се одлучили, односно струка сматра да то треба тако да буде. Али у случају, поред свега што смо рекли, да у провери идемо до другог, трећег колена, да испитујемо родитеље, бабе, деде, обољења и све остало, оставили смо могућност да, ако се сутра то дете разболи, да су му потребне матичне ћелије или било шта, лекар који води то дете моћи ће да дође до родитеља ако је потребна матична ћелија, ако је потребно било шта.

Значи, о томе се водило рачуна и то је регулисано. То је једноставно оно што струка сматра и што је струка, из праксе и примера који су били обрађени, увидела. Усклађено са Законом о ...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народна посланица Весна Ракоњац.

Изволите.

ВЕСНА РАКОЊАЦ: Уважени председавајући, поштовани министри са сарадницима, овај закон сам доживела као један у низу закона који могу да побољшају нашу популациону политику, значи, не и једини. Популациона политика једне државе може да се побољша на више начина, а ово је само један од закона који могу да помогну оним родитељима који желе да се остваре, значи, да остваре своје родитељство када су исцрпљене све могућности у фази лечења стерилитета, односно неплодности једног или оба партнера.

Оно што посебно желим да истакнем у овом закону, а мислим да нико од мојих колега до сада о томе није говорио, то је да у претходном закону нисмо имали такозвану следљивост, и то је оно у чему у потпуности подржавам министра када је малопре говорио о томе да нисмо знали колико је беба рођено. Јер управо увођењем система квалитета у инспекцијски надзор и низа система из области здравства, као што су систем 15224 – када су медицинске процедуре у питању, или ИСО стандард 13485 који говори о медицинским средствима и може се применити на крв и на крвне деривате. Значи, говорим и о једном и о другом закону, усредсређена само на инспекцијски надзор и на стандарде.

Оно што је јако битно је то да ће инспектори бити управо из Управе за биомедицину, али тако оспособљени и обучени да могу да примене све оне стандардне оперативне процедуре и све оне делове система менаџмента квалитета који ће нам омогућити да тачно знамо шта се ради у процедури тестирања, шта се ради у процедури добијеног материјала, обрађеног материјала, како се чува материјал, како се складишти, како се дистрибуира, где завршава на крају и како ће бити елиминисан ако постоји одређени ризик. Значи, то је оно што је веома битно. Наравно, ту постоји финансијска потпора – ако дајемо новац за овакву могућност репродукције, онда је веома битно да знамо шта добијамо на крају.

Поред тога, када је следљивост у питању, ту су и разни други стандарди који се односе на акредитацију установа, приватних установа и поликлиника које се тиме баве, што до сада баш није било под правилном контролом. Значи, поред акредитације која би требало да буде обавезна, они морају да имају и низ утврђених система квалитета када је лабораторијско испитивање у питању, као што је ИСО стандард 17001 и други стандарди који нам говоре у прилог томе. Такође, када говоримо о јединственом информационом систему ове установе свакако морају имати ИСО стандард 27000.

Дакле, о томе треба водити рачуна – да добијемо квалитетног инспектора који ће, када уђе у здравствену установу, тачно знати шта тражи. На тај начин делујемо у два правца, делујемо у два правца да можемо да одредимо критичне контролне тачке у оквиру неке процедуре које могу довести до нежељеног догађаја или до нежељеног ефекта. Значи, шта је то што покупује целу процедуру или шта је то на шта можемо да утичемо и смањимо број нежељених догађаја, значи то је једна ствар.

Друга ствар, када се ради о увођењу система квалитета, имаћемо и тачно праћење, јасно праћење онога шта се дешава са рођеним дететом. Немојмо да се заваравимо, мислим да ћемо можда за десетак година имати и неку нову патологију и мислим да та деца ипак треба да буду праћена од стране педијатра да бисмо видели шта се догађа и на том пољу.

Што се тиче и једног и другог закона, мислим да су кровни закони, мислим да ће подзаконска акта јасно да дефинишу све оно што ови закони у себи садрже, мислим да су далеко бољи и напреднији и остављају простор за унапређење, што је, када се о овим областима ради – веома, веома потребно. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Бошко Обрадовић.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштовани председавајући, поштоване колеге народни посланици, поштовани грађани Србије, којима је онемогућено да ову веома важну расправу гледате у директном преносу на РТС-у... Поштовани председавајући, замолио бих да народни посланици добију образложење како је могуће да РТС прекине директан пренос Народне скупштине. Ако Народна скупштина плаћа РТС-у директне преносе из скупштинског буџета, не видим са којим образложењем овако важне теме могу бити прекинуте и емитоване накнадно, после поноћи, на не знам ком каналу РТС-а. Молим вас да заиста добијемо тај одговор јер ако ми ово плаћамо, не видим како РТС самовољно може да прекида било који пренос скупштинског заседања, посебно са овако значајном темом.

Наравно да сам увек против када морамо нешто да радимо по директивама ЕУ. Увек мучно делује када нам представници Владе обрзлажу да доносе одређене законе који су у потпуности усклађени са

директивама ЕУ. Каква смо ми онда држава и који је то карактер наше државе ако доносимо законе по одређеним директивама. Нема случајности у семантици, у значењу речи, у називима одређених ствари и то што ми радимо по директивама из ЕУ све говори. Дакле, не мора да се преводи на српски језик.

Без обзира на то шта су директиве из ЕУ, ми треба да гледамо шта је интерес грађана Србије и није спорно да су ове две теме од веома значајног интереса за грађане Србије. Пре свега, и о томе смо сви овде данас говорили, да бисмо коначно покренули решавање најприоритетнијег државног питања, а то је проблем беле куге и одумирања нашег становништва, ако је 40.000 грађана Србије мање на годишњем нивоу, колико их више умре него што их се роди, ако је то за десет година 400.000 људи, ако без било каквог рата, без било какве заразне болести или не знам какве друге катаклизме изгубимо 400.000 људи а да то за нас није отрежњење да морамо да почнемо да решавамо тај проблем – онда смо заиста у проблему.

Зато мислим да је Влада Републике Србије направила озбиљну грешку што у претходним годинама није обратила пажњу на демографски проблем, што то никада – ни код једног председника Владе много година уназад – није био приоритет, а сада смо добили ситуацију да имамо новог председника државе, Александра Вучића, који треба да се консултује са актуелним председником Владе Србије, Александром Вучићем, да укључи у консултације и координатора свих служби безбедности, Александра Вучића, и да евентуално онда дођемо до оснивања демографског савета на чијем ће челу бити, веровали или не, али Александар Вучић.

Људи, то није нормално. То нема никаквог смисла. То је губљење времена. Зато још увек немамо демографски савет. Зато што чекамо да на његовом челу буде човек који је већ на три функције. То није нормално. Да ли имате министра без портфеља у Влади Републике Србије коме сте дали задатак да се бави демографским проблемима? Шта он чека? Чека да Александар Вучић решава проблеме и оснива демографски савет. Па, онда нам не треба тај министар у Влади Републике Србије.

Мислим, господине министре, да овде нисмо обратили пажњу на једну веома важну ствар - како смо се нашли у проблему да толики проценат брачних парова у Србији не може да има деце? Нисам сигуран да је довољно ово што сте покренули овим законом да ћете проблем решавати медицински потпомогнутом вештачком оплодњом. Зашто ти људи не могу да имају деце? Да ли је било које министарство, да ли је било која струка у Србији одговорила на то питање? Јесу ли то последице гађања бомбама осиромашеним уранијумом од стране НАТО-а? Јесу ли то неке друге психофизичке последице које смо сви преживели претходних деценија? Шта је проблем? Да можда није превелики број абортуса довео до те неплодности брачних парова у Србији? Да ли сте икада поставили то веома

озбиљно питање? Колико абортус утиче на каснију немогућност да се жене остваре као мајке?

Дакле, то су кључна питања која треба да реши тај демографски савет. Зашто су нам брачни парови у немогућности да имају децу? То је много важније питање чак и од овог питања о којем ми данас расправљамо, а које је веома важно питање. Није спорно, ми смо – мислим да је то барем јасно свима на овом свету – вама жестока опозиција, али ми нисмо опозиција Србији. Ми подржавамо све оно што чак и ви, који сте по нашем мишљењу накарадна и лоша власт, добро урадите. Имаћете нашу подршку, то није проблем. Није проблем да ми подржимо ове законе. Али шта је овде проблем? Много је осетљива тема. Нико не може да буде против да се изађе у сусрет људима који не могу да имају деце да би они могли да имају деце. То нико нормалан неће доводити у питање. Али отварање биоетичких тема, као што је сурогат материнство, то је, верујте, отварање Пандорине кутије.

Ово је први пут да Народна скупштина Републике Србије, колико је мени познато, озбиљно отвара једну биоетичку тему, а долазе нам многе. Поменули сте грађански законик који доноси много добрих ствари, али доноси још више опасних ствари – еутаназију, убиство из милосрђа, сурогат материнство, да не говоримо о хомосексуалним брачним паровима и усвајању деце од стране тих брачних парова или, рецимо, забрани физичког кажњавања деце. То ће бити веома озбиљне биоетичке теме.

Сурогат материнство, апсолутно се не слажем са уваженим колегом проф. др Душаном Павловићем. Ово о чему он говори отвара огромне проблеме из биоетичке сфере. Мајка која носи туђе дете у једном тренутку почиње да се осећа као мајка и доживљава то дете као своје. Родитељи који нису задовољни како им је, да тако кажем, „испало“ дете, не желе да га преузму. Ви сте навели низ проблема који могу да се десе, да се брачни парови разведу пре него што добију дете из сурогат материнства.

Шта је у питању када говоримо о сурогат материнству? Трговина женским телом, трговина децом и дете постаје уговор. Дакле, дете постаје предмет уговора трговине. То је опасна ствар. То је ствар која отвара неслућене могућности манипулације, злоупотребе и биоетичких и моралних катастрофа које могу да се догоде. Иначе, потпуно разумем потребу одређеног броја људи који не могу да имају деце да нађу било који начин да то остваре и то не може нико да им оспори, нити да им, да тако кажем, стане на пут, како рече професор Павловић.

Дакле, овде се поставља једно веома важно питање и ви сте остали мало недоречени. Волео бих да чујем шта је заиста ваш лични став или став Владе Републике Србије. Ви сте рекли – у реду, у овом тренутку нема сурогат материнства. Ево, имате нашу подршку. Ретки смо у опозицији који смо врло отворено стали на вашу страну и кажемо да је то права ствар у овом закону и да не треба да буде дозвољена. Али онда сте

оставили простор да ће новим грађанским закоником то можда да се промени и, ако сте стекну не знам који услови, то можда и треба урадити. Чекајте, министре, да ли то треба урадити или не треба урадити? То је биоетичко питање, то није политичко или стручно питање. Дакле, хоћемо ли да усмеравамо државу у том правцу да овде људи почну да тргују материнством, да земље у тзв. рањивим просторима буду искоришћене за тако нешто?

Ево шта каже Европски парламент, ја ћу да цитирам ово што господин Павловић није смео да цитира. Дакле, Европски парламент у Годишњем извештају о људским правима и демократији у свету за 2014. годину, у параграфу 114. јасно осуђује праксу сурогације и каже: „Осуђује се пракса сурогације која подрива достојанство жене, с обзиром да се њено тело и репродуктивни органи користе као роба. Сматрамо да гестацијска сурогација, која укључује репродуктивну експлоатацију и употребу људског тела ради стицања финансијске или друге користи, а посебно у случајевима 'рањивих' жена у земљама у развоју, треба да буде забрањена и сматрана ургентним питањем људских права.“

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Обрадовићу, време које припада вашем посланичком клубу је истекло.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Господине Павловићу, имате право на реплику, али најпре да чујемо представника предлагача, а онда ћу вам омогућити два минута.

Реч има представник предлагача, министар др Златибор Лончар. Изволите.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Једна ствар, а то је шта су узроци да све више људи има проблем са потомством? Цео свет покушава да утврди те узроке, али не постоји само један узрок, да бисте могли да кажете – то је тај узрок. Да ли је узрок абортус? Јесте. Шта покушавамо овим да урадимо? Ако сте приметили, настојимо да приватне клинике уђу у систем, да буде видљив свако ко је ушао у ту приватну клинику па да видимо да ли је урађен абортус или шта је урађено. То је наш циљ. Кроз то што их укључујемо у план мреже, ми инсистирамо на томе да морају да буду део система, да мора све да буде приказано и да све мора да буде транспарентно, да не могу да приме неког и ураде абортус а да се то нигде не заведе. То је један од начина.

Стрес, начин живота, клима... Погледајте промене, погледајте шта се дешава. Бомбардовање, осиромашени уранијум. Које то више није јасно? У чему је проблем? Хоћемо да заснујемо породицу у све каснијим годинама, сви јуре каријеру, немају времена, а када се сете буде касно. То су све узроци, не постоји један. Дакле, морамо на свим тим условима да радимо, на свему томе, да бисмо добили резултат. Не може да се ради на једној ствари – да једни раде, а да други не раде. Нема шансе. Морају сви да

раде ако нам је стало до тога, ако нам је то нешто заједничко. Не морамо да се гледамо, не морамо да се волимо, не морамо ништа, али хајде, ако имамо исти циљ, мислим да неке ствари не зависе од политике... Хоћемо да мислимо о будућим генерацијама, ништа друго. Хоћемо једну чисту Србију, хоћемо будуће генерације. То је мој циљ, немам никакав други.

Сурогат материнство – лепо сте рекли, нико није хтео ни да прича о томе. Тренутни став, став Владе, став Министарства је овај који јесте, али не желимо никоме да забранимо да прича о томе јер мислимо да је ово место на коме треба да се разговара и да свако има право да каже своје мишљење. Хајде да се суочимо са аргументима, па нека аргументи победе. Моје мишљење је такво. Кажем вам, ја сам признао да не могу да спречим да се догоди ово о чему смо причали. Како да сутра објасним да је умрла жена која је била сурогат мајка? Како? Овај сутра дошао да врати дете. Како? Признајем, не могу. Смислите, организујте, урадите, али хајде да причамо. То су много озбиљне ствари. Не само ове, него све.

Мислим да је на овом месту много времена потрошено да се то гура под тепих, да се не прича – те су теме овакве, те су теме онакве... Људи, па дајте бре да причамо, да кажемо једни другима шта имамо у лице и нека се одлучи, да видимо за шта смо, да видимо за шта смо спремни прво, да видимо шта можемо да исконтролишемо а шта не, каква су туђа искуства, како су други прошли. Не мислите ваљда да смо ми најпапетнији, да ћемо ми сад нешто епохално да решимо и да ћемо ми да донесемо некакав закон који ће да засени цео свет? Ја то стварно не мислим. Ја мислим да ми учимо на туђим грешкама и да идемо корак напред, али да се не враћамо три назад.

Мислим да је основ свега да се разговара. Ето, то је моја филозофија. За шта се ја залажем? Залажем се и једини циљ ми је чиста Србија, у сваком смислу чиста Србија, и да радимо за будуће генерације. То је мој једини циљ, ја други немам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Право на реплику, народни посланик Душан Павловић.

Изволите.

ДУШАН ПАВЛОВИЋ: Даме и господо, присуствовали смо једном малом куриозитету овде – да се један од највећих евроскептика у овој сали позива на документ ЕУ, и то у позитивном контексту. Међутим, колега Обрадовић је ипак мало погрешно цитирао овај документ када је хтео да наведе шта ЕУ, односно Европски парламент, мисли о сурогат материнству. Овде веома јасно пише да се сурогат материнство осуђује у контексту заштите људских права када се женско тело користи за финансијску или неку другу корист. Дакле, ја сам говорио о искључиво алтруистичким разлозима за сурогат материнство.

Много јачи аргумент против сурогат материнства, хтео бих да понудим своје решење за то, јесте да када мајка после девет месеци роди

дете, емоционално се веже за њега зато што га је носила девет месеци у свом телу. То је заиста и примећено, емпиријски доказано, да онда мајке мењају мишљење. То је веома јак порив, да кажем, у случају када јајна ћелија припада самој сурогат мајци, то је онда скоро неизбежно.

Међутим, ако брачни партнери дају своје репродуктивне ћелије – рецимо, имате мајку која може да произведе јајну ћелију али не може да изнесе трудноћу и мушкарац да, односно други партнер да своју репродуктивну ћелију па се оне имплантирају у сурогат мајку – ако би сурогат мајка тада променила мишљење, ако би тада хтела да задржи дете, заиста би узимала нешто што није њено. Дакле, можда не би било лоше да се размисли и почне са таквим случајевима или са таквом праксом, а да се онда прошири и на нешто друго, ако је могуће.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

(Бошко Обрадовић: Реплика.)

Омогућио сам господину Павловићу додатна два минута, омогућићу и вама, али најпре морам дати реч представнику предлагача, министру др Златибору Лончару.

Изволите.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Само једну ствар, због вас, да знате... Сурогат мајка, јајна ћелија, сперматозоид од других, она је изнела трудноћу, ДНК – њен. Не може да уђе, да изађе из, рецимо, Велике Британије или било шта.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има Бошко Обрадовић, право на реплику. Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Што би рекао наш народ – хвала ти, боже! Мислим на опаску господина министра да треба да разговарамо, да у овом дому треба да се отворе озбиљне теме, да немамо проблем да упркос нашим разликама озбиљно размотримо оно што је од општег интереса. Па то ми, господине министре, овде причамо месецима, али немамо услове за тако озбиљне разговоре на тако озбиљне теме јер се то, једноставно, из неког разлога избегава. Захваљујем вам се што сте омогућили ову расправу јер ово је озбиљна, изузетно важна тематика.

Само бих желео у одговору да скренем пажњу на један детаљ. Ова ствар може да се посматра мало и из религијске перспективе. Бог је давалац живота, не лекари и не вештачка оплодња, а ми смо се мало одвојили од религијске перспективе. Одвојили смо се и иначе од нормалног живота. Има ли нормалне исхране? Има ли нормалног сна? Има ли нормалног понашања? Има ли нормалног живота? Драго ми је да сте потврдили оно што сматрам да је апсолутно исправно, да лош стил живота такође води проблемима са рађањем, односно са материнством, очинством...

Дакле, ми смо заправо испустили систем вредности, ми смо испустили начин живота, ми не решавамо проблем у корену. И долазимо на

крају и кажемо – брачни парови не могу да имају деце. Па не могу да имају. Колико је болести зависности, колико је дроге, колико је абортуса, колико је свих других ненормалних начина понашања или лоших стилова живота?

Ту се решава овај проблем, господине министре. Ту је фокус онога што би неки демографски савет, који не ради свој посао, требало да ради. Ту ћемо да смањимо ако је уопште могуће, ако бог да, проблеме са којима се суочава савремена цивилизација.

Двери су већ желеле да дају свој допринос. Ми смо урадили читаву студију о сурогат материнству у сусрет расправама у вези са грађанским закоником и ја ћу вам је врло радо, као и уваженом колеги Павловићу, дати да погледате.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Повреда Пословника, народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, рекламирам члан 104. Пословника, став 1. који гласи: „Ако се народни посланик у свом излагању на седници Народне скупштине увредљиво изрази о народном посланику који није члан исте посланичке групе наводећи његово име и презиме или функцију, односно погрешно протумачи његово излагање, народни посланик на кога се излагање односи има право на реплику“.

Господине председавајући, ви сте два пута допустили реплику која чак није била међусобна. Оба пута су народни посланици реплицирали министру. Дакле, ви имате право да о томе одлучите по ставу 3. као председавајући, ко има право реплику, али уколико они међусобно реплицирају један другом, ред је да реплицирају један другом а не да то користе да прозивају министра и да реплицирају директно представнику предлагача. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Ристичевићу.

Не мислим да сам повредио наведени члан Пословника, конкретно члан 104. став 1. Објаснићу у чему је заправо суштина. Господин Обрадовић је у свом излагању, ја сам бројао, три пута врло прецизно и јасно поменуо господина Павловића, изнео одређена неслагања са аргументима које је господин Павловић изнео током расправе. Имајући на уму пре свега важност и значај теме, омогућио сам господину Павловићу да изнесе одређене аргументе, а с обзиром на то да сам то дозволио господину Павловићу, додатна два минута сам омогућио и Обрадовићу.

(Маријан Ристичевић: А они су реплицирали министру.)

Више пута смо о томе говорили. На нама је да, пре свега процењујући важност и значај теме, омогућимо посланицима да говоре, али не можемо да предвидимо да ли ће се обратити министру или ће конкретно одговарати.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Не.) Захваљујем.

Реч има народни посланик Марко Парезановић. Изволите.

МАРКО ПАРЕЗАНОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштоване колеге, поштовани министри са сарадницима, пред нама су два изузетно важна закона из области здравства. Ја ћу говорити о Закону о биомедицински потпомогнутој оплодњи.

Могли смо чути малопре и одређене, рекао бих, злураде коментаре о утицају Владе Републике Србије и премијера Александра Вучића на демографске прилике у Србији и хтео бих само пар неких података да изнесем. У 2016. години било је 7.000 порођаја у ГАК „Народни фронт“, што је рекорд у последњих 10 година. У Крагујевцу највише беба рођено је у јануару 2017. године у последњих 20 година, у 2015. години рођено је 20.000 беба у Београду, што је рекорд у последњих 30 година. Дакле, све су ово подаци који говоре о томе какав је утицај и Владе Републике Србије и премијера на демографску ситуацију у Србији.

Наравно да ово није довољно и да ми желимо да радимо на томе да ти резултати буду и много бољи. У том смислу похвалио бих меру коју смо имали средином прошле године – да парови имају право и на трећи бесплатан покушај вантелесне оплодње, када је у питању вантелесна оплодња о трошку државе – а када на то додамо и чињеницу да многи градови и општине такође за то имају слуха, мислим да успевамо да обезбедимо свим паровима да могу бесплатно да дођу до потомства. Када је конкретно у питању град Чачак, морам да нагласим да ми већ пету годину издвајамо средства за вантелесну оплодњу на тај начин да обухватимо све парове који се пријаве, без неких додатних ограничења у том смислу да ако неко искористи то право у једној години а резултати не буду на жељеном нивоу, да може конкурисати и следеће године.

Јако сам задовољан законским предлогом и посебно једним делом који је министар нагласио, а који се тиче потребе да све клинике имају могућност замрзавања ембриона са нагласком да је циљ да се приликом ембриотрансфера што мањи број ембриона враћа, не само због тога што вишеплодне трудноће и додатно коштају државу већ и зато што самом чињеницом да имамо замрзавање ембриона долазимо у ситуацију да из једног поступка, из једне хормонске стимулације имамо два а можда чак и три ембриотрансфера чиме значајно смањујемо и трошкове, али оно што је по мени много важније – много више бринемо о здрављу жене.

У том смислу јављају се и одређени проблеми, јер ми се чини да у све више клиника имамо појаву хиперстимулације. Ако кажемо да је у стандардном процесу вантелесне оплодње стандард да се произведе од седам до 12 јајних ћелија а да у неким ситуацијама тај број иде и преко 20, преко 30 – такве јајне ћелије немају довољно зрелости, немају довољан квалитет. То опет директно утиче и на квалитет ембриона. Када те

ембрионе не можете због лошег квалитета ни да замрзнете, долазимо у ситуацију да једна млада жена практично потроши те резерве јајних ћелија које су код сваке жене ограничене, да не можемо да их искористимо на прави начин а да у случајевима агресивне хиперстимулације имамо и значајне трошкове.

Дакле, то је нешто на шта мислим да треба обратити пажњу, наравно не кроз закон, али неки стандарди морају да постоје и мора да постоји квалитетан мониторинг – па ако приметимо да су на неким клиникама те појаве честе, да онда на то реагујемо.

Неко моје лично мишљење је да у будућности треба да размишљамо и о моделу које су примениле одређене земље на западу, а то је да пре ова три класична покушаја које смо већ обезбедили уведемо праксу да постоје и вантелесне оплодње из природног циклуса. Баш због тога што сам нагласио да мислим да треба више да бринемо о здрављу жене, а мислим да у одређеним ситуацијама ти поступци из природног циклуса могу да буду успешни. Са једне стране то може бити додатни трошак али ако узмемо у обзир да су ти поступци знатно јефтинији и да сваки пар који тако успе да оствари потомство неће ићи на онај класични, него скупљи поступак. Мислим да у вези са тим треба урадити анализу и видети да ли је то исплативо и да ли треба да прихватимо праксу која већ постоји на западу.

Отворио бих и питање статуса ембриолога, пошто мислим да је њихов утицај у поступку вантелесне оплодње веома важан. Ви ме исправите ако грешим али мислим да они имају статус здравственог сарадника а не здравственог радника. Мислим да је њихов утицај на сам исход вантелесне оплодње заиста велики и да раде у специфичним околностима. Знамо да ту нема ни утврђеног радног времена, да су различити услови рада – високе температуре, јака светлост на рожњачи, односно рад на микроскопу, рад у присуству гасова као што су течни азот за замрзавање, гасовити азот и угљен-диоксид на инкубаторима. Дакле, мислим да је посао јако специфичан и да га треба наградити, поготову зато што мислим да постоји несразмера између приватних и државних клиника, па када произведемо доброг ембриолога постоји ризик да он одлучи да потражи боље услове, што мислим да за нас није добро.

На самом крају, истакао бих питање превенције. Мислим да је то јако важно питање јер оно што је за младог човека од, рецимо, 20 година мали проблем – ако за њега не зна, са 30 ће бити већи, са 35 и 40 година много велики, али свакако да не може да са нареди и да се на било који начин утиче на то у којем добу ће пар да одлучи да има дете. Оно што мислим да можемо, то је да на неки начин или мотивишемо или обавежемо младе људе да воде више рачуна о превенцији.

Ако смо начин живота установили као један од узрока, основних узрока због којег имамо повећан број парова који не могу да

имају деце – мислим да постоји шанса, ако се ти узроци открију на време, да и природним лечењем постигнемо жељени резултат па самим тим ослободимо те људе додатног стреса али и смањимо трошкове држави.

Ако је пре 20 година сваки десети или дванаести пар имао проблем са стерилитетом а данас је то, ако се не варам, сваки шести – по неким прогнозама врло брзо ће бити сваки трећи. Поставља се питање колико ће нам у будућности требати новца да све то покријемо јер мислим да нам је крајњи циљ да не трошимо више новца за ову област већ да покушамо да тај раст макар успоримо.

Мислим да треба размишљати које су то методе. Мислим да превенција јесте један од начина, да ли кроз мотивацију... лично мислим да би прегледи требало да буду обавезни јер тих пар сати или пар дана једноставних прегледа много је лакше од свега онога кроз шта пар мора да прође у некој каснијој фази, када проблем постане озбиљан и када више не постоји могућност за природно лечење.

Јасно је да је ово област у којој наука врло брзо напредује и да ћемо у будућности свакако морати да ова законска решења надограђујемо и усавршавамо. Ово су неке теме о којима треба размишљати. Толико.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народна посланица Татјана Мацура. Време преостало вашем посланичком клубу јесте три минута и 34 секунде.

ТАТЈАНА МАЦУРА: Хвала, председавајући.

У Предлогу закона о трансфузијској медицини се на почетку објашњавају појмови, па тако у члану 3. у ставу 1. и у тачки 11) објашњава се и појам „дистрибуције“. Између осталог се каже да овај појам подразумева и доставу крви и компонената крви до произвођача лекова од крви и плазме.

О овоме, осим у том члану, у предлогу закона није било више речи. На Одбору за здравство на којем је била колегиница Бранка Стаменковић, поставила је питање – зашто о овоме текст предлога не говори и добила одговор да се потребне информације налазе у Закону о лековима и медицинским средствима.

Погледала сам и тај закон и, нажалост, ни у том закону нема додатних појашњења о томе на који начин, да ли се код нас производе, где се производе и, ако се производе, шта тачно производимо и у којој количини. Па сада питам Вас, поштовани министре, и сараднике да нам додатно појасните овај део, јер осим тога што интересује нас посланике који овде седимо, верујем да ова тема озбиљно интересује и грађане, који ће нажалост у одложеном преносу гледати ову расправу, међу којима, сигурна сам, постоји и велики број добровољних давалаца крви који су заинтересовани за ову тематику.

Зашто мислим да је ово питање интересно? Наиме, Република Србија на годишњем нивоу за увоз лекова који се праве од крви

и плазме издвоји око 30 милиона евра а са друге стране бацамо тоне плазме које су домаћег порекла. Према подацима Удружења добровољних давалаца крви, само се око 5% крви искористи у нашој земљи.

Сада ћу направити једну малу дигресију јер мислим да је неопходно... наиме, када смо радницима у јавном сектору, посебно здравственим радницима, смањили плате – држава Србија је њих практично казнила са 100 милиона евра. Онда имате са једне стране бачен новац за увоз лекова које можемо и сами да производимо, трошак од 30 милиона евра и кажњене здравствене раднике у износу од 100 милиона евра.

Некако и да прихватимо ту финансијску нелогичност иако је потпуно несхватљива али мислим да већу штету чинимо свим добровољним даваоцима крви јер они крв сигурно нису дали да бисмо је на крају бацили. Осим финансијске нелогичности и вређања овог хуманог чина, као и свих 200.000 донора колико их има у Србији, поставља се и питање безбедности онога што ми у ствари увозимо јер нам ни један центар у свету од кога увозимо лекове не даје потребну, односно неопходну гаранцију да су ти лекови сто посто безбедни.

Навела сам неколико разлога због којих је важно да крв и компоненте крви обрађујемо баш у нашој земљи и с тим у вези надовезала бих се на даљу тему, да вас питам, да ли знате шта се дешава са Центром за фракционисање, да ли уопште ради и како је опремљен? Значи, да ли уопште овај центар функционише у Србији?

Наиме, није необично да се у Србији, посебно у Србији, јавне установе на неки начин доводе на руб егзистенције и да кроз такве или сличне процесе на крају одлазе у приватну својину.

Такође ме интересује на шта је потрошена донација ...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Време.

ТАТЈАНА МАЦУРА: Могу ли да завршим? Примили смо донацију у износу од 5,5 милиона евра од ЕУ, па ме занима на који начин су потрошена та средства, имајући у виду да смо при читању експозеа од премијера добили информацију ... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Добили сте додатно време да поставите питање. Захваљујем.

Реч има представник предлагача, министар др Златибор Лончар. Изволите.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Мислим, свеједно што сте ви рекли, то је разлог зашто идемо са овим предлогом закона. Значи, то је оно што хоћемо да се не дешава, то о чему сте ви причали.

Морате да раздвојите две ствари. Једна ствар су крв и крвни деривати, то је посебно регулисано, а посебно је регулисано оно што се направи и лекови који се направе. Морате да знате – крвљу можете да заразите њих четворо, а овим што је прерађено можете њих много више да заразите. Значи, то су потпуно раздвојене ствари.

Ми ово предлажемо управо да бисмо све искористили, да се не баци ништа, да нигде ништа не пропада, а да имате у систему информацију где чега има како бисте могли да обезбедите тамо где је потребно. Ове друге цифре које сте навели, то је стварно паушално, нема никаквог основа. Једино што се ради, али не у центру за фракционисање, јер он не постоји, јесте производња албумина у Заводу за трансфузију у Београду, а наш циљ је да ово урадимо управо да бисмо могли много више ствари да произведемо, да се не дешава ово о чему сте ви причали. То је сврха овог закона.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

(Татјана Мацура: Може ли реплика?)

Немате заиста основа за реплику. Само сте добили одговор на постављено питање. Захваљујем.

Реч има народна посланица Борка Грубор.

БОРКА ГРУБОР: Поштовани председавајући, даме и господо народни посланици, поштовани представници Владе, поздрављам све у име града из кога долазим, а и у своје лично име. Долазим из града Лознице.

Као гинекологу веома ми је драго што се данас пред нама налазе ова два закона којима ће се регулисати врло важне области у нашем здравственом систему. Јасно и прецизно, Закон о биомедицински потпомогнутој оплодњи и Закон о трансфузијској медицини дефинишу кошта може да ради, под којим условима и ко је надлежан за контролу истих. Закон о БМПО ће решити проблем многих брачних парова који нису могли да остваре потомство природним путем.

Проблем зачећа је врло осетљива тема и када се појави, обично га решава тим стручних особа различитих специјалности, почев од гинеколога, уролога, биолога, генетичара, психолога и многих других. Овај закон уређује веома важну област у здравству и прилагођава досадашњи Закон о вештачкој оплодњи закону који важи у већини земаља ЕУ.

Очување репродуктивног здравља жена, посебно младих, основни је задатак гинеколога а и свих других здравствених радника. Да би нам младе генерације биле репродуктивно способне, неопходно је да се и образовни систем укључи увођењем у основне школе обавезног предмета о здравственом васпитању.

Свима је познато да млади, нажалост, све раније ступају у сексуалне односе не размишљајући о последицама истих. Зато је и број абортуса код малолетница у нашој земљи све већи. Прекид трудноће у раној младости може да остави трајне последице у смислу стерилитета, као и разне сексуално преносиве болести које могу такође довести до проблема са зачећем у жељеној доби.

Да би нам нација била здравија и да би наталитет био већи од морталитета – што код нас, нажалост, није случај – морамо младе едуковати

и пре ступања у сексуалне односе. Тако ће бити и мање брачних парова којима је потребна БМПО и мање трошкова за нашу државу.

Када сам почињала да радим као гинеколог у свом граду, у Лозници, број порођаја на годишњем нивоу био је 2000, 2100. После две и по деценије тај број је за прошлу 2016. годину износио 1.030. То је драстична разлика, поготово што нам се биолошки потенцијал одлива одласком младих из земље.

Локална самоуправа града Лознице неколико година уназад стимулише наталитет подстицајним мерама, издваја одређену суму новца из буџета града за младе брачне парове који први пут склапају брак. Тај износ је на нивоу просечне нето зараде у граду, што износи 32.000 динара.

Незапосленим мајкама породилјама исплаћује се месечно по 20.000 динара до навршене прве године живота детета. Такође, исплаћује се једнократна помоћ за прворођено дете у износу од 15.000 динара, за другорођено дете у износу од 20.000 динара, треће рођено дете 30.000 динара, за близанце 40.000 динара. За самохране мајке овај износ се увећава за 50 процената.

Стимулише се рађање трећег детета исплатом новчане помоћи, и то на следећи начин. До треће године живота детета три хиљаде динара месечно, до седме године живота детета пет хиљада динара, до 15 године живота детета осам хиљада динара, до 18 године живота 10 хиљада динара. Када се све ове цифре саберу, то је до пунолетства око 12 хиљада евра.

Осим наведеног, крајем 2016. године из буџета града је намењена сума од пет милиона динара за куповину кућа на селу, са окућницом до 50 ари, за младе брачне парове како би их подстакли да живе у сеоским подручјима, која су све више празна.

Надам се да ће у дану за гласање сви у овом парламенту подржати ова два закона. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Пошто на листама посланичких група више нема пријављених за реч, пре закључивања заједничког начелног претреса, питам – да ли желе реч председници, односно представници посланичких група или још неко ко није искористио своје право из члана 96. Пословника?

Реч има овлашћени представник СНС Драгана Баришић.

Изволите.

ДРАГАНА БАРИШИЋ: Захваљујем.

Уважени председавајући, поштовани министре са сарадницима, даме и господо народни посланици и народне посланице, пред нама су два изузетно важна закона из области здравства – Предлог закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи и Предлог закона о трансфузијској медицини.

О томе колико су ово добри предлози закона и колико су важни говори и то да су током ове седнице и посланици опозиције

углавном подржали ове добре законе, изузев оних дежурних мрзитеља који су покушавали да оспоре све оно што долази из Владе Републике Србије на челу са премијером, будућим председником, господином Александром Вучићем.

Као што сам рекла, када говоримо о Предлогу закона о биомедицинској оплодњи, то је јако добар и веома важан закон а посебно то треба имати на уму с обзиром на податак колики је број парова који се боре са овим великим проблемом, са проблемом стерилитета и с обзиром колико тај проблем може утицати на њихове животе или већ утиче – и не само на њихове, већ и на животе њихових породица.

Постојећи закон је лоше дефинисао ове услове, као и саму организацију, делатност, али и надзор делатности биомедицинске оплодње. Стога је било потребно да се новим законом донесу промене, тако да се овим новим законом предвиђа, пре свега, уређење организационог система у области биомедицински потпомогнуте оплодње и стварање јединствених услова за обављање поступка биомедицински потпомогнуте оплодње, што ће директно утицати на повећање успешности поступка биомедицинске оплодње у нашој земљи.

Важно је и то да је Министарство здравља препознало овај проблем и лошу дугогодишњу праксу да у установама које обављају поступке биомедицински потпомогнуте оплодње нема дефинисаних услова на националном плану, што је узроковало да се неједнако делује према одређеним установама које се баве овом врстом делатности.

Основни циљ овог закона јесте повећање броја обављених поступака биомедицински потпомогнуте оплодње, али пре свега и повећан проценат успешности биомедицински потпомогнуте оплодње, што је заиста јако битно и што би требале све овлашћене установе из ове области да примењују, значи, да имају јасно дефинисане услове и да поштују све законом прописане услове. Оно што се новим законом постиже и што је јако битно, јесте да све установе морају да имају исте услове, да имају исти кадар – што до сада није било присутно.

Такође, оно што је битно а што овај нови закон уређује, јесте да се навођењем криопрезервације као саставне делатности у оквиру биомедицински потпомогнуте оплодње, предлогом закона осигурава већа доступност ове услуге чиме се значајно смањују трошкови и чиме се појефтиније цео поступак лечења неплодности.

Оно што је јако битно јесте и то да у постојећем закону, који уређује биомедицински потпомогнуту оплодњу, није предвиђено да се у установама приватне праксе може вршити биомедицински потпомогнута оплодња. На овај начин се смањују листе чекања – листе чекања биле су и до шест месеци, а сви знамо колико је то битно када се узме у обзир да млади брачни парови или они парови који имају проблем са стерилитетом, не могу да реализују своје жеље и да се остваре као родитељи. Морамо

узети у обзир и то време које протиче до заказаног термина за биомедицински потпомогнуту оплодњу јер доводи до старења мајке а самим тим и репродуктивни период долази у неко време у којем би требало да се избегне. Тиме што ће овај закон уредити да приватна пракса, установе које наравно испуњавају све те услове, могу да учествују врло је важно јер ће се смањити листе чекања.

Оно што је врло важно у новом закону јесте и то да је проширен круг лица која могу учествовати у поступку биомедицински потпомогнуте оплодње, па сада поред супружника, ванбрачних партнера или оних жена које имају услове и право да обаве биомедицински потпомогнуту оплодњу, то право имају малолетна лица, наравно, уз сагласност родитеља. Управо ове особе нису препознате у постојећем закону и ове особе су имале тај проблем, па се због таквих пропуста у постојећем закону многи од њих нису остварили као родитељи. Значи, ускраћено им је једно битно право, а то је да буду родитељи. Овај закон прописује и да особе које желе да замрзну своје репродуктивне ћелије и одложе родитељство за неки каснији период то могу да учине.

Затим, овим новим законским решењима омогућава се и могућност даровања ембриона. Наравно, неки опозициони посланици су имали дилеме око тога. То је све законом и прописима уређено. Заиста не постоји никаква могућност за било какве малверзације или за било какву трговину ембрионима или репродуктивним ћелијама.

Оно што је важно када се помене донорство је то да сви ми морамо да радимо на томе да се донорство промовише. Овај закон обезбеђује да сви можемо да размишљамо о томе. Затим, морамо сви да радимо на томе да се, наравно, створе добри услови али и да се подиже свест грађана, пре свега, о томе колико је битно донирати, да ли су то органи или репродуктивне ћелије или ембриони.

Што је новина у новом закону а што је јако битно јесте постојање и дефиниција банака репродуктивних ћелија, што до сада није био случај. Важно је нагласити да је даривање репродуктивних ћелија или ембриона добровољан и несебичан чин и да се оне свакако не плаћају, а да је све то уређено правно, етички и, наравно, у медицинским оквирима.

Оно што је јако битно је то да је постојећи закон нејасно уредио инспекцијски надзор, те је овом приликом било потребно да се уреди и та ставка, поготово зато што је у питању јако осетљива област која се свакодневно развија и неопходно је да, пре свега, има едуковане инспекторе који ће моћи да својим деловањем утичу да квалитет у овој области не постоје.

Новим законом уводе се и трајне дозволе. То је јако битно с обзиром на то да су раније постојале потребе да се те дозволе продужавају, а самим продужавањем тих дозвола потребно је било прикупљати одређену папирологију, и све то је изискивало трошкове. Сада тих трошкова више

нема. Наравно, уз редовне контроле пратиће се рад тих установа које обављају биомедицински потпомогнуту оплодњу и уколико постоје било какви пропусти таквим установама одузимаће се дозвола за рад, али више није потребно да се те дозволе за рад продужавају, већ су трајне – што је јако битно јер се искључују непотребни трошкови.

Доста је било речи на данашњој седници и о сурогат материнству. Мислим да је потпуно исправно да се за сада задржи став да се сурогат материнство забрани, с обзиром да још увек нисмо довољно уређена земља, односно још увек смо сиромашна земља да бисмо размишљали у том правцу јер би ту постојао проблем евентуалне злоупотребе што свакако није циљ, већ да се о томе размишља у неком другом периоду. А и податак да је Европски парламент крајем 2015. године донео Одлуку о забрани сурогат материнства говори о томе да би овај закон онда био малтене у супротности са европским законима.

Када се говори о овом закону и неплодности, оно што је колегиница Борка Грубор споменула, јако је битна едукација наших адолесцената. С обзиром на то да девојчице најчешће у врло раном адолесцентном периоду ступају у сексуалне односе, а самим тим долази до преношења разних полно преносивих болести – врло често и до нежељене трудноће и абортуса – мислим да би требало да се запитамо и размислимо о томе да се у основно образовање, у основну школу уведе обавезан предмет „сексуално васпитање“, како бисмо нашу децу едуковали о том проблему. Мада је обавеза свих нас као родитеља да се тиме бавимо, нажалост многа деца не знају ништа о томе и из незнања праве грешке које касније могу да их много коштају и, нажалост – могу да се суоче са овим проблемом стерилитета што би заиста требало да се спречи.

Када је реч о другом предлогу закона, Предлогу закона о трансфузијској медицини, знамо да је ова област била уређена законом који је донет још 2009. године, а с обзиром на то да су ове две области – како биомедицински потпомогнута оплодња тако и трансфузијска медицина у сталном усавршавању, неопходно је било изменити закон јер су утврђене потребе да се постојећи услови побољшају, прецизирају, да се организација и делатност трансфузијске медицине, као и надзор над обављањем трансфузијске медицине, уреди – а све у циљу обезбеђивања квалитетне и сигурне крви и компонената крви.

Оно што су новине овог закона јесу уређени организациони систем у области трансфузијске медицине и проширење предмета закона на клиничку трансфузију. Као што сам рекла, овај нови закон је пре свега на јасан и недвосмислен начин дефинисао улоге две врсте здравствених установа – болничке банке крви и здравствене установе која обавља припрему крви и крвних компонената.

Битно је да се укључивањем клиничке трансфузије у нови закон обезбеђује да у процесу лечења учествује лекар специјалиста

трансфузиологије, што је сагласно критеријумима Светске здравствене организације, чиме ће се, пре свега, рационално употребити крв и компоненте крви и у знатној мери спречити компликације, озбиљна нежељена дејства и реакције које могу настати као последица примене крви или крвних компонената.

Оно што бих још истакла када је предложени закон у питању јесте то да се увођењем нових техника тестирања, тзв. НАТ технике, подиже на виши ниво тестирање крви и самим тим је краћи период откривања вируса који се могу пренети путем трансфузије, што представља са једне стране безбеднију и сигурнију примену крви и компонената крви, а са друге се избегава додатни непотребни стрес за добровољне даваоце крви. У новом закону постоје и измене у погледу инспекцијског надзора.

Очигледно је да су се некада доносили закони који нису обухватили све области и није све било уређено онако како ваља а многи су се проблеми гурали под тепих, за неки наредни период, а управо када говоримо о нашем здравству знамо колико је здравствени систем урушаван у периоду од 2000. до 2012. године и да смо 2014. године као земља били на заиста ниској лествици – не само што се здравства тиче, већ и свих осталих области.

Оно што бих истакла је то да су наша влада, на челу са Александром Вучићем, и наше Министарство здравља успели да зауставе пропадање здравства од 2014. године на овамо и да смо добрим реформским законима, пре свега, успели да напредујемо тако да смо у Европском здравственом потрошачком индексу побољшали скор и остварили заиста завидан напредак у три кључне области, а то су области права пацијената, исходи лечења и доступност здравствене заштите.

Овом приликом желела бих да истакнем и то да је наше Министарство здравља у претходне три године, на челу са министром Лончаром, постигло изванредне резултате. Сведоци смо да се у здравствене установе није улагало, буквално више деценија а да се само у претходне три године много тога урадило. С обзиром на то да долазим из Расинског округа, из Крушевца, сведок сам тога да је у Крушевачкој болници заиста много донација управо од Министарства здравља али и од људи добре воље који су успели и препознали политику, пре свега СНС-а, и даривали Општој болници много тога.

Оно што је за похвалу је и то да је после толико година Клинички центар у Нишу реновиран и после толико година Клинички центар опремљен, а да је ове године усвојен план и да ће почети реновирање и Клиничких центара у Крагујевцу, Војводини и Београду.

Истакла бих и то да је ова Влада успела да обезбеди и Гама нож, а знамо сви да је управо Гама нож златни стандард у неурохирургији, да се почело са радом крајем 2015. године и од тада је забележено преко 1.000 интервенција што је заиста податак који премашује све рекорде.

Оно што је за похвалу, а то је јучерашња вест, неко од колега је споменуо, јесте и то да се одобрава запослење преко 2.000 здравствених радника. Сви знамо какав је проблем и да смо имали још неке законе из области здравства које смо морали да мењамо по хитном поступку, јер претходне власти нису размишљале о томе да лекари специјалисти имају старосну доб када морају у пензију и да ћемо остати без одређених лекара, одређених специјалности, па смо морали да у претходном периоду донесемо законе о специјализацијама, са изменама које су биле неопходне.

За све то је заслужна наша влада на челу са Александром Вучићем и, наравно, наше министарство здравља, на челу са господином Лончаром.

Иначе, о свим овим добрим стварима које је Министарство здравља у претходном периоду радило могла бих да причам не ових 20 минута него још 2.000 минута, али овом приликом желела бих да завршим дискусију тиме да су управо сви ови резултати који су иза нас, као и предлози свих ових добрих закона, још једна потврда да смо на правом путу. Управо ту потврду су нам дали грађани Србије пре неколико недеља на председничким изборима и јасно рекли да верују политици СНС-а и господина Вучића, да политика СНС-а нема алтернативу, што то су још једном потврдили са преко 55 посто.

Надам се да ће у Дану за гласање и ови дежурни мрзители гласати за ове добре законе, јер су они у интересу српског народа, а верујем да ћете и ви колега, пошто се толико залажете за српство, гласати за ове законе. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народна посланица Бранка Стаменковић.

Време преостало вама као овлашћеном представнику посланичког клуба – три минута и четири секунде. Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Хтела сам, пре свега, да се захвалим министру на одговору који ми је понудио, на један део мог излагања, али морам да замолим за додатну помоћ јер можда нисам добро разумела. Разумела сам да сте ми рекли да постоји рок прописан у закону за успостављање нове инспекцијске службе и да он износи да ли 12, да ли 18 месеци. То не успевам да нађем у закону, ако бисте могли да ми кажете који је члан? Сасвим је могуће да сам то негде пропустила да видим.

У члану 71. стоји да до организовања инспектората за биомедицину за обављање тог посла, послове инспекцијског надзора обавља здравствена инспекција основана по претходном закону. Управо због овог члана 71. сам и дошла до тог питања – до када је рок да се оснује нова инспекција, унутар Управе за биомедицину? Када ће она да проради?

Колико видим, од прописаних рокова имамо два у овом Предлогу закона. Један каже да здравствене установе које желе да се баве

овом делатношћу биомедицински потпомогнуте оплодне имају рок од 12 месеци да свој рад ускладе са одредбама овог закона, а министар има рок од 18 месеци да пропише све ове подзаконске акте који се спомињу у Закону. Мени је и то мало нелогично јер мислим да треба мање времена да се нешто пропише него да се испуни а чак и да није тако, можда је компликовано због републичке стручне комисије која мора да разради много тема.

Како можемо очекивати од установа да испуне све услове када многи услови још нису ни прописани, а да их испуне у року краћем од рока датог да се услови пропишу? То је нелогичност и поново скрећем на то пажњу.

На крају бих само замолила да ако ће министар да ми одговори макар и мало опширније него што је написано у члану којим се регулише рад инспекције, најлепше молим да ме на крају свог излагања увредите јер је то једини начин да се некако изборим за реплику, у супротном ми неће дати реч. Молим вас. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има представник предлагача, министар др Златибор Лончар. Изволите.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Извините, али ми не пада напамет да вас увредим – нити вас, нити било кога.

Крајње је једноставно, ако вас стварно интересује. Прво што морате да урадите да бисте инспекцију имали, морате да промените систематизацију у Министарству здравља. Да бисте променили систематизацију у Министарству здравља, мора закон да буде усвојен у Скупштини. Када промените систематизацију у Министарству здравља, онда следе подзаконска акта. Оно што ја могу да вам кажем, ми смо све то већ спремили и подзаконским актом предвиђено је да ће то бити 18 месеци. Не можете да добијете тај акт док се не усвоји закон. Како да добијете подзаконска акта ако није усвојен закон?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Бошко Обрадовић.

Време преостало вама, као шефу посланичке групе, осам минута и осам секунди. Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала, поштовани председавајући.

Искористио бих ово време да кажем, следећи дух који је министар покренуо о јавним расправама на изузетно важне и драгоцене теме, да отворим још једну тему која се тиче другог закона јер мислим да је од стратешког значаја и за здравствену безбедност Србије и за домаћу фармацеутску индустрију, која је исто тако наша важна и стратешка привредна грана.

Наиме, када смо говорили о трансфузији крви и о банкама крви, о свему ономе што ови закони подразумевају – остало је, барем мени, нејасно да ли код нас уопште функционишу центри за тзв. фракционисање

крви, односно за производњу стабилних продуката од крви. То је једна потпуно, рекао бих, прећутана и табуизирана област у Србији. Шта то конкретно значи? То конкретно значи да ми немамо, барем у овом тренутку, јасну информацију о томе шта се дешава са нашим залихама крвне плазме – да ли се оне стављају у функцију производње домаћих лекова или не. То је заправо суштинско питање.

Ако сам довољно прецизан и тачан, навешћу неколико аргумената у том правцу. Некада је Институт за трансфузију крви у Београду био једна од највећих фабрика крви на Балкану. Несумњиво један од најзначајнијих таквих центара у Европи. Да ли је данас на том нивоу? Да ли се неко тиме бави? Да ли се крвна плазма у Србији ставља у функцију производње домаћих лекова или се она после одређеног истека рока трајања, да тако кажем, практично уништава, односно не ставља у ту функцију?

Оно што ја имам као информацију са терена јесте да се та крвна плазма из одређених центара за прикупљање за трансфузију крви једноставно не шаље у Београд, већ се после одређеног рока уништава. Да ли из тога могу исправно да закључим да више немамо одговарајућу производњу домаћих лекова из домаће крвне плазме? То би био један веома трагичан закључак.

Када узмемо у обзир да се из крвне плазме праве, примера ради, серуми против беснила, да се прави беоглобин који је веома важан за труднице – сада чујем да је то страни лек који се зове „рогам“, ако се не варам – да се прави албумин, који је важан за сепсу, за цирозу итд.

Дакле, то је једна онда огромна и стратешка перспектива наше привредне делатности и производње домаћих лекова, а са друге стране је питање здравствене безбедности јер сви знамо да је та генетика крви, можда се мало лаички изражавам, оно што је наш генетски потенцијал у крви, нешто што је кључно да од тога правимо наше домаће лекове. Јер ако будемо користили лекове који потичу из неке другачије генетике крви, могу да настану, као што сви знамо, извесни проблеми у слагању таквих лекова са нашим генетским потенцијалом.

Дакле, да ли говорим о правој теми? Шта можете да нам кажете о томе? Да ли бринемо о стављању у функцију крвне плазме која се издваја након трансфузије крви и има дужи рок трајања а која се, по мојим информацијама, након истека рока трајања уништава јер је нисмо ставили у функцију производње домаћих лекова.

Сада долазим до поенте. Ми смо имали „Торлак“ који је такође био гигант у тој области, имамо га и данас али не на том нивоу... Зато сам поставио питање имамо ли и Институт за трансфузију крви у Београду на том нивоу. Зашто о томе говорим? Зато што је то питање здравствене безбедности Србије.

Ви, господине министре, знате колико је у Србији јак покрет против вакцинисања наше деце без одобрења родитеља. Једна кратка дигресија, али потпуно у теми. Тај покрет је јак не зато што су људи против вакцинисања деце против заразних болести. Па нико нормалан не би био против тога јер знамо да је вакцинација допринела искорењивању заразних болести. Не, него људи имају одређену врсту скепсе према страним вакцинама, односно лековима из иностранства и постављају питање имамо ли референтну националну лабораторију за контролу исправности тих страних лекова, односно много важније питање – имамо ли домаћу производњу вакцина, ради ли наш „Торлак“, имамо ли домаћу производњу лекова, ради ли наш Институт за трансфузију крви тај посао, шта ради „Галеника“, шта ради домаћа фармацеутска индустрија, да ли смо сигурни у здравствену безбедност Србије? То је, верујте, веома озбиљно питање.

Можемо ми сада те теме да називамо теоријама завере. Можемо да говоримо да су неки људи полудели када неће да вакцинишу децу али немојте да се играмо са том темом. То је веома озбиљна тема. Ова држава, ако хоће да буде озбиљна држава и ако хоће да заштити здравље нације – што је опет у вези са нашим репродуктивним здрављем, око тога смо се сложили – мора да брине о тој врсти здравствене безбедности, мора да контролише оно што долази из увоза и много боље од тога – мора да производи домаће.

Ту долазимо и до домаћег економског интереса у читавој причи, а сви знамо колико су јаки фармацеутски лобији. Сви знамо да је међународна индустрија производње лекова једна од најјачих мултинационалних привредних грана. Сви знамо да би неко волео да укинемо домаћу производњу и да преузме наше тржиште лекова. Нисмо мала деца. Јасно нам је да неко сигурно има интерес да немамо домаћу производњу. Мислим да нема дилеме око тога.

Сада се само поставља питање – има ли ту државе или нема државе? Ако има државе, држава штити домаћег произвођача, држава штити здравствену безбедност грађана, држава улаже у „Торлак“, држава улаже у Институт за трансфузију крви и то су оне бочне активности о којима сам вам говорио, када вам кажем да ово што радите није довољно. Отворено кажем, добар правац са свима са којима сам разговарао а потичу из ове струке – трансфузиолози широм Србије рекли су да закон иде у добром правцу, да је добро да имамо четири регионална центра, да је добро да ставимо под контролу читав тај процес. Све је то добро, али да ли је довољно? Мислим да није довољно. Мислим да није довољно, из простог разлога што држава мора да стане у заштиту здравља своје нације.

Држава – и ту се ми, господине министре, често разликујемо као власт и опозиција. Ви, следећи Динкића у неолибералном економском концепту, сматрате да држава треба да се повуче из тржишне утакмице и да ослободи тржиште за то такмичење. Ми не мислимо да тако треба. Ми

мислимо да је држава кључни регулатор националног интереса у економији и безбедносног интереса грађана Србије. Не може држава да се повлачи када је у питању производња лекова, када је у питању Институт за трансфузију крви, када је у питању „Торлак“, када је у питању „Галеника“...

То су стратешка питања. Ту нема повлачења државе. То мора да остане у државним рукама. Ту мора да се инвестира из буџета државе Србије. Ту морамо да заштитимо оно што је наш национални, економски, здравствени и сваки други интерес и волео бих да чујем ваше мишљење, пошто видим да сте данас расположени за озбиљан дијалог на озбиљне теме. Мислим да је ово крајње добронамерно.

Желим просто да кажем да смо ми из Српског покрета Двери изузетно државотворна политичка опција и да све што је корист српске државе увек ће добити нашу подршку, без обзира на то што се у бројним другим стварима апсолутно не слажемо и жестока смо опозиција свему ономе што радите.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Најпре повреда Пословника, народни посланик Ђорђе Вукадиновић.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Поштоване колеге, поштовани председавајући, мислим да сте нехотице направили грешку, односно рекламирам члан 107. став 1. јер нисте реаговали, можда због ове концилијантне, помирљиве атмосфере у којој се дебата одвија за сваку похвалу, па сте онда превидели да се колегиница, која је говорила испред владајуће странке, на крају свог експозеа на груб начин обратила посланицима опозиције и то неколико пута...

(Председавајући: Господине Вукадиновићу...)

Опростите, молим вас. Указујем на вашу повреду.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Опростите ви. Морам да вам сугеришем. Члан 103 – народни посланик има право да усмено укаже на повреду у поступању председника Народне скупштине, ако сматра да није у одредбама овог Пословника, а учињена је на седници Народне скупштине која је у току, и то непосредно по учињеној повреди Пословника...

Ви то нисте учинили. Користите и покушавате да злоупотребите Пословник и да кроз указивање на повреду Пословника уђете у дијалог, односно да реплицирате колегиници. Ја то не могу да вам дозволим.

Повреда Пословника, народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Само ћете ми омогућити да ме ова протестна појава не омета док говорим.

Даме и господо народни посланици, рекламирам члан 106. Пословника – говорник може да говори само о тачки дневног реда о којој се води претрес. Ми смо у излагању претходног говорника слушали све и свашта, само смо најмање чули о теми дневног реда која је данас у

Народној скупштини и коју разматрамо. Говорило се о фармацеутској индустрији, а најгоре од свега је што дотични „достојанство Народне скупштине“ два пута понавља тврдњу да овде нема државе.

То је за мене увреда. Јесте да смо ми затекли руину од државе коју су нам његови коалициони партнери оставили, али у овој држави и те како има државе последњих година и она стаје на своје ноге. Нечувена је увреда да неко ко данима поткопава сопствену државу после изборног процеса, не желећи чак ни да призна резултате од 40 процената разлике, који иде на протесте и упорно покушава да уруши ту државу и њену стабилност, овде дође и нама каже да у овој држави нема државе. То је за мене неопростиво.

Господине председниче, ја желим да похвалим вашу болећивост према представницима опозиције, ту врсту позитивне дискриминације... Не тражим да се о овоме гласа, али да убудуће мало боље слушате, јер нечувено је да неко каже да данас овде нема државе, и то управо они који је данима поткопавају.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Ристичевићу.

Није реч о дискредитацији или дискриминацији, како сте рекли, већ напосто и посланици позиције и посланици опозиције, ако сте приметили, имали су један шири контекст сагледавања онога што јесу данашње тачке дневног реда. И нисам желео да примењујем двоструке аршине, омогућио сам то и посланицима позиције и посланицима опозиције, јер, како је неко од малопређашњих говорника рекао, тема јесте од изузетне важности и значаја. Захваљујем.

Реч има представник предлагача, министар др Златибор Лончар. Изволите.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Због озбиљности, говорићу само о чињеницама. За време Социјалистичке Федеративне Републике Југославије Институт за трансфузију крви у Београду био је водећи и у то време производио. Једини је центар који делимично може да фракционише крвну плазму, уз могућност прављења албумина – једини у Србији. Крв и крвна плазма користили су се, односно користе се и данас, у терапијске сврхе.

Али смо приметили да се недовољно користе количине које се не искористе за терапијске сврхе, не искористе се за прављење албумина, а једино могу да се производе албумини. Шта је наш циљ? Албумини који се направе код нас много су квалитетнији и много јефтинији него увезени албумини. Наш циљ је да се производи што више домаћих албумина, јер је то и боље и јефтиније за нас.

Један од разлога због којег предлагемо овај закон је и тај што нисмо могли да уђемо у траг расположивим количинама крви, где и колико плазме остане – када имамо оволики број од 60-70 центара, и то је разлог због којег нисмо могли максимално да искористимо све количине. Овим предлогом закона идемо на јединствени информациони систем – да знамо

где чега има, да можемо да испланирамо, да можемо да радимо и ову област унапредимо – а хоћемо. Цаба би било да смо уложили у Завод за трансфузију када не добијате материјал да радите а овакво решење је предуслов да материјал добијате, да се слије ту, да у сваком моменту имате преглед где и којим количинама располажете и шта можете да искористите.

Што се тиче фармацеутске индустрије, први се залажем за домаћу индустрију. Немамо ту дилему, то се видело из досадашњег рада.

Прелазимо на „Торлак“. Мислим да смо разјаснили зашто и како. Када сам дошао на место министра, „Торлак“ је једном ногом већ био продат. Спречили смо продају „Торлака“, почео је да прави вакцине, вакцине за грип, обновио је један део производње који је могао да ради. Најважнија ствар је да није продат, није дат – јер је требало да се прода и уништи. А зашто је и колико је уништаван да би се јефтиније продао, јасно је свима, да не улазимо сада у то јер није тема.

Урадили смо анализу за „Торлак“, направили план и програм – потребно је 40 милиона евра или долара, не знам тачно, да „Торлак“ буде међу првих пет у свету. Значи, не можете да уложите док не направите анализу, док не утврдите који су његови потенцијали. Урадили смо то коначно и ићи ћемо у том правцу. Док смо ту, „Торлак“ се сигурно неће продати и штитићу га апсолутно, јер хоћу да направимо и користимо домаће вакцине. Отварају нам се тржишта, да не причам сада где ћемо све моћи да извозимо, али да остане и за нас.

Друга ствар, има вакцина које сада морамо да увозимо, које ми не правимо, али апсолутно пролазе све оне контроле које су неопходне. Вакцинишем своје дете, нисам неко ко ће да свом детету да нешто ризично, то је иста вакцина коју сви примају, а раде се све провере које постоје у данашњим условима.

Шта је циљ? Циљ је да ојачамо домаћу фармацеутску индустрију. Из ког разлога? Мислим да треба овде да размислимо о једној ствари, да погледамо шта се у региону дешава са здравственим системима. Здравствени системи у региону су у прилично тешком стању, да не кажем у лошем стању. Ми дајемо своје стручњаке...

Даћу вам конкретно неколико примера. У Црној Гори нема ко да ради операције срца, иду наши стручњаци и раде операције срца. Наши неурохирурги такође оперишу у Црној Гори, оперишу и у Републици Српској и у Босни. Македонија има проблем са специјалистима, долазе код нас на едукацију кадрова.

Све су то ствари о којима морамо да размишљамо, да се то не деси нашем систему јер ако се то догоди нама – тешко ћемо наћи неког ко ће нам помоћи. Према томе, наша стратегија је преко 2.000 људи које ћемо да примимо у здравство, да наш систем остане апсолутно стабилан, да можемо да помогнемо и другима, једноставно – такви смо према свима

којима је потребна помоћ, а да не причам о најтежим пацијентима из региона који заврше код нас.

Имамо такав систем какав имамо, али ретко где ћете наћи систем који покрива толики део здравствене заштите са том количином новца – 250-260 евра, колико издвајамо по глави становника. Наши пацијенти добијају више него они који издвајају по хиљаду и више евра по глави становника, а да то подразумева само обавезно осигурање док за све остало морају да доплате.

Много је битно због наших људи да знају те чињенице, јер док нешто не изгубимо ми не знамо шта смо имали. Лепа је, популарна је прича да треба све да буде бесплатно, треба све да буде овако, може се овако... Али треба обезбедити све то. Сви знају колико је здравство скупо и направити да тај систем функционише – то није нимало лако. Понављам, погледајте шта се дешава у региону. То су чињенице.

Оно што могу да кажем јесте да је сврха овог закона да се ојачају заводи и оспособе да производе што више свих деривата који су нам потребни. Ево, рекао сам и шта смо урадили за институт „Торлак“. Значи, мало више радимо а мање причамо. Рекао сам шта смо спречили и шта смо направили. Тако да једино што нам је битно јесте шта ће осетити пацијенти, шта ће рећи и шта ћемо оставити иза себе. Све друго је мање битно.

Свима је циљ био да уруше ово све, јер кад у неком систему урушите здравство срушили сте тај систем – нема ту дилеме. Многи то покушавају, многи то желе, али борићемо се па шта буде.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Бојан Торбица. Изволите.

БОЈАН ТОРБИЦА: Поштовани председавајући, цењени министри са сарадницима, колеге посланици, данас смо имали прилику да расправљамо о предлозима два добра и квалитетна закона.

Када говорим о Предлогу закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи, он је очигледно производ жеље да се створе најбољи могући услови за обављање биомедицински потпомогнуте оплодње у складу са најсавременијим достигнућима медицинске науке и праксе, али исто тако и да се њено спровођење уједначи на целокупној територији државе.

Након вишегодишње примене важећег закона евидентно је да се појавила потреба побољшања и прецизирања постојећих услова саме организације, као и надзора над обављањем ове делатности. Такође, предлогом новог закона проширена је дефиниција поступка биомедицински потпомогнутог оплођења који се важећим законом спроводио само у случају неплодности, док је новим законом проширен и на случајеве постојања медицинских индикација за очување плодности, а дата је могућност да се и приватна пракса укључи у пружање здравствених услуга ове врсте.

Овај предлог закона уводи једну значајну новину која омогућује да парови који успешно заврше поступак биомедицински потпомогнуте оплодње могу да поклоне преостале – замрзнуте неупотребљене ране ембрионе, који им више нису потребни. Овакву могућност имају парови који не желе да се одбаце неискоришћени ембриони, јер после највише пет година – ако се не врате у тело жене – ти ембриони се уништавају. Ова новина која предвиђа могућност да се неискоришћени ембриони поклоне паровима који имају проблем и не могу својим ћелијама да добију ембрион за сваку је похвалу, пошто се на овај начин таквим паровима пружа нова могућност да дођу до жељеног потомства. Оно што је изузетно важно јесте да је сам поступак даривања ембриона веома детаљно уређен овим предлогом закона.

Предлог закона о трансфузијској медицини је, као и предлог претходног закона, квалитетно урађен. Пошто сам имао прилику да пратим јавну расправу о оба нацрта закона, спроведену у Новом Саду, морам похвалити то што сте уважили значајан број изнетих предлога и примедби, уносећи их у ова два документа. Оно што пре свега морам похвалити, јесте чињеница да се овим предлогом закона предвиђа укључивање клиничке трансфузије, чиме се обезбеђује директно учествовање лекара специјалисте трансфузиолога у процесу лечења сваког пацијента понаособ, чиме ће се у значајној мери смањити број компликација, као и број озбиљних нежељених догађаја и реакција које могу настати.

Новина коју доноси овај закон је да ће, уместо досадашњег великог број болничких и трансфузиолошких служби које су се бавиле прикупљањем и обрадом крви, а што је, морамо признати, скуп и нерационалан систем, убудуће постојати мањи али оптималан број овлашћених центара за прикупљање, обраду, тестирање и дистрибуцију крви. Ти центри ће, за разлику од актуелног стања у овој области, бити међусобно повезани информационим системом, допуњаваће се у раду, тако да нико неће моћи игнорисати потребе других као што се до сада дешавало.

На крају, као што сам већ рекао, због самог квалитета оба законска предлога и битних новина које доносе, посланичка група Покрет социјалиста – Народна сељачка странка – Уједињена сељачка странка ће у дану за гласање оба предлога подржати. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, закључујем заједнички начелни претрес.

Са радом настављамо у уторак, 25. априла 2017. године, са почетком у 10.00 часова. Хвала.

(Седница је прекинута у 20.05 часова.)